

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

СТЕПОВА ОЛЕНА ОЛЕКСАНДРІВНА *(власноручний підпис студента)*

Допускається до захисту:
в. о. завідувача кафедри загального
та прикладного мовознавства і
слов'янської філології,
д-р філол. наук, доцент
_____ Г.В. Ситар
« _____ » _____ 2020 р.

**СУЧАСНІ ТЕРМІНИ УКРАЇНСЬКОЇ ПОШТОВОЇ СЛУЖБИ:
СТРУКТУРА, СЕМАНТИКА ТА СЛОВОТВІР**

Спеціальність 035.10 Прикладна лінгвістика

Кваліфікаційна (магістерська) робота
(відповідно до стандарту спеціальності та ОП)

Науковий керівник:
А. П. Загнітко, професор кафедри
загального та прикладного мовознавства
і слов'янської філології,
д-р філол. наук, професор

(підпис)

Оцінка: _____ / _____ / _____
(бали/за шкалою ЄКТС/за національною шкалою)
Голова ЕК: _____
(підпис)

Вінниця 2020

АНОТАЦІЯ

Степова О.О. Сучасні терміни української поштової служби: структура, семантика та словотвір. Спеціальність 035.10 «Прикладна лінгвістика». Донецький національний університет імені Василя Стуса, Вінниця, 2020.

У кваліфікаційній роботі досліджено лексико-семантичні, структурні та словотвірні особливості термінів поштової служби, проаналізовано теоретико-методологічні засади дослідження термінів сучасної поштової служби. Створено словник термінів поштової служби та здійснено класифікацію поштових термінів.

Ключові слова: термін поштової служби, терміносистема, поштовий зв'язок, поштова термінологія.

Табл. 2. Рис. 2. Бібліограф.: 131 найм.

SUMMARY

Stepova O.O. Modern terms of ukrainian postal service: structure, semantics and word formation. Speciality 035.10 "Applied Linguistics". Vasyl' Stus Donetsk National University, Vinnytsia, 2020.

The lexical-semantic, structural and word-forming features of the terms of the postal service were investigated in the qualification work. The theoretical and methodological bases of the research of the terms of the modern postal service were analyzed. A dictionary of postal service terms has been created and a classification of postal terms has been made.

Keywords: postal term, terminology system, postal service, postal terminology.

Tabl. 2. Fig. 2. Bibliography: 131 items.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЙНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРМІНІВ СУЧАСНОЇ ПОШТОВОЇ СЛУЖБИ	7
1.1. Основні ознаки терміна	7
1.2. Термін і слово: спільне і відмінне	12
1.3. Термін і номенклатурний знак	15
1.4. Історія поштової служби: основні етапи становлення і функціонування	19
1.4.1. Доісторичність	20
1.4.2. Античність	21
1.4.3 Середньовіччя	28
1.4.4. Ранній новий час та новий час	28
1.4.5. Новітній час	30
1.5. Джерельна база і матеріал дослідження термінів поштової служби	31
1.6. Методи і прийоми вивчення термінів сучасної поштової служби	36
Висновок до розділу 1	42
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНІВ СУЧАСНОЇ ПОШТОВОЇ СЛУЖБИ	44
2.1. Однослівні терміни поштової служби: особливості будови	44
2.2. Дво- і трислівні термінологічні одиниці поштової служби: структурні моделі	50
Висновок до Розділу 2	58
РОЗДІЛ 3. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ПАРАМЕТРИ ТЕРМІНІВ ПОШТОВОЇ СЛУЖБИ	60
3.1. Синонімічні відношення у терміносистемі поштової служби	60
3.2. Репрезентація антонімії у досліджуваній терміносистемі	63
3.4. Лексико-семантична класифікація термінів поштової служби	68
Висновок до Розділу 3	76
РОЗДІЛ 4. ТЕРМІНИ СУЧАСНОЇ ПОШТОВОЇ СЛУЖБИ В ІСТОРИКО-ФУНКЦІЙНОМУ ВИМІРІ	78
4.1. Власне українські термінологічні одиниці сучасної поштової служби	78
4.2. Запозичені терміни сучасної поштової служби	79
Висновок до Розділу 4	81
ВИСНОВОК	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	86
ДОДАТОК 1	98

ВСТУП

У більшості сучасних мов найрухливішою частиною словникового складу є термінологічна лексика, яка постійно збагачується та змінюється, пристосовуючись до вимог сучасності. З появою та розвитком нових галузей діяльності людини з'являються нові термінологічні системи, вивчення яких і становить одну з найактуальніших проблем сучасного українського мовознавства.

Протягом останніх десятиліть науковці активно й різнопланово досліджують проблеми галузевих терміносистем, що безпосередньо пов'язано з розвитком різних галузей діяльності людини і, як наслідок, збільшенням обсягу науково-технічної інформації. Термінологічна система поштової служби не є винятком. Розвиваючись протягом тривалого часу, поштова справа постійно збагачує власну термінологічну систему новими одиницями, що є необхідною умовою та водночас наслідком розвитку галузі.

Темпи розвитку й технологізації українського поштового зв'язку продовжують зростати, як і популярність послуг поштового зв'язку серед українців. За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації доходи від надання послуг поштового зв'язку та кур'єрських послуг у 2018 році збільшились на 8,2 % у порівнянні з 2017 роком та сягнули 5,5 млрд грн. А станом на 23.04.2019 у Єдиному державному реєстрі операторів поштового зв'язку зафіксовано 45 організацій та фізичних осіб-підприємців, що надають поштові послуги в Україні, окремих її регіонах та поза межами країни.

Про швидкий розвиток, а відповідно і потребу створення потужної термінологічної бази для обслуги поштових операторів, свідчить і те, що у 2016 році українська компанія «Нова пошта» посіла 1428 позицію у рейтингу топ-5000 європейських компаній, що демонструють найшвидший темп розвитку, представленому впливовим американським виданням про підприємництво та стартапи «Inc».

Не зважаючи на тривале існування поштового зв'язку, на сьогодні не існує систематизованого та вичерпного переліку термінів, що його обслуговують.

Терміносистема поштової служби української мови перебуває на етапі формування, потребує кодифікації, нормалізації та систематизації її понять, адже “впорядкована, уніфікована та стандартизована термінологія вважається одним із основних показників стимулювання науково-технічного прогресу” [33; 134].

Актуальність наукової праці зумовлена:

- 1) загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень на вивчення галузевих термінологій,
- 2) швидким розвитком галузі поштового зв'язку та його постійна модернізація,
- 3) відсутністю комплексного аналізу терміносистеми поштового зв'язку,
- 4) необхідністю систематизації термінів поштового зв'язку.

Мета: проаналізувати лексико-семантичні та структурні параметри термінів поштової служби.

Поставлена мета передбачає розв'язання таких **завдань**:

- проаналізувати наукові напрацювання з термінології, лексикографії та семасіології,
- виокремити основні тематичні та структурні групи терміносистеми поштової служби;
- створити базу даних, у якій відображено лексико-семантичні зв'язки між прокласифікованими термінами.

Об'єктом дослідження є терміносистема поштової служби.

Предметом дослідження є семантичні та структурні особливості сучасних термінів поштової служби.

Матеріалом дослідження слугували 797 термінів поштової служби, відібраних з Закону України про поштовий зв'язок та навчальної літератури для підготовки фахівців в галузі поштового зв'язку.

Метою та завданнями праці зумовлено вибір таких **методів дослідження**:

- компонентний аналіз для визначення семантичної структури термінів поштової служби та виявлення їх елементарних компонентів – сем;
- тезаурусний аналіз для з'ясування змісту термінологічних одиниць через

словникові дефініції;

– метод кількісних підрахунків для визначення кількісних характеристик досліджуваного матеріалу та інші.

Наукова новизна мотивована тим, що в магістерській роботі вперше:

– об’єктом лінгвістичного аналізу обрано терміносистему поштового зв’язку;
– здійснено аналіз досліджуваних термінів за тематичними та структурними особливостями.

Теоретичне значення магістерського дослідження зумовлене обґрунтуванням статусу терміна поштової служби та розкриттям його диференційних ознак, внутрішніх семантико-парадигмальних зв’язків.

Практичне значення виконаного дослідження мотивоване можливостями використання його напрацювань у практиці викладання лексикології сучасної української мови на ОПП Українська мова та література СО Бакалавр, а також застосуванням у лексикографічній практиці під час укладання спеціалізованого словника термінів поштової служби.

Апробація роботи. Окремі положення магістерської роботи було виголошено у доповіді на міжнародній студентській науковій конференції «Актуальні питання та перспективи проведення наукових досліджень».

Структура магістерської роботи. Дослідження складається зі Вступу, чотирьох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (126 позицій), одного додатку, що містить словник основних термінів поштової служби (797 термінів).

Загальний обсяг магістерської роботи становить 129 сторінок, основний текст – 85 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЙНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕРМІНІВ СУЧАСНОЇ ПОШТОВОЇ СЛУЖБИ

1.1. Основні ознаки терміна

Незважаючи на досить тривале функціонування термінознавства в системі мовознавчих наук, загальноприйнятої вичерпної дефініції терміна досі не існує. А.С. Д'яков стосовно цього слушно зауважив, що «термін, як і всі інші мовні універсали, важко піддається дефінуванню» [22; 10]. І це твердження є цілком справедливим, зважаючи на наявність великої кількості визначень терміна у науковій літературі. Різноманіття дефініцій терміна пояснюється, насамперед, існуванням різних підходів при визначенні основних його диференційних ознак.

Традиція дефінування терміна через призму дослідження його особливостей була закладена ще на початку XX століття. Саме в цей час Д. С. Лотте, засновник російської термінологічної школи, вперше описав та обґрунтував такі вимоги до терміну:

- стислість;
- однозначність;
- мотивованість;
- зрозумілість;
- системність (тобто існування в межах терміносистеми) [63].

І.С. Квитко, аналізуючи різні погляди на природу та ознаки терміна, пізніше у своїй праці подає докладний його опис, у якому підкреслюється розгалуженіший перелік ознак:

- співвіднесеність терміна з поняттям науки або техніки, яке можна описати як аналітично (за допомогою визначення), так і синтетично (за допомогою самого терміна);

Тобто у праці опосередковано згадується зв'язок терміна з його дефініцією через поняття.

- зв'язок лексичного значення терміна зі значенням мотивуючого загальновживаного слова;

- існування в межах конкретної терміносистеми;
- моносемічність (однозначність);
- відсутність експресивного забарвлення у лексичному значенні;
- точність («Інформація, що міститься в значенні співвіднесеного з терміном наукового поняття, зосереджена у терміні конденсовано»).

- «володіючи специфічними особливостями, обумовленими місцем в термінологічному полі, термін не перестає бути словом – повноправним членом лексичної системи мови»;

- обмежена сфера використання деяких термінів («Відрізняючись об'ємом і змістом понять, з якими співвідносяться групи термінів, вони не однакові і за сферою вживання») [36].

Б.М. Головін, порівнюючи у своїй праці слово-термін із загальновживаним словом, зосереджує свою увагу, насамперед, на виокремленні лексичних особливостей термінологічної лексики, і перераховує такі ознаки лексичного значення терміна:

- співвіднесеність терміна не з окремим предметом, а з певним класом, рядом чи типом;
- співвіднесеність терміна з професійним, науковим чи технічним поняттям;
- співвіднесеність терміна з його потребою у дефінуванні;
- значення терміна може набувати вищого ступеня абстрагування від дійсності і навіть втрачати зв'язок із дійсністю.
- значення терміна допускає формування окремим ученим індивідуальних понять;
- значення терміна співвіднесене з певною професійною діяльністю, і вимагає освоєння в сфері цієї професії [18].

Український мовознавець А.С. Д'яков подає у своїй праці дещо інший перелік критеріїв, яким повинен відповідати термін:

- відповідність правилам і нормам певної мови;

- систематичність;
- «властивість дефінітивності»;
- відносна незалежність від контексту;
- точність;
- стислість;
- однозначність в межах однієї терміносистеми;
- відсутність синонімів;
- відсутність експресивно-оцінної конотації;
- милозвучність [22].

Досліджуючи питання детермінації терміна, мовознавець І.М. Гумовська дійшла до висновку, що термін повинен відповідати таким критеріям:

- однозначність;
- відсутність синонімів;
- термін повинен «відображати необхідні та достатні ознаки поняття, які створюють, з одного боку, узагальнення понять, а з іншого — їхню специфіку»;
- системність [21; 87].

Досліджуючи природу терміна О.В. Лопатіна дійшла до висновку, що «традиційно до терміна пред'являються основні вимоги, які варіюються у різних авторів: однозначність, точність, стислість, системність, емоційно-експресивна нейтральність, відсутність синонімів і омонімів в межах однієї терміносистеми» [61; 2].

О.О. Романова акцентує увагу на тому, що «у працях останніх років виділяють прагматичні вимоги, зумовлені специфікою функціонування терміна, серед яких можна назвати такі: сучасність, інтернаціональність та милозвучність терміна» [95; 58]. Проте, аналіз лінгвістичних доробків вітчизняних та зарубіжних вчених, присвячених визначенню диференційних ознак терміна, показав, що більшість термінознавців визнають найважливішими особливостями терміна його існування в межах певної термінологічної системи та нерозривний зв'язок з певним

науковим поняттям. Слід зауважити, що усі інші ознаки не є обов'язково наявними, оскільки описують «ідеальний», а не реальний — такий, що функціонує в живій мові — термін. Досліджуючи різні термінологічні словники, Б.М. Головін дійшов до аналогічного висновку: «Значна частина реально функціуючої термінології цим вимогам не відповідає, але, тим не менше, продовжує обслуговувати відповідні галузі знань» [18; 20]. Про це пише і А.С. Д'яков: «Можна стверджувати про бажані властивості термінологічної одиниці, але не можна вважати її неповноцінною чи непотрібною лише на тій підставі, що вона не має цієї властивості...» [22; 13].

Сьогодні й справді існує безліч термінів, що не сповна відповідають наведеним характеристикам, адже, маючи суттєві відмінності від загальноновживаної лексики, термінологія все одно не є ізольованою лексичною системою мови.

Доречно буде зауважити, серед мовознавців досі існують суперечності щодо місця термінології у лексичній системі: більшість вважає її спеціальним шаром літературної лексики, але деякі науковці все таки відносять термінологію за межі літературної мови.

Виходячи з цього, можна стверджувати, знову ж таки, про неоднозначне розуміння природи терміна, як одиниці термінологічної системи. Аналізуючи цю проблему, О.О.Романова описує процес поступової зміни трактування сутності терміна: «В історії термінознавства відбулася зміна уявлень про термін: спочатку його вважали “особливим словом” (І. Ковалик, Н. Непийвода), потім — “словом в особливій функції” (К. Люцинський, О. Покровська, С. Худолєєва), основа якого — “мовний субстрат”» [95; 55].

Г.О. Винокур у своїй праці раніше досить доречно акцентував увагу на тому, що терміни це не особливі, відокремлені від лексичної системи слова, а слова, які виконують особливу, номінативну функцію («слова в особливій функції») [13]. Виходячи із цього, не можна ігнорувати взаємозв'язок термінологічної і загальноновживаної лексики, що постійно обмінюються лексичним матеріалом, і, відповідно, в певній мірі уподібнюються. Одним із виявів цього зв'язку є явище детермінації, яке досить влучно у свої статті описав О. А. Литвинко: «Еволюція терміна у мові відбувається "спіралеподібно". Із загальної мови термінологія

отримує свій будівельний матеріал, організований згідно мовних законів і зумовлений розвитком системи понять і взаємозалежністю, що існує між поняттями даної галузі науки або техніки. Потім терміни повертаються до загальної мови зі зміненням, збагаченням значенням. Процес еволюції терміна у мові можна проілюструвати так: загальна мова → термінологія → загальна мова» [58; 32].

Отже, термін має подвійну природу, оскільки є як знаком спеціальної термінологічної системи, так і одиницею лексичної системи певної мови.

Разом з тим, не можна не зауважити, що існують і міжгалузеві омоніми до слова «термін» (у складі філософської, логічної, економічної, біологічної та ін. терміносистем), які також трактуються по-різному. А.І. Лаврищев пояснює ці явище таким чином: «Така кардинальна відмінність опису одного слова в різних науках може бути пояснена тим, що аналіз змістової сторони термінів як складової частини певної терміносистеми представники конкретних наук проводять з точки зору загальних проблем даної галузі знань» [54;302]. Відмінності можна безпосередньо спостерігати при порівнянні диференційних ознак біологічного терміна та терміна лінгвістичного.

А.В. Крижанівська, у статті «Як відрізнити термін від нетерміна» пропонує на прикладі біологічної термінології виділяти такі особливості терміна:

- термін визначається точністю;
- називає родові та видові поняття;
- термін «не існує один...завжди входить в якусь класифікаційну групу», тобто існує в межах певної термінологічної системи.
- у межах однієї термінологічної системи терміни можуть вступати у синонімічні зв'язки [47].

Однак, мовознавець зауважує, що модель диференціації терміна, за якою основне джерело визначення термінологічності це ієрархічна класифікація термінів, не є доцільною в нових галузях науки. А.В. Крижанівська пояснює це таким чином: «Оскільки у системі галузевої термінології відбуваються зміни і перерозподіли, потрібна більш об'ємна, багатоаспектна методика» [47;4]. І пропонує альтернативний спосіб: «Прикладом створення такої методики є сучасні

тезауруси, які проводять класифікаційне визначення терміна і визначають його нормативність на підставі вивчення конкретних текстів на певному синхронному мовному зрізі».

1.2. Термін і слово: спільне і відмінне

Зважаючи на те, що слово є основною та найменшою одиницею термінологічної системи, доцільним для з'ясування специфічних рис терміна є його порівняння з загальновживаним словом.

У сучасному мовознавстві існує досить багато дефініцій терміна «слово», як і поглядів на його природу, але, знову ж таки, визначення, що ідеально б описувало цю мовну одиницю, досі не існує, не зважаючи на великий обсяг теоретичних матеріалів, присвячених цій проблемі. В.Г. Гак влучно зауважив різноманіття підходів до тлумачення слова: «...в історії науки було запропоновано більше ніж 70 критеріїв визначення слова, основу яких становили графічні (орфографічні), фонетичні, структурні, граматичні, синтаксичні, семантичні принципи» [15; 464]. Така неоднозначність є цілком виправданою, беручи до уваги багатогранність слова, яке можна трактувати як об'єкт не тільки мовознавчих наук (фонетики, морфології, лексикології, синтаксису тощо), а й суміжних з лінгвістикою наук (філософія, історія, психологія, соціологія, семіотика тощо).

Б.М. Головін описує слово таким чином: "Слово – найменша смислова одиниця мови, вільно відтворювана в мовленні для побудови висловлювань" [18;30].

Мовознавець Р.О. Будагов у своїй праці надає таку дефініцію: "Слово – найважливіша одиниця мови, яка позначає явища дійсності та психічного життя людини і, звичайно, однаково розуміється колективом людей, які розмовляють однією мовою й історично пов'язані між собою"[6;11].

У словнику лінгвістичних термінів Д.І. Ганича та І.С. Олійника наведено таке визначення: "Слово – мінімальна структурно-семантична одиниця мови, яка виражає своїм звуковим складом поняття про предмети, процеси, явища дійсності, їхні ознаки чи відношення між ними, вільно відтворюється в мовленні і служить для побудови висловлювань" [16; 271].

О.С. Ахманова так описала слово у своїй праці: «Слово – граничний складник речення, здатний безпосередньо співвідноситися з предметом думки» [3;411].

Д.Е. Розенталь та М.А. Теленкова подають, у свою чергу, таке визначення слова: «Слово – це основна найкоротша одиниця мови, що виражає своїм звуковим складом поняття про предмет, процес, явище дійсності, їх властивості чи відносини між ними» [94; 473].

Натомість у підручнику за редакцією І.К. Білодіда вказане таке визначення слова: «Слово – це найменша самостійна одиниця мовителен, що складається зрідка з одного звука, а частіше із граматичного оформленого звукового комплексу, за яким суспільною практикою закріплене певне значення, і якому властива відтворюваність у процесі мовлення» [106; 27].

Усі запропоновані дефініції терміна «слово» є коректними, хоч, очевидно, їх не можна назвати вичерпними. Гайдено Ю.О., аналізуючи питання визначення слова, зауважила також, що «конвенційними у мовознавстві є визначення фонетичного, морфологічного, лексичного, синтаксичного аспектів слова (Л.Блумфілд, П.С. Кузнєцов, І.О. Смирницький, Ч. Хоккет М.М. шанський та ін.) або фонетичного, морфологічного, лексичного, синтаксичного слів (І.Р. Вихованець, М.П. Кочерган, Е.В. Кузнєцова та ін.)» [14; 170]. І це ще раз акцентує увагу на тому, що слово є поліаспектним та поліфункційним явищем, значення якого важко описати в межах однієї дефініції.

Проаналізувавши визначення слова, можна зробити висновок про основні його диференційні ознаки, що виділяють слово серед інших мовних одиниць:

- слово є найменшою самостійною одиницею мовлення;
- має певне граматичне оформлення;
- виражає певне поняття;
- вільно відтворюється у мовленні.

А.П. Грищенко у своїй праці виділив такі характерні ознаки слова:

- «лексичне значення,
- номінативна функція,

- відокремлено-оформленість,
- внутрішньоструктурна цілісність,
- позиційна рухливість» [107; 189].

Трішки ширший перелік спільних для усіх слів (і термінів, і нетермінів) ознак надає Б.М. Головін: «Усі вони...

- 1) є смисловими одиницями мови на відміну від фонем і складів;
- 2) вільно відтворюються в мові, тобто не вимагають обов'язкового поєднання з цілком визначеними одиницями;
- 3) наділені цілісністю і подільністю на відміну від фонем;
- 4) є найменшими вільно відтворюваними в мовленні одиницями мови і цим відрізняються від словосполучень;
- 5) беруть участь в творенні висловлювань, тобто застосовуються з метою спілкування» [18; 11].

Тож, зважаючи на чималу кількість спільних рис слів загального вжитку та термінів, важливим є виокремлення специфічних рис термінологічної лексики. Розмежування фахової і загальнонавчальної лексики протягом довгого часу було однією з найважливіших проблем термінознавства, що влучно зауважив у своїй праці О.О. Реформатський: «...лінгвістично це значна проблема — загальнонавчальне слово й термін...» [100;33]. Складність розрізнення зазначених лексичних систем пов'язана насамперед із тим, що чіткої межі між словами загального вжитку і термінами не існує, оскільки вони перебувають у постійній взаємодії. Не можна не згадати й те, що існують досить різні погляди на природу, або, так би мовити, напрям цієї взаємодії: деякі учені вважають, що з самого початку усі терміни були загальнонавчальними словами; інші стверджують, що усі загальнонавчальні слова були колись термінами, але з часом деякі з них увійшли до широкого вжитку. Так чи інакше, процес переходу загальнонавчальних слів до термінологічної лексики (термінологізація), як і явище детермінологізації термінів, перетворення їх на слова загального вжитку, має неперервний характер.

Л.М. Томіленко у своїй монографії також акцентує на тому, що протиставлення загальнонавчальної та термінологічної лексики більшістю науковців

вважається досить умовним, адже на перетині цих лексичних систем існує «широка смуга, у якій терміни існують ніби в постійному коливанні між ідеальними вимогами (однозначність, нейтральність, відсутність синонімів) і реальними законами живої та динамічної лексичної системи» [109;17]. Натомість не можна ігнорувати й те, що деякі вчені вважають доцільним чітко розмежування цих лексичних класів. Відповідно виділяють такі відмінні риси термінологічної лексики у порівнянні з загальновживаною:

- змістова пов'язаність термінології з об'єктами певної галузі;
- висока частотність термінології в межах фахового спілкування;
- з погляду словникового складу загалом термінологія лише незначною мірою входить до сфери достатньо частотної.

Тож диференціацію загальновживаного слова та терміна зумовлюють, в основному, особливості функціонування цих одиниць, які, відповідно, зумовлюють специфічність понятєвого змісту. Аналізуючи внутрішню форму термінів і нетермінів, Б.М. Головін описав такі специфічні риси лексичного значення цих слів: «Відповідно до наявних поглядів на понятєвий зміст термінів і загальновживаних слів, загальновживані слова виражають загальні уявлення або побутові поняття, терміни — спеціально-професійні, наукові або технічні поняття» [18;37].

1.3. Термін і номенклатурний знак

Окрім термінів, у науковій літературі на позначення певних наукових понять використовуються номени, або номенклатурні знаки (одиниці/ назви/терміни/ найменування/позначення/слова/утворення/лексеми), семантична структура яких визначається особливостями номінації об'єктів. Номенклатурне позначення, як і термін, є одиницею спеціальної лексики, що і є причиною їх подібності у структурному, семантичному та функційному плані. Це зумовлює актуальність проблеми розрізнення термінології та номенклатури, та виділення диференційних ознак терміна через призму порівняння з номенклатурним знаком.

У словнику лінгвістичних термінів Д.І. Ганича та І.С. Олійника наведено таке визначення терміна «номенклатура»: «Номенклатура – це сукупність назв,

уживаних у якій-небудь галузі науки, техніки, виробництва тощо для позначення об'єктів (на відміну від термінології, яка включає також позначення абстрактних понять і категорій)» [16; 156].

Подібна дефініція запропонована в енциклопедії української мови: «Номенклатура — сукупність назв (номенів) конкр. об'єктів певної галузі науки, техніки, мистецтва тощо (на відміну від термінів, що позначають певні абстраговані поняття галузей науки)».

Уперше термінологію і номенклатуру розмежував англійський учений В. Уевел (W. Whewell) ще в середині XIX сторіччя. В 70-х роках XIX століття погляди науковця поділив український мовознавець І. Верхратський у статті «Початки до уложення номенклатури і термінології природописної, народної». У радянській лексикографії аналогічну концепцію сформував С. Суржин у посібнику «Номенклатура и стандартизация материалов» (московське видання 1923 року).

Вперше розмежував термінологічні й номенклатурні одиниці для технічних, а не природничих термінологічних систем Г. Винокур. Така диференціація швидко укорінилася в мовознавчій науці, але набула в сучасній лінгвістиці низки специфічних рис. Г. Винокур відмінність номенклатури та термінології описував таким чином: «Щодо номенклатури, то, на відміну від термінології, під цим поняттям слід розуміти систему абсолютно абстрактних та умовних символів, єдине призначення якої... дати максимально зручні з практичної точки зору засоби для позначення предметів, речей без прямого зв'язку з потребами теоретичного мислення...» [13;10]. Інакше кажучи, номенклатурний знак є символом, що позначає певний об'єкт, не вимагаючи дефініції (на відміну від терміна), і відрізняється точністю лексичного значення, безпосереднім його зв'язком з предметом об'єктивної дійсності. О. Реформатський у своїй праці згодом також зауважив, що номенклатурні слова, хоч і зв'язані з поняттями, але є більш номінативними. Натомість терміни «зв'язані з поняттями науки, вони для кожної науки (в певному єдиному її напрямі) зчисленні і примусово зв'язані з поняттями даної науки, так як словесно відображають систему понять даної науки» [89;46]. Науковець неодноразово наголошував на необхідності розмежування термінології

та номенклатури, та назвав такі основні відмінності, покладені в основу їх розмежування у своїй статті:

- номенклатура здійснює винятково номінативну функцію, тому може замінюватися цифрами, літерами, графічними знаками або іншими позначеннями; натомість термінологія формує систему понять певної галузі, тому має більше семантичне навантаження.
- номенклатура може включати одиниці до певного класу за аналогією, натомість термінологія має складнішу структуру, здатність класифікувати лексичні одиниці та узагальнювати систематику науки.

Т.Р. Кияк щодо внутрішньої форми номена, або номенклатурного знака підкреслює: «Номен виступає як відносно довільний «ярлик» предмета, конвенційно «прикріплений» представниками відповідної галузі знання, який не претендує на розкриття чи принаймні часткове відображення його у формі лексичного значення» [36;51] .

Тож відмінності між термінологічною та номенклатурною одиницею виявляються не тільки на семантичному, а й на структурному рівні: номен у порівнянні з терміном має набагато більше засобів матеріального вираження (цифри, літери, графічні знаки тощо), але має відмінний зв'язок із поняттям. .

Незважаючи на загальновизнані відмінності в значенні й структурі номена та терміна, питання їх диференціації в сучасному мовознавстві досі не є закритим. В термінознавчих працях упродовж багатьох десятиліть неодноразово порушували й обговорювали питання про номенклатуру. Однак і досі лінгвістична теорія терміна не виробила єдиного погляду на сутність і місце цих номінативних одиниць у підсистемі спеціальної лексики.

Згідно з концепцією, яку розробив у термінознавстві В. Лейчик, продовжуючи у свої працях дискусію щодо терміна «номен», номенклатура є перехідною ланкою між термінами і власними назвами, що протиставляються між собою структурно та семантично [56]. Терміни найчастіше позначають класи предметів, орієнтуючись на їх загальні, суттєві ознаки, а власні назви відповідно номінують унікальні предмети, базуючись на їх несуттєвих, другорядних ознаках.

Своєю чергою номенклатура характеризується окремими специфічними рисами плану змісту (за зразком терміна: загальні поняття) та плану вираження (за зразком власної назви: несуттєві часткові ознаки).

У пізніших публікаціях науковцями були описані такі погляди на розмежування номенклатурного знака й терміна:

- номенклатурні знаки належать до власних назв (В. Овчаренко) [76];
- номенклатурні одиниці потрібно диференціювати в межах спеціальної лексики, оскільки вони виконують специфічну функцію (О.С.Ахманова, Д.І. Ганич, І.С. Олійник та інші) [3,16];
- немає сенсу проводити чітку межу між термінами та номенами усі номенклатурні одиниці колись були пов'язані з конкретними поняттями, тому не можна стверджувати, що вони несуть лише номінативну функцію (Н. Родзевич) [93];

Н. Кузьмін інакше обґрунтовує відсутність потреби виділяти номенклатуру як окремий компонент спеціальної лексики: «Термінологія є засобом закріплення результатів пізнавальної діяльності людини у фазі логічного осмислення, а номенклатура має меншу ступінь абстракції. Номенклатура дає нам просте перерахування специфічних об'єктів, не виявляючи їх суттєвих взаємозв'язків, у той час як термінологія пов'язана з дефініціями, у яких якраз ці суттєві взаємозв'язки і виявляються. У такому разі до складу термінології й номенклатури можуть входити однакові позначення... Номенклатура – це та ж сама термінологія, але використовується вона не в гносеологічному, як терміни, а в онтологічному плані» [53; 69].

Сьогодні номенклатуру та номен, як її основну одиницю, або протиставляють терміносистемі та термінові, або зараховують до складу термінології, як нижчий її рівень. Тож на сучасному етапі розвитку термінознавства досі залишилося ще достатньо багато невирішених питань, що стосуються формування поняття «номен», визначення його місця в структурі спеціальної лексики та опису основних рис номенклатурного знака.

Аналізуючи мовознавчі праці, що стосуються питання диференціації номенклатури в межах спеціальної лексики, мовознавець О.О.Романова виділила такі характерні риси номенклатурних позначень:

- «номени є власними назвами або займають проміжне положення між термінами і власними іменами;
- номени — це нижча ланка спеціальної лексики, порівняно з термінами, (розуміння номенів неможливе без співвіднесеності з іншими термінологічними одиницями);
- номени мають посилену денотативність завдяки тому, що вони є результатом штучної номінації, призначеної для найменування спеціальної діяльності людини, а тому отримали назву прагмонімів;
- номени входять до такої системи, яка належить до числа простих і є переліком однорідних понять, що перебувають на одному рівні абстракції і віддзеркалюють класи однорідних предметів;
- основними для номенів є речовинність і предметність залежно від характеру об'єктів, які вони позначають (З. Комарова, В. Лейчик, Т. Михайлова, О. Суперанська, С. Шелов)» [95].

Отже, порівнюючи термін та номен, можна зробити висновок, що аналізовані одиниці мають багато спільних рис, але в певних аспектах сильно відрізняються, що і визначає необхідність їх розрізнення.

1.4. Історія поштової служби: основні етапи становлення і функціонування

Поява та розвиток поштової справи тісно пов'язані з еволюцією комунікативних здібностей людини, що надавали їй можливість тим чи іншим способом задовольняти свою потребу в спілкуванні. Необхідність передавання інформації існувала ще з часів виникнення людини на Землі, і саме вона стала рушієм еволюції методів комунікації.

Зважаючи на тісний зв'язок розвитку поштової справи з історичним розвитком людства, доцільним буде використати при його характеристиці європейську періодизацію історії:

- доісторичність: поява людини — 3000 до н.е. (поява писемності);
- античність: 3000 до н.е. — V ст. (зруйнування Риму);
- Середньовіччя: V—XV ст. (відкриття Америки);
- ранній новий час: кін. XV— кін. XVIII ст.. (Французька революція);
- новий час: 1789—1914 (Перша світова війна);
- новітній час: 1914 — сьогодні.

1.4.1. Доісторичність

Доісторичні люди використовували для передавання важливих повідомлень голос, що згодом привело до появи мови, якщо вірити одній із гіпотез. Французький філософ Етьєн Бонно де Кондільяк – прихильник цієї теорії – вважав, що мова виникла насамперед як наслідок потреби у передачі інформації, що стосувалася виживання та взаємодопомоги. Науковець виділив такі види первинних мовленнєвих знаків:

- випадкові,
- природні (природні крики для вираження емоцій: радості, здивування, страху, і т.д.),
- обрані самими людьми.

Згодом замість вигуків люди почали використовувати слова, які за своїм значенням часто заміняли цілі речення.

Проте за допомогою людського голосу не можна було поширювати інформацію на великі відстані, тому пізніше для передачі різноманітних сигналів почали застосовувати дим від вогню, порожнисті стовбури дерев та барабани. Навіть сьогодні деякі африканські племена користуються барабанами-тамтамами для зв'язку між віддаленими поселеннями.

Однак цього також було не достатньо, якщо говорити про справді великі відстані або повідомлення, які за своїм об'ємом значно переважали можливості примітивних знаків. Тому люди винайшли новий спосіб передавати інформацію – за допомогою піших посланців, або гінців. У Центральній Америці за часів

існування давньої цивілізації майя (2000 р. до н. е. – 250 р. н.е.) вони були носіями усних послань від верховного правителя. Значно пізніше у Північній Америці на території імперії інків (1438 до 1533 рр.) такі посланці передавали не тільки повідомлення, а й бандеролі поки не навчилися застосовувати для перевезення лам. Ця система називалася естафетною поштою (від фр. *estafette* — «посильний, кур'єр»): оскільки одній людині було важко долати велику відстань, біля всіх доріг розміщувалися будинки-трактири, де стомленого посланця міг замінити інший бігун. Поштова служба інків називалася "часкі", а гінців ділили на дві категорії: атун-часкі та чуро-часкі. Перші служили виключно верховному правителю, а другі – передавали послання і повідомлення від усіх інших жителів.

Проте, знову ж таки, передавати довгі повідомлення з допомогою такого методу було досить важко. Тому люди почали шукати спосіб, який допоміг би якимось чином фіксувати інформацію. Так, індіанці інших племен Північної Америки створили вузликове письмо, яке використовувало нитки як носій інформації та шифрувало послання за допомогою вузлів. Важливою в цій техніці була не тільки комбінація символів, а й колір ниток (зелений – хліб, жовтий – золото, чорний – смерть), довжина, товщина нитки і тип вузла.

Подібний спосіб передавання інформації застосовували племена гуронів, що використовували для послання мушлі різних кольорів (білий – мир; червоний – небезпека, війна; чорний – смерть, нещастя), з яких плели пояси. Однак комбінації з мушель було важко розшифрувати, тому кожен індіанець, який писав лист цим способом, повинен був сам його віднести та прочитати, щоб унеможливити непорозуміння.

1.4.2. Античність

З появою письма, що стало одним із найважливіших винаходів людства, якість передачі інформації значно зросла, адже тепер повідомлення, зафіксоване у певних символах, можна було зберігати та передавати, не видозмінюючи його змісту.

Це також і стало поштовхом до появи впорядкованих служб передавання повідомлень, які можна вважати давніми аналогами сучасної пошти. Проте

листування було доступним лише привілейованим класам, і використовувалося здебільшого в дипломатичних цілях. Такі перші поштові служби існували в Давньому Єгипті, Ассирії, Вавилоні та Персії.

Повертаючись до еволюції саме носія інформації, варто згадати таку техніку фіксування повідомлень як клинопис, який вважається найдавнішою системою письма в світі. Клинописне письмо винайшли ще близько у 3000 до н.е., а проіснувало воно 35 століть, що є найкращим підтвердженням зручності даного праметоду написання листів. За цей час клинопис змінювався, і, відповідно, зараз науковці виділяють такі три основні стадії його розвитку від примітивних малюнків до позначень, які передували сучасним літерним знакам: піктограма, ідеограма та фонограма.

Клинописне письмо було різним і в діахронічному аспекті, адже мало відмінні варіанти для кожної із мов, що ним користувалася: шумерської, акадської, еламської, хатської, хетської, хуритської, урартської та лівійської.

Техніка створення листів на мові клинопису була досить простою: повідомлення витискалися на вологій глині тонкою тригранною паличкою з тростини, а потім обпалювалося в печі, щоб символи не втратили форму. Після цього глиняна табличка вкладалася в глиняну оболонку, на якій вишкрябувалося ім'я адресата – так інформація залишалася в безпеці, адже, щоб прочитати повідомлення, потрібно було розбити «конверт». Потім лист відправляли естафетною поштою за зразком того, як до виникнення письма передавалися усні повідомлення.

Згодом громіздкі глиняні таблички, що були такими популярними в Межиріччі, почали замінювати легшими дерев'яними, а на зміну клинописним знакам почали з'являтися стародавні алфавіти.

Значно випередила свій час Єгипетська держава – письмо у цій країні, представлене як ієрогліфічною системою, так і простішими системами для повсякденного вжитку (ієратичне письмо, демотичне письмо), виникло ще близько 4000 до н.е. Варто зауважити, що саме єгиптяни вперше почали використовувати

літери, а плем'я гіксосів, яке протягом довгого часу володарювало у Нижньому Єгипті, сформували перший алфавіт із 21 літери.

У 3000 до н.е., коли у сусідніх країнах все ще писали на важкій глині, єгиптяни вже користувалися легким папірусом, який отримували шляхом відбивання стебел водно-болотної рослини *Cyperus papyrus* з родини осокових. На листах папірусу писали червоною або чорною фарбою з допомогою очеретяної тростини, кінчик якої був зрізаний навскоси. Потім папірус звертали в невеликий свит, перев'язували і передавали послання гінцю. Коли посланцю доводилося іти до іншої країни, то він заздалегідь заповідав своє майно дітям – за погану новину його могли втратити.

Саме в Давньому Єгипті існувала одна із найефективніших поштових систем античного світу, основі якої становило передавання повідомлень пішими гінцями. Завдяки цим людям фараони могли без будь-яких труднощів здійснювати контакти з віддаленими провінціями. Професійні посланці існували в державі ще в епоху XII династії (1985 – 1785 до н.е.) і розвозили царські накази аж до Азії. У зв'язку з невеликою масою папірусу деякі листи вже тоді могли передавали поштові голуби.

Доказом того, що в Єгипті справді існувала досить розвинена поштова система, є документ приблизно 255 року до н. е., що містить облікові записи доставки поштових відправлень, які були зроблені одним із єгипетських гінців.

На заміну папірусу у II столітті до н. е. прийшов пергамент, який почали масово використовувати в м. Пергам, Малій Азії. Але технологія використання шкіри тварин в якості матеріалу для письма є набагато старшою – перси використовували її вже у V столітті до н. е., після чого обробляти шкіру для письма почали й греки.

Широкого вжитку матеріал набув, коли правитель Єгипта Птолемей відмовився експортувати папірус до Малої Азії, тому що боявся, що Пергамська бібліотека перевершить бібліотеку в Александрії. Пергамському царю Євмену II не залишалося нічого, окрім як створити матеріал для письма, який би нічим не уступав єгипетському папірусу, тому він вирішив повернутися до давньої технології та вдосконалити її. Оскільки пергамент, або пергамен, виготовляли зі

шкіри рогатої худоби, він за своїми якостями значно перевершував папірус, адже зберігався довше і був еластичнішим. Тому пергамент для листування та написання книг невдовзі почали застосовувати і в сусідніх державах.

Проте у I столітті н.е. пергаменту знайшлась заміна – папір Давнього Китаю, винахідником якого вважають Цай Луня, китайського чиновника. До винайдення класичного паперу у Китаї використовували бамбукові дощечки та шовк. Проте шовк був дорогим, а бамбукові дощечки занадто громіздкими – потрібен був легкий та дешевий матеріал для письма, і Цай Лунь зумів його створити, взявши за зразок волокнистий матеріал, з якого будують свої гнізда оси. Дослідивши його склад, винахідник вирішив, що можна спробувати зробити дещо подібне з кори тутового дерева, волокна шовковиці, тканини, старих рибальських сіток та деревної золи. Він перемішав складники з водою, вилив зміст у форму, висушив на сонці, розгладив лист за допомогою каменів, і отримав перші у світі міцні аркуші справжнього паперу. Згодом технологію виробництва паперу стали вдосконалювати, додаючи до його складу клей, натуральні барвники, борошно та інші складники.

Раніше на папері писали чорнилом із суміші сажі, рослинної смоли і лужного розчину за рецептом, який було винайдено в Китаї ще 2,5 тисячі років тому. Оскільки розчин був доволі густим, то для його нанесення використовували пензлики, а не пера. Проте при згортанні листа з сухим чорнилом, написи могли деформуватися і відклеюватися. Тому згодом до складу чорнил почали додавати інші інгредієнти: смолянисту сажу сосни, рослинні масла і навіть ароматичні речовини, щоб їх структура була еластичнішою та зручнішою для використання.

Саме за допомогою таких чорнил були створені найдавніші писемні пам'ятки китайського народу, що описують побут та культуру держави, зокрема й особливості функціонування поштової служби на її теренах.

Організація в давньому Китаї регулярної поштової служби піших і кінних гінців відома ще з часів династії Чжоу в I тисячолітті до н. е. Поштовий зв'язок організовувався за допомогою 80 гінців і восьми головних кур'єрів, для яких на відстані 5 км були влаштовані зупинки для харчування, а для довших інтервалів

були облаштовані пункти для ночівлі. Ця поштова система була значно розширена при династії Цинь (221-206 до н. е.) та особливо при династії Хань (206 до н.е.-220), але в цілому вона не зазнавала якісних змін і не відрізнялася докорінно від поштових служб свого часу.

Так само, аналізуючи індійські поеми та релігійні твори, що зафіксовані у стародавніх книгах, можна дізналися деякі особливості операцій поштового зв'язку, що були звичними для давньої Індії: в «Атхарваведі», наприклад, описується служба піших гінців, що існувала у III столітті до н.е. У книзі «Рамаяна», що є однією із найповніших описів традицій Індії, розповідається про те, що звуками спеціальних брязкалець гінець відлякував диких тварин дорогою до кінцевого пункту. За допомогою них же кур'єр попереджував про прибуття гінця, який мав продовжити шлях – той вже чекав у придорожній хижі, щоб якнайшвидше замінити колегу й вирушити в дорогу. На шляху до отримувача повідомлення гінця не мали права зупиняти чи затримувати. У деяких провінціях будь-яке перешкоджання діяльності кур'єра суворо каралося законом.

На відміну від давнього Єгипту, Індії та Китаю, Давня Греція була так званим конгломератом суверенних міст-держав (полісів). Саме тому централізованої регулярної поштової служби в країні не було – кожен поліс мав своїх гінців, яких називали "гемеродроми" ("денні гінці"). Між островами ж та грецькими колоніями на берегах Середземного та Чорного морів листи передавали торгові судна. Сухопутні шляхи було досить важко долати в зв'язку з неоднорідним ландшафтом, тому робота гінця була вдвічі складнішою. Відомо, що за годину гемеродром міг подолати 55 стадій, що дорівнює відстані довжиною близько 10-ти кілометрів. Не дивно, що деякі гінці ставали переможцями тогочасних Олімпіад, і навпаки – олімпійських призерів часто запрошували працювати гінцями. Їх і досі вважають найвитривалішими бігунами свого часу. Не можна не згадати як приклад славнозвісного грецького гінця, якому довелося подолати відстань у 42 кілометри 195 метрів від поля бою з персами до Афін без перепочинку, щоб передати звістку про перемогу. Діставшись до кінцевого пункту, згідно з письмовими свідченнями

Плутарха, цілком виснажений Фідіппід встиг лише вигукнути: «Радійте, афіняни, ми перемогли!».

Окрім піших кур'єрів, для передавання термінових повідомлень також використовували верхових гінців. За письмовими свідченнями давньогрецького історика Діодора Сицилійського, один з воєначальників Олександра Македонського мав у своєму штабі гінців-вершників на верблюдах.

Та все ж важко сказати, чи могла грецька пошта конкурувати з ангаріоном – найдавнішою поштовою системою Перської імперії, за допомогою якої в VI столітті до н. е. було встановлено сполучення між столицею держави і провінціями, включаючи найвіддаленіші поселення. Давньогрецький філософ Ксенофонт писав, що створенню такою досконалої системи поштового зв'язку Перська імперія завдячує Кіру II Великому – саме він створив перші станції для верхових гінців, що забезпечили правителю контроль над усією державою. Пізніше персидський правитель Дарій I вдосконалив цю систему, створивши ґрунт для подальшого розвитку поштової справи в країні.

Для здійснення поштового зв'язку в імперії застосовувалися кінні кур'єри (ангари), тому доставка повідомлень не тільки була просторово необмеженою, але й здійснювалася досить швидко. Ефективність персидської пошти визначалася двома чинниками: якісно збудованою, густою мережею доріг, які об'єднували усі куточки країни та наявністю поштових пунктів з чітко унормованими правилами роботи у більшості поселень. Зазвичай станції розташовувалися одна від одної на відстані, яку долає кінь за один день – саме там гінці відпочивали, щоб з новими силами продовжити свій шлях.

Безумовно, найбільшим та наймогутнішим державним утворенням античного світу був Давній Рим, територія якого простягалася від Британії до Північної Африки, від Піренейського півострову і до Сирії. Щоб забезпечити ефективну комунікацію, яка б охопила усю надзвичайно велику територію імперії, потрібно було створити потужну поштову систему, і римляни створили її. Для налагодження поштового зв'язку була побудована неймовірно густа мережа доріг, сумарна протяжність яких за правління Гая Юлія Цезаря становила 150 тисяч

кілометрів. Найширші дороги сходилися в столиці Римської імперії – звідти і крилатий вислів «усі дороги ведуть до Риму».

Хоч основу для регулярної державної пошти створив ще Юлій Цезар, але свого канонічного вигляду вона набула за часів правління Августа – саме він об'єднав всі поштові маршрути в єдину мережу, яку називають «курсус публікус». Ця пошта контролювалася імператором особисто і використовувалася виключно для державних потреб. Посадовці, які керували поштовими відділеннями, обов'язково повинні були мати документ, що засвідчував їх заслуги перед державою. Робота поштових станцій в провінційних населених пунктах контролювалася намісниками, а утримувалися ці відділення за рахунок місцевого населення – воно було зобов'язане забезпечувати пошту возами, кіньми та вершниками.

Піші гінці римської поштової служби, «табелярії», мали особливі головні убори, які прикрашалися спочатку пір'їнами, а згодом стилізованими крилами, подібними до тих, які зображали на шоломі бога-посланця Меркурія. Вони переносили повідомлення, терміни отримання яких не становили великого значення. Термінові повідомлення доставлялися кінними гінцями, «бередосами», а цінні вантажі перевозилися возами.

Найголовнішою перевагою поштової системи Римської імперії була організована мережа поштових станцій, які поділяли на 2 категорії: 1) «мансіо» - пофарбовані у характерний червоний колір будинки, які окрім харчування та проживання надавали ще ряд послуг для гінців, 2) «мутаціо» - проміжні станції, де можна було замінити коня. Зазвичай між «мансіо» розташовувалося по 6-8 «мутаціо».

Варто зауважити, що у Римській імперії існували і приватні гінці, послуги яких могли собі дозволити багаті патриції для особистого листування. Усі інші люди користувалися так званою «кочувальною поштою», тобто передавали листи або інші відправлення з допомогою людей, які вирушали до потрібного населеного пункту у справах.

1.4.3 Середньовіччя

Молоді феодальні держави, які утворилися на території Римської імперії, швидко розвивалися, що зумовило потребу у виникненні нових видів поштового зв'язку. Почавши з обслуговування державного апарату, поштові служби з часом поширюють свої послуги на широкі верстви населення. Протягом тривалого часу у багатьох країнах, поки доставка приватної кореспонденції не була як слід налагоджена, її здавали продавцям крамниць, а ті вже передавали листи поштовим працівникам. Поштові скриньки вперше згадуються в документах міської пошти Парижа, заснованої 1653 р., хоч є відомості, що в Амстердамі вони з'явилися у 1616 році.

У великих містах з'явилися університети, до яких вступала молодь з різних частин країни, що зумовило виникнення у Франції так званої університетської пошти. У Німеччині протягом довгого часу користувалася популярністю «пошта м'ясників»: німецькі гінці переганяли стада закупленого скоту за постійними маршрутами і дорогою перевозили та доставляли пошту, що забезпечувало додаткові доходи.

1.4.4. Ранній новий час та новий час

Зростання обсягу поштових перевезень вимагало вдосконалення засобів транспортування пошти. Поступово на зміну кінним гінцям та поштовим візкам прийшли великі карети-диліжанси, які перевозили і пошту, і пасажирів. Вперше з'явившись у Англії в XVI столітті, вони почали «завойовувати» одну європейську країну за іншою, і згодом стали невід'ємною частиною роботи поштової служби в Америці та Австралії. Проте, диліжанси не могли конкурувати у швидкості з гінцями навіть на хороших дорогах, тому у США, країні, яку розділяють 3200 кілометрів, використовувалась також служба «Поні-експрес».

Розвиток торгових шляхів, які зв'язували Київську Русь з Англією, Францією та іншими європейськими державами, став поштовхом до вдосконалення поштових зв'язків між державами.

У XVII столітті поштова служба з'являється на території України. Початком цілеспрямованого процесу створення поштового зв'язку можна вважати березень

1669 року, коли гетьман Лівобережної України Дем'ян Многогрішний підписав з московським урядом угоду - "Глухівські договірні статті". Одна з статей угоди передбачала "влаштовувати у малоросійських містах пошту за московським зразком". Через п'ять років почали приймати листи від населення, мали поштовий двір на Подолі, стайню на 40 коней. Але поштова справа просувалася повільно і наприкінці XVII ст. зовсім занепала [9, 105].

В 1725 році Катерина I видала Указ про заснування поштового двору на Подолі, підпорядкованого міському магістрату. У 1765 р. при організації Державної кінної пошти на Лівобережній Україні в Києві обирали поштмейстера і 2-х листонош. На початку 1769 року Київську пошту було передано до ведення Московського поштамту. А 21 серпня 1775 року поштдиректор Борис Пестель підписав лист до Київської Губернської Канцелярії, яким повідомлялося про указ Колегії у закордонних справах щодо заснування у Києві поштової контори. У 1782 році контору перетворено на губернський поштамт, котрий згодом перевели до Печерської фортеці, а потім знову повернуто на Поділ. Після поштової реформи 1830 року контора, в чиєму підпорядкуванні перебували повітові установи, мала 2 клас та штат з 23-х службовців. Перше міське поштове відділення відкрилося 1 червня 1840 року в Печерській частині міста. Як контора, так і поштамт неодноразово змінювали місце свого розташування. З 1850 року контора утвердилася на Хрещатику. Друге у Києві міське відділення відкрилося 2 грудня 1852 року при міській Думі на Подолі. У газеті "Паровоз" 11 квітня 1869 р. було написано про зростання потреби у поштових послугах і повідомлялося про місця розташування поштових скриньок у місті.

В першій половині XIX ст. для поштових перевезень починають використовувати залізничний транспорт, а згодом аеростати, які пізніше змінюють на літаки та вертольоти. Так поступово, крок за кроком, прогресував поштовий зв'язок — від примітивних засобів передачі інформації до утворення сучасних міжнародних ліній поштового зв'язку.

Поштові реформи в окремих країнах і в міжнародному масштабі призвели до організації загальнодоступних і розвинених поштових систем, укладання

міждержавних поштових конвенцій і створення Всесвітнього поштового союзу (1874). Нарешті міжнародні поштові зносини отримали міцний ґрунт і гарантію в організації Всесвітнього поштового союзу, що охопила всі культурні країн и. Одним із засновників Всесвітнього поштового союзу був Генріх фон Стефан, який зробив у XIX ст. значний внесок у розвиток німецької та міжнародної пошти. У 1874 році на I Міжнародному поштовому конгресі 22 країни підписали Загальний єдиний поштовий договір і утворили Загальний поштовий союз (з 1878 р.— Всесвітній поштовий союз). У 1878 році була укладена Всесвітня поштова конвенція, що регулює обмін кореспонденцією, яка містить письмові повідомлення.

1.4.5. Новітній час

Сучасна пошта — це всесвітня мережа доставки поштової кореспонденції, як правило, через державні поштові компанії. Деякі країни (наприклад США, Росія) мають державну монополію тільки на частину послуг зв'язку. У ряді країн всі поштові послуги монополізовані державною поштою (Великобританія, Німеччина). З розвитком інтернету деякими аналітиками прогнозувалася швидка стагнація ринку поштових послуг, проте, цього не відбулося. Більш того, низка державних поштових компаній, такі, що у минулому були на дотаціях, навіть планується приватизувати.

Система поштового зв'язку України — це складний господарський механізм, у якому задіяно понад 115 тисяч працівників, що здійснюють приймання, оброблення та доставку адресатам понад 600 млн. відправлень щороку, понад 15 тисяч об'єктів поштового зв'язку надають послуги населенню в усіх регіонах України.

У 1994 році в результаті реформування галузі зв'язку (розподілу на поштовий та електрозв'язок) створено Українське державне об'єднання поштового зв'язку "Укрпошта". У 1998 році створено Українське державне підприємство поштового зв'язку (УДППЗ) "Укрпошта" згідно з Програмою реструктуризації Українського державного об'єднання поштового зв'язку "Укрпошта", затвердженою постановою Кабінету Міністрів України;

У 2001 році було прийнято Закон України "Про поштовий зв'язок", останні зміни до якого внесено 2 березня 2015 року. Саме він визначає правові, соціально-економічні та організаційні основи діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку, а також регулює відносини між органами державної влади та органами місцевого самоврядування, операторами поштового зв'язку і користувачами їх послуг. І, звичайно, є першоджерелом поштової термінології.

1.5. Джерельна база і матеріал дослідження термінів поштової служби

Джерельна база дослідження містить аналіз документів, розміщених на офіційних сайтах вітчизняних державних установ, зарубіжних та міжнародних організацій. Також вагоме місце займають інформаційні матеріали та документи розміщені на сайтах підприємств, що надають послуги поштового зв'язку. Важливе місце у джерельній базі дослідження поштової термінології займають дисертації досліджуваної та спорідненої тематики.

З-поміж джерел дослідження можна виокремити такі групи:

- 1) термінознавчі праці:
 - а) збірники наукових праць,
 - б) монографії,
 - в) підручники та навчальні посібники,
 - г) дисертаційні роботи,
 - д) наукові статті;
- 2) фахові видання:
 - а) науково-методичні матеріали з фаху;
 - б) навчальні видання для спеціалістів в галузі поштового зв'язку;
- 3) законодавчі документи в галузі поштового зв'язку та нормативно-правові документи (міжнародні, державні (національні), галузеві стандарти);
- 4) Довідкові видання; лексикографічні джерела.

Актуалізована джерельна база є достатньо репрезентативною для виявлення, опрацювання та систематизації наукових фактів задля підготовки до уніфікації та стандартизації поштової термінології як засобу професійної комунікації співробітників поштової служби в Україні.

Щодо термінологічного масиву поштової служби, то сьогодні базовим унормованим джерелом відбору термінів є Закон України про поштовий зв'язок, у якому наведено визначення 30 основних термінів поштової служби. Водночас в аналізі Закону можна виокремити більше сотні термінів.

Окремої уваги у створенні Реєстру термінологічних одиниць заслуговує «Регламент поштового зв'язку» українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта», у якому детально описано історію пошти в Україні, економічні й законодавчі аспекти діяльності поштової служби та, зокрема, її основні технологічні процеси.

Варто також згадати навчальні підручники та посібники для підготовки спеціалістів цієї галузі, у яких вживано та піддано дефінуванню загалом 594 термінологічних одиниць. Загалом під час аналізу досліджуваної термінологічної лексики було виокремлено більше 797 термінологічних одиниць.

Безсумнівно, для дослідження термінів у сфері поштової служби словники залишаються цінним джерелом, проте їх значущість знижується через недостатність охоплення представленої терміносистеми.

Досліджуючи питання створення повного термінологічного словника для терміносистеми поштової служби, потрібно звернути особливу увагу на навчальний посібник для вищих навчальних закладів зв'язку за редакцією Л. О. Ящука «Чотиримовний словник термінів та визначень основних понять поштового зв'язку» [121]. Заявлену лексикографічну працю можна вважати першою спробою структурування науково-технічної термінології поштового зв'язку. Словник є тлумачно-перекладним – терміни й визначення основних понять поштового зв'язку наведені українською, російською, англійською, французькою мовами. У вступній частині акцентовано на основних вимогах до науково-технічної термінології, зокрема:

- 1) однозначність визначення термінів,
- 2) повнота (термінологія повинна охоплювати усі основні терміни галузі),
- 3) чіткість визначення,

4) «використання національних термінів» (запозичені терміни можна

використовувати лише за умови відсутності відповідників в українській мові),

5) «узагальнене визначення термінів. Недопустимість визначення термінів

переліками їх складників».

6) «природність визначення термінів» (дефініція терміна повинна бути доступною),

7) відсутність міжгалузевої омонімії,

8) відсутність синонімії в межах термінологічної системи,

9) стандартизація науково-технічної термінології.

Констатований перелік не постає вичерпним і достатнім, та й окремі названі ознаки вимагають певного корегування.

Основна частина словника містить 180 словникових статей: терміни, що кваліфіковано як базові й використовувані в усіх спеціальних навчальних дисциплінах, пов'язаних із поштовим зв'язком.

Оскільки словник був створений для спеціалістів із галузі, то словникові статті не містять додаткової лінгвістичної інформації і складаються лише з терміна та його дефініції українською, англійською, російською та французькою мовами. Водночас праця є надійним ґрунтом для створення єдиного повного словника термінів поштової служби.

Основними шляхами удосконалення словникової статті у наведеному словнику, на нашу думку, є:

1) граматичної характеристики терміна, зокрема:

а) частиномовної належності терміна,

б) зазначення закінчень іменників у відповідних відмінках,

в) констатування наголосу.

Варто зауважити, що незважаючи на те, що за роки незалежності в Україні укладено більше 200 дво- та багатомовних фахових словників нормалізованих і

нових терміносистем [125; 90], досі унормованого та максимально ємного галузевого словника поштової служби не було створено. Створення такого словника створило б умови для стандартизації фахової термінології поштової служби. Л. Симоненко у своїй дефініції терміну «галузовий словник» також акцентує увагу на ролі такого словника в процесі уніфікації фахової термінології: «Галузовий (термінологічний) словник – це багатогранна праця, яка не лише відбиває стан розвитку тієї чи тієї галузі знань і її термінології на час його створення, а ще і є своєрідним пропагандистом нормативної уніфікованої та кодифікованої термінології вихідної мови й залучених до нього мов» [99; 308].

Становлення національної стандартизованої науково-технічної термінології – це складний, багатоаспектний і доволі тривалий процес, пов'язаний з багатьма об'єктивними й суб'єктивними чинниками. Він передбачає послідовне й виважене проходження трьох основних етапів [100; 7]:

- лексикографічного етапу, на якому укладаються термінологічні та інші словники;
- етапу встановлення термінології, на якому запропонована термінологія набуває визнання й широкого застосування;
- етапу стандартизування термінології, на якому розробляються й упроваджують термінологічні стандарти.

Б.І. Шуневич найвагомішим чинником для успішного створення словника вважає вирішення питань 1) реєстру та категорій реєстрових слів-термінів, 2) оптимальної кількості реєстрових слів-термінів, а також 3) структури та змісту словникової статті, що дає можливість з'ясувати особливості концептуальності реєстрових слів-термінів в контексті дискурсу словникової статті. [114; 4].

Кажучи про виокремлення термінологічних слів задля створення повного реєстру поштової терміносистеми, варто звернути увагу на те, що в сучасній лінгвістиці існує багато праць, покликаних вирішити питання об'єктивних критеріїв, з допомогою яких можна однозначно виділити термінологічні одиниці, які виражають поняття і зв'язки з тою чи іншою галуззю знань, і тим самим визначити обсяг і межі термінології. Дослідники по-різному вирішують проблему

виявлення термінів у тій чи іншій підмові, пропонуючи свої методики відбору термінів, критерії їх відбору у випадку, коли система понять ще не склалася і немає чіткої границі між терміном і нетерміном.

Наприклад, Ф. Важева у випадку, коли терміносистема ще не є сформованою та уніфікованою, пропонує такі критерії диференціації терміна: а) наявність у терміна дефініції в строгому розумінні цього слова; б) наявність у терміна дефініції-опису; в) термін сам бере участь у визначенні інших термінів (пункти а і б можуть не виконуватися); г) термін входить у словник відповідної науки; д) термін входить у словник суміжних наук; е) термін є загальнонауковим [125; 256-260].

На сучасному етапі розвитку систем поштового зв'язку постає нагальна потреба у створенні найповнішого реєстру термінологічних одиниць поштової служби, а надалі – впорядкування, стандартизація та уніфікація поштової термінології, оскільки «впорядкована термінологія є однією з ознак динамічного розвитку науки, критерієм оцінки її стану» [34; 48]. Водночас усталена термінологія відбиває рівень соціального статусу певного заняття, в цьому разі – поштової служби.

Тож перед науковцями постає проблема пошуку джерельної бази для створення такого Реєстру чи Словника, адже питання вибору джерел для кожного окремого словника має свою специфіку. І, безумовно, якість і повнота термінологічного словника залежать від якості наукового опрацювання його лінгвістичних джерел.

У підручнику за редакцією Л. А. Васенка зазначено, що найбільш доречними для створення термінологічного словника можуть бути такі джерела:

- 1) «монографії та статті відомих науковців і фахівців-практиків;
- 2) підручники для вищих навчальних закладів, що містять чіткі визначення понять і стандартизовані терміни;
- 3) галузеві енциклопедії;
- 4) вторинні документи:
 - а) реферати й анотації з реферативних журналів;

б) опис винаходів» [12].

Вже після відбору термінів створюється Словник термінологічного словника – реєстр одиниць (слів, словосполучень, скорочень, символів, сполучень слів і символів), які потрібно визначити й описати.

Отже, низка правових нормативних актів (Законів України) засвідчила посилення уваги на державному рівні до проблем термінології різних галузей знань, у тому числі й поштової служби. Сьогодні терміносистема поштової служби лише починає формуватися та потребує залучення до термінологічної роботи багатьох установ та окремих фахівців, безпосередньо зацікавлених у впорядкуванні термінології, участі органів стандартизації у контролі за дотриманням стандартизованої термінології, проведення термінологічної роботи за єдиною методичною програмою.

1.6. Методи і прийоми вивчення термінів сучасної поштової служби

Розвиток термінознавства в сучасній лінгвістиці веде до необхідності пошуку найбільш ефективних методів дослідження терміносистем.

В сучасному мовознавстві існують різні підходи до інтерпретації та класифікації методів. У широкому розумінні метод є способом дії або засобом пізнання; у вузькому – сукупністю способів та прийомів [17; 34].

У навчальному посібнику за редакцією А.Є. Конверського наведено таке визначення терміна «метод»: «Метод (від грецької *metodos*) у широкому розумінні слова — «шлях до чогось», шлях дослідження, шлях пізнання, теорія, вчення, свідомий спосіб досягнення певного результату, здійснення певної діяльності, вирішення певних задач. Він виступає як сукупність певних правил, прийомів, способів, норм пізнання і дії. Він є системою приписів, принципів, вимог, що орієнтують суб'єкта у вирішенні конкретної задачі, досягненні певного результату у певній сфері діяльності [78; 24- 25].

Сукупність безпосередньо наукових методів формує методологію тієї чи іншої науки. Українські мовознавці розглядають методологію як учення про наукові методи пізнання і як систему наукових принципів, на яких базується дослідження та проводиться вибір його пізнавальних засобів, методів і прийомів.

Найбільш влучним, на нашу думку, є визначення методології як теорії методів дослідження, створення наукових концепцій як системи знань про теорію науки [50; 63].

Незважаючи на те, що існує декілька дефініцій поняття "метод дослідження", визначення не суперечать один одному. Так, Г.І. Рузавін [96; 25], трактує метод пізнання, або метод дослідження як деяку специфічну процедуру, що складається з певних дій або операцій, за допомогою яких здобувається й обґрунтовується нове знання в науці. В. М. Шейко у підручнику «Організація та методика науково-дослідницької діяльності» використовує таку дефініцію: «Науковий метод дослідження – це спосіб пізнання, вивчення явищ, а також сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих розв'язанню практичного або теоретичного завдання» [123; 64].

Існує також багато класифікацій методів дослідження, що опираються на ті чи інші диференційні ознаки різних методів. Серед них методологи виокремлюють класифікацію методів за рівнем пізнання – емпіричні й теоретичні; за точністю припущень – детерміністичні й стохастичні, або ймовірно-статистичні; за функціями, які вони здійснюють у пізнанні – методи систематизації, пояснення й прогнозування; за конкретною сферою дослідження – лінгвістичні, соціальні, технічні й т.п.

Із ширшого погляду методи дослідження поділяють на загальнонаукові (тобто вони можуть бути методами й емпіричного, і теоретичного дослідження) і спеціальні, що застосовуються в конкретній галузі науки.

Загальнонаукові методи дослідження поділяють на три великі групи: методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимір, експеримент, моніторинг); методи теоретичного дослідження (сходження від абстрактного до конкретного, ідеалізація, уявний експеримент, формалізація, аксіоматичний метод або дедуктивно-аксіоматичний); загальні методи, використовувані як на емпіричному, так і на теоретичному рівні дослідження (абстрагування й конкретизація, аналіз, синтез, індукція, дедукція, абдукція, моделювання, аналогія, історичний і логічний методи, метод графів).

Кажучи про спеціальні методи дослідження, варто звернути увагу на саме лінгвістичні методи. Вивченням методів лінгвістичних досліджень займалися багато відомих вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: ін. М.П. Кочерган серед мовознавчих методів виокремлює описовий, порівняльно-історичний, метод лінгвістичної географії, зіставний, структурний, соціолінгвістичні та психолінгвістичні методи, а також математичні методи в мовознавстві [45; 358–360]. О.О. Селіванова з-поміж лінгвістичних методів дослідження вирізняє парадигмальні, міжпарадигмальні, маргінальні й комплексні (комбіновані) [97; 52].

Беручи до уваги те, що термінологія є частиною мовної системи в цілому й водночас має свої особливості, що дозволяють виокремити її як науку, варто зауважити, що чіткого й узагальненого переліку методів дослідження термінології не було створено, як і розмежування таких методів серед власне мовознавчих методами дослідження. Методологічний аспект термінології частково досліджували такі науковці, як К. Я. Авербух, А. Й. Багмут, М. О. Вакуленко та О. В. Вакуленко, Л. А. Васенко, О. М. Кринець, В. В. Дубічинський, І. В. Волкова, М. М. Володіна, Б.М. Головін, Р.Ю. Кобрін, Т.Р. Кияк, В.Л. Іващенко, Т.І. Панько, І.М. Кочан, Г. П. Мацюк, Н.І. Овчаренко, І.Р. Процик, О.І. Радченко, А. В. Суперанська, Н. В. Подольська, Н. В. Васильєва та інші мовознавці [11;1].

Варто зауважити, що дослідження термінології ґрунтоване на використанні сукупності методів: загальнонаукових, філософських, лінгвістичних тощо. Враховуючи попередні дослідження в галузі термінології, було виокремлено низку релевантних методів дослідження термінології поштової служби, використовуючи які й було досліджено терміносистему:

1. **Аналітичний метод** використаний для опрацювання наукової та фахової літератури, пов'язаної з поштовою службою.
2. **Історичний метод.** Дозволив описати закономірності формування терміносистеми (О. В. Туркевич) [114; 3]. Він є надзвичайно актуальним під час аналізу термінології на певному синхронному зрізі, а також у діахронії.
3. **Метод компонентного аналізу** сприяв розкриттю та відтворенню семантичної структури досліджуваних термінів. М.П. Кочерган у своїй праці

звертає увагу на те, що важливим для компонентного аналізу є визначення структурної організації сем, «тобто місця і ваги кожної семи в компонентній (семній) структурі значення, оскільки сам перелік сем не дає вичерпного уявлення про смисловий зміст значення слова, який залежить також від структурної організації сем, їх способу групування, тобто від місця кожної семи в структурі значення» [46; 386]. Цей метод був застосований для поділу термінолексики поштової служби на тематичні групи. Однак підтримуємо думку Н. О. Яценко, що „будь-яка тематична класифікація лексики має до певної міри умовний характер, оскільки між виділеними групами не можна визначити чітких меж, що свідчить про відкритий характер тематичної групи” [131; 45].

4. **Контекстний метод** був використаний для виявлення особливостей функціонування термінів у певному контексті. Про його використання для дослідження української термінології в галузі прикладної (комп'ютерної) лінгвістики пише С. М. Дерба у [25; 4].

5. **Лексикографічний метод** дозволив здійснити аналіз та порівняння дефініцій термінів поштової служби у різних лексикографічних працях.

6. **Метод діяхронного аналізу** сприяв простеженню динаміки становлення терміносистеми, а також з'ясуванню етимології тих чи інших термінів.

7. **Метод кількісного аналізу** у тому числі й кількісних підрахунків, було застосовано для підрахунку загальної кількості проаналізованих термінів та їх відсоткового співвідношення у тематичних та структурних групах. Також метод кількісного аналізу використовують для опису співвідношення між різними досліджуваними явищами (О. В. Туркевич) [114; 3]; щоб підтвердити об'єктивність результатів виявлення активності словотвірних моделей, а також взаємовідношення питомих чи чужомовних лексем та елементів у масиві мовознавчих термінологічних найменувань (С. М. Полюга) [86; 9]; для визначення продуктивності тематичних груп/підгруп, метафоричних і метонімічних моделей концептуалізації, співвідношення багатозначних і однозначних лінгвістичних

термінів у метапросторі українського мовознавства (Н. А. Ляшук) [64; 3–4]; для виявлення продуктивності словотвірних моделей (О. М. Тур) [113; 3].

8. **Метод класифікації** було застосовано для зображення ієрархічних зв'язків в межах досліджуваної терміносистеми. Як влучно зауважує А.В. Суперанська, класифікація виникає на певному етапі розвитку індуктивних наук, коли з'являється необхідність оцінки і переоцінки матеріалів дослідження, виявлення ієрархії наукових понять і взаємовідношень об'єктів дослідження [105; 138].

9. **Метод логіко-поняттєвого аналізу** словникових дефініцій було використано для встановлення основних типологічних різновидів лексично багатозначних термінів.

10. **Метод морфемного та словотвірного аналізу** був застосований для опису процесів терміноутворення термінів поштової служби та аналізу структурних особливостей термінів поштової служби.

11. **Метод суцільної вибірки** дозволив виокремити термінологічні одиниці із фахової лексики та термінологічного масиву суміжних галузей із метою формування фактичного матеріалу дослідження.

12. **Описовий метод** дозволяє здійснювати спостереження, порівняння, узагальнення та класифікацію мовних фактів (Р. П. Тимошук) [111; 3]; аналіз тематичних підгруп, мікрогруп, семантичних рядів (Д. Б. Якимович-Чапран) [128; 3]; лінгвістичне спостереження, порівняння, узагальнення (О. В. Медведь) [65; 3]; спостереження та класифікацію мовних явищ за принципом неповної індукції (В. М. Підвойний) [84; 3]; характеристику зібраного фактичного матеріалу (І. А. Ярошевич) [130; 4]; аналіз та опис зібраного термінологічного матеріалу (Н. А. Ляшук) [64; 3]; забезпечує прийоми лінгвістичного спостереження, лексикологічного зіставлення, історико-мовного узагальнення, гіперо-гіпонімічного моделювання, встановлення тематичних груп (О. С. Масликова) [118; 2], а також з'ясування походження термінологічних лексем, історичних змін у їх семантичній структурі (С.М. Полюга) [86; 8–9]; реалізується через прийоми лінгвістичного спостереження, порівняння, узагальнення (В. В. Деркач) [26; 3].

Цей метод був використаний для дослідження та класифікації термінів поштової служби.

13. **Статистичний метод** був застосований для з'ясування зв'язків та закономірностей між характеристиками мовних елементів. Цей метод допоміг визначити продуктивність словотвірних моделей та виявити найчисельніші терміногрупи поштової служби.

Як бачимо, методологічний інструментарій сучасних досліджень термінології надзвичайно потужний. Активне ж студіювання методологічних термінологічних проблем дозволяє зробити висновок про досить плідне «сполучення» методології точних і гуманітарних наук, що сприяє більш глибокому та об'єктивному вивченню мовного матеріалу й розширює горизонти для подальших наукових пошуків.

Варто також зауважити, що дослідження терміносистеми поштової служби є складним та різноплановим процесом, що відбувається в кілька етапів та вимагає використання різних методів на кожному з них.

Перший етап дослідження передбачає формування теоретичної бази наукової розвідки та виокремлення термінів у фаховій літературі. Він вимагає застосування таких загальнонаукових методів, як описовий метод, індукції та дедукції, узагальнення тощо. Ці методи допомогли виокремити найсуттєвіші теоретичні відомості з теми з метою їх детального аналізу та опису, а також встановлення певних закономірностей, правил та визначень з проблематики.

На другому етапі дослідження було здійснено комплексний аналіз структурних особливостей термінів поштової служби. Такий аналіз ґрунтується на застосуванні методу опису та класифікації, словотвірного аналізу та статистичного методу. Ці методи сприяли поділу термінів на структурні групи, їх характеристики в межах цих груп та виявленню кількісного співвідношення термінологічних одиниць різної структурної складності.

Під час третього етапу були застосовані такі методи: лексикографічний метод, описовий метод, контекстний метод, метод класифікації, метод логіко-поняттєвого аналізу словникових дефініцій та ін. Їх використання допомогло

проаналізувати семантичні особливості термінів поштової служби, виявити лексико-семантичні відношення у досліджуваній терміносистемі.

Останній, четвертий етап дослідження, був зосереджений на узагальненні отриманих результатів.

Висновок до розділу 1

Сфера поштового зв'язку має досить давню історію і зараз продовжує особливо активно розвиватися, що зумовлює потребу в стратифікації та уніфікації термінології поштової служби. На сьогодні у мовознавстві поштова терміносистема ще не була об'єктом наукового дослідження, тому важливим є сформулювати засади дослідження цієї терміносистеми.

До терміна поштового зв'язку, як і до інших поштових одиниць було поставлено такі обов'язкові вимоги, як існування в межах певної термінологічної системи та нерозривний зв'язок з певним науковим поняттям.

Встановлено також, що термін поштового зв'язку не можна ототожнювати з номеном або з власне словом, оскільки є низка диференційних ознак терміноодиниць, що виокремлюють їх як окрему лексичну групу.

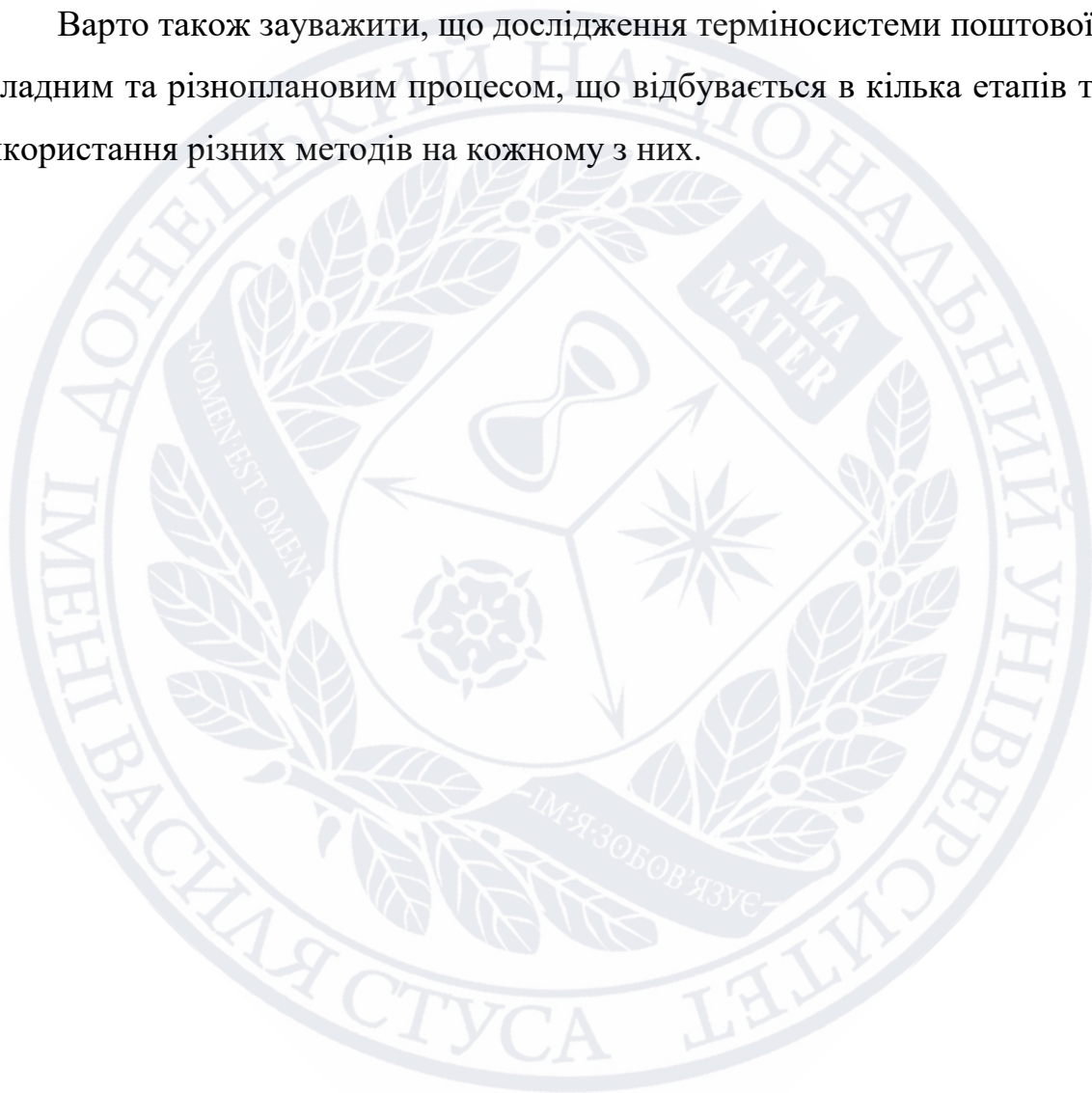
Кажучи про джерела дослідження термінів поштової служби, варто зазначити, що сьогодні базовим унормованим джерелом відбору термінів є Закон України про поштовий зв'язок, у якому наведено визначення 30 основних термінів поштової служби. Водночас в аналізі Закону можна виокремити більше сотні термінів.

Окремої уваги у створенні Реєстру термінологічних одиниць заслуговує «Регламент поштового зв'язку» українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта», у якому детально описано історію пошти в Україні, економічні й законодавчі аспекти діяльності поштової служби та, зокрема, її основні технологічні процеси.

Варто також згадати навчальні підручники та посібники для підготовки спеціалістів цієї галузі, у яких вживано та піддано дефінуванню загалом 594 термінологічних одиниць. Загалом під час аналізу досліджуваної термінологічної лексики було виокремлено близько 797 термінологічних одиниць.

Серед методів дослідження поштової термінології можна виокремити: аналітичний метод, історичний метод, метод компонентного аналізу, контекстний метод, лексикографічний метод, метод діахронного аналізу, метод кількісного аналізу, метод класифікації, метод логіко-поняттєвого аналізу, метод морфемного та словотвірного аналізу, метод суцільної вибірки, описовий метод, статистичний метод.

Варто також зауважити, що дослідження терміносистеми поштової служби є складним та різноплановим процесом, що відбувається в кілька етапів та вимагає використання різних методів на кожному з них.

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРМІНІВ СУЧАСНОЇ ПОШТОВОЇ СЛУЖБИ

2.1. Однослівні терміни поштової служби: особливості будови.

Сучасна лінгвістика розглядає термінологію з різних аспектів. Науковці виділяють її семантичні риси, структурні характеристики, словотвірні моделі та ще велику кількість характерних рис. В зв'язку з цим в науковій літературі можна виявити велику кількість класифікацій, орієнтованих на відображення тієї чи іншої характеристики терміна.

Обов'язковою складовою дослідження фахової термінології є структурний аналіз одиниць, які її формують.

Кажучи про структурний аналіз термінів варто зауважити, що за своєю будовою усі терміни можна поділити на дві основні номінативні типи:

- 1) синтетичні (однослівні) терміни;
- 2) аналітичні терміни (об'єднують у своєму складі кілька слів).

А. Суперанська пропонує таку класифікацію термінів за структурою:

- 1) терміни-слова;
- 2) терміни-словосполучення:
 - а) вільні словосполучення, де кожний з компонентів – термін, що може вступати в двобічний зв'язок;
 - б) зв'язані словосполучення, де ізольовано вибрані компонент можуть і не бути термінами, а в поєднанні вони утворюють термін-словосполучення);
- 3) багатоконпонентні терміни (такі терміни можуть бути три-, чотири- і більше компонентними і представлені вони в значно меншій кількості) [105; 11].

Відмінну класифікацію було представлено норвезьким мовознавцем Хайді Суонуті [1; 33]. У своїх працях він пропонує поділяти терміни таким чином, виокремлюючи кілька типів однослівних термінів:

- 1) прості терміни (такі, що мають одну кореневу морфему, як самостійну, так і з використанням афіксів),

- 2) складні терміни (такі, що складається з кількох основ),
- 3) багатослівний термін (такі, що складається з декількох слів).

Даниленко В.П. [24; 37] також виділяє три типи термінів за структурою, проте беручи до уваги додаткові характеристики:

- 1) терміни-слова:
 - а) непохідні,
 - б) похідні,
 - в) складні,
- 2) терміни-словосполучення:
 - а) розкладні:
 - вільні словосполучення,
 - невідільні словосполучення (такі, компоненти яких можуть бути не термінами, коли вживаються ізольовано),
 - б) нерозкладні, терміни-фразеологізми,
- 3) символ-слова.

Т. Р. Кияк виділяє вісім типів термінів [22, 12–13]:

- 1) терміни-кореневі слова;
- 2) похідні терміни;
- 3) терміни-складні слова;
- 4) терміни-словосполучення;
- 5) терміни-аббревіатури;
- 6) буквені умовні позначення;
- 7) символи-знаки;
- 8) номенклатура.

Л. Б. Ткачева поділяє терміни на: прості; складні; термінологічні словосполучення з прийменниковим або безприйменниковим сполученням елементів [109; 8].

Натомість В. М. Лейчик [56; 93] та С.В. Гринев-Гриневич [20; 62] виділяють лише два види термінології за структурою: терміни-слова та терміни-словосполучення.

Знання особливостей структурного оформлення термінів необхідне не лише для правильного творення нових одиниць, але й для адекватного сприйняття наукового тексту, оскільки «структура терміна пов'язана з його семантикою, семантика термінологічної одиниці формально виражається структурними особливостями терміна» [126; 256].

Тож науковці використовують різні підходи до класифікації термінів за структурою. Аналіз таких підходів дав нам змогу розглянути структурні особливості термінології поштової служби обсягом у 797 термінологічних одиниць. Варто зауважити, що основну частину термінів поштової служби становлять терміни-словосполучення, що є типовим для більшості сучасних фахових термінологій.

Тож у нашій роботі досліджувані терміни поштової служби були поділені на такі групи:

- 1) Однослівні терміни – 60 одиниць (7,5 % терміносистеми):
 - а) прості терміни – 39 одиниць (4,8 % терміносистеми),
 - б) складні терміни – 21 одиниця (2,6 % терміносистеми).
- 2) Багатослівні терміни – 737 одиниць (92,4% терміносистеми):
 - а) двослівні – 219 одиниць (27,4% терміносистеми),
 - б) трислівні – 261 одиниця (32,7% терміносистеми),
 - в) чотирислівні – 140 (17,5% терміносистеми),
 - г) п'ятислівні – 71 (8,9% терміносистеми),
 - г) шестислівні – 26 (3,2% терміносистеми),
 - д) семислівні – 20 (2,5% терміносистеми) (див. табл. 2.1).

Таблиця 2.1. – Структурна класифікація термінів поштової служби

Типи термінів	Кількість термінологічних одиниць	% від загальної кількості поштових термінів
<i>Однослівні терміни</i>	60	7,5 %

а) прості	39	4,8 %
б) складні	21	2,6 %
<i>Багатослівні терміни</i>	<i>737</i>	<i>92,4%</i>
а) двослівні	219	27,4%
б) трислівні	261	32,7%
в) чотирислівні	140	17,5%
г) п'ятислівні	71	8,9%
г) шестислівні	26	3,2%
д) семислівні	20	2,5%
Усього	797	100%

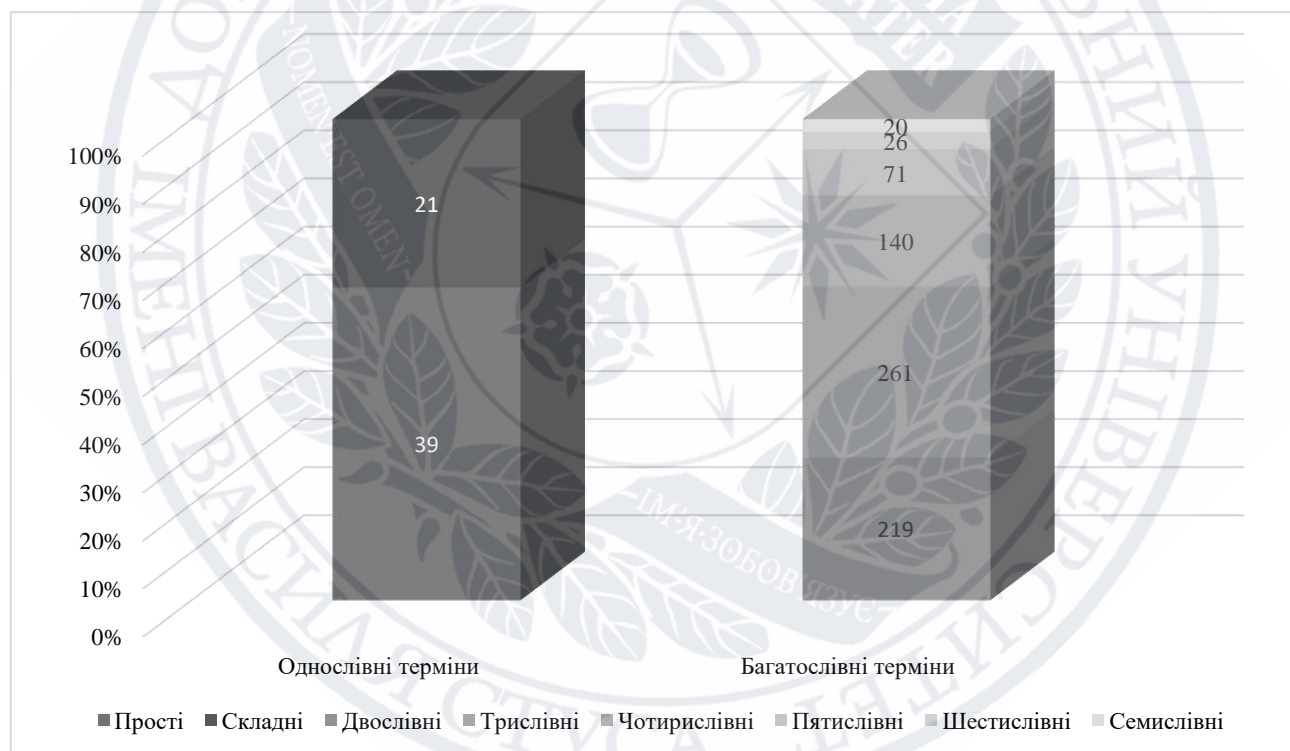

Рис. 2.1. Співвідношення структурних типів термінологічних одиниць

Аналізуючи власне однослівні терміни, варто звернути увагу на те, що різні науковці називають однослівні терміни по-різному: терміни-однослови, терміни-слова, однокомпонентні терміни (хоча й така назва не повністю розкриває природу однослівного терміну, тому що до його складу може входити два чи більше компонентів, і такий термін слід буде вважати складним однослівним). Однослівні терміни можуть складатися з основи, основи й афікса, двох і більше основ із

афіксами або без них, написаних разом або через дефіс. Та, як вже зазначалося раніше, відповідно до кількості основ, які входять до однослівного терміну, термінологічні одиниці поділяються на прості (мають одну кореневу морфему) та складні однослівні терміни.

Під час дослідження було виявлено всього 60 однослівних термінологічних одиниць, представлених іменниками. О.С. Ахманова стверджує, що таке частиномовне співвідношення є характерним для термінології, як і те, що найбільшу кількість термінів-словосполучень становлять словосполучення з іменником в якості головного компонента [3; 11].

Серед досліджених однослівних поштових термінів більшість, а саме 39 одиниць, становлять прості терміни, серед яких: адресат, бандероль, видавець, вистій, відправник, депеша, експедиція, лист, нормування, одержувач, пакет, перевізник, пломбінатор, посилка, пошта, поштар, розповсюджувач, рольганг, секограма, сканування, супровідник, фактура, ходовик та інші.

Більшу частину простих одиниць поштової терміносистеми становлять терміни, утворені шляхом афіксації. Афікси постають семантичними модифікаторами, які зумовлюють нове категорійне бачення того, що позначено мотивуючою основою. Цей спосіб є достатньо продуктивним, оскільки в морфологічній структурі афіксальних термінів “органічно закладені основи структурної систематизації, що має першочергове значення для термінології” [80; 120].

Переважає більшість однослівних похідних термінів – це іменники, що постали внаслідок морфологічної деривації від дієслівних, іменникових і прикметникових основ. Найпродуктивнішим способом творення таких одиниць є суфіксальний, де суфікс виконує роль ономасіологічного базису: він відносить похідні до відповідної поняттєвої категорії та експліцитно відображає категоріальні зв’язки понять. Твірні основи в суфіксальних дериватах передає, як правило, ономасіологічну ознаку. До віддієслівних іменників в поштовій термінології належать: перевізник, розповсюджувач, сканування, супровідник, ходовик, адресат, видавець та інші.

До складних однослівних термінів було віднесено 21 термінологічну одиницю. Серед них терміноодиниці: авіаліст, автотранспошта, екологоефективність, електронавантажувач, електроштабелер, матеріаломісткість, транспортер-формуваць, фондомісткість та інші.

Значну частину складних однослівних термінів утворено шляхом складання основ і цілих слів. Використання цього способу зумовлено появою нових слів у відповідь на соціальні замовлення, збільшенням запозичень-складних слів, засвоєння яких веде до виокремлення нових або зростання продуктивності вже відомих основ і залучення їх у процеси словотворення мови, подальшим згортанням словосполучень [39; 83]. Як зауважує у своїй праці науковець Н. В. Нікуліна, створення термінів таким способом стало досить продуктивним [74; 2] завдяки тому, що часто виникає необхідність виразити дві ідеї в одному слові. Українські складні терміни поштової служби, що творяться шляхом складання окремих слів (юкстапозити), становлять одну лексему не залежно від того, з якої кількості слів були утворені. До них входять такі термінологічні одиниці, як, наприклад: транспортер-формуваць, аналізатор-селектор. У порівнянні з композитами юкстапозити зазвичай є менш продуктивними при творенні термінів.

Серед термінів-композитів поштової служби наявні, що створюються шляхом поєднання міжнародних терміноелементів як з власномовними, так і запозиченими іменниковими основами. Найбільш уживаними міжнародними компонентами в термінології поштової служби є авіа- та авто-. З цими компонентами створюються такі терміни, як «авіаліст», «автогранспошта».

Доцільною ж думка науковиці Е. Т. Ланюк про те, що “лексичні одиниці, які входять у склад композиту, ставши частинами нового цілого, обмежують свою семантичну і граматичну (морфолого-синтаксичну) багатогранність і самостійність, підпорядковуючись і новому значенню, складеному в цілому слові на основі значень компонентів, і новим парадигматичним і синтагматичним функціям [55, 182].

2.2. Дво- і трислівні термінологічні одиниці поштової служби: структурні моделі

Практична неможливість передати всі поняття поштової служби за допомогою однослівних терміноодиниць веде до утворення багатокomпонентних термінологічних словосполучень.

Емпіричні спостереження засвідчують той факт, що наявність у тексті термінів-слів помітно знижується, а роль багатокomпонентних термінів суттєво зростає. Не винятком є й терміносистема поштової служби, суттєву більшість якої становлять саме багатослівні терміни. Найшвидше поповнення термінології відбувається через утворення словосполучень, коли до терміна – назви широкого поняття додається означення, що звужує зміст терміна.

З урахуванням наявних у лінгвістичній літературі визначень багатослівних термінів Т. А. Кудінова пропонує під багатослівним терміном розуміти "полілексемне термінологічне поєднання стійкого типу з числом окремооформлених повнозначних компонентів більше двох. Компонентом багатослівного терміна вважають однослівну, або аналітичну лексему [52; 59]. Г. О. Морозова до багатослівних термінів відносить одиниці, що виражають внутрішній цілісний зміст поняття за допомогою двох або більше слів-компонентів із роздільним написанням [71; 444].

Багатослівні терміни порівняно з однослівними виявляють здатність до конкретизації значень завдяки залежним словам. Форма багатокomпонентної терміносполуки дозволяє більш точно відтворити зміст конкретного поняття будь-якої науки, передати більшу кількість диференційованих ознак поняття, сприяє його семантичній точності.

За кількістю компонентів терміни-словосполуки поштової служби поділяємо на двослівні, трислівні, чотирислівні та багатослівні структурні типи. Терміном «багатослівні структурні типи» позначаємо такі термінологічні словосполучення, в яких наявні п'ять або більше компонентів.

Варто зауважити те, що у вітчизняному та закордонному мовознавстві багатослівні терміни називають по-різному, наприклад декількаслівними

термінами [110], багаточленними термінами [28], термінологічними комплексами [81], полілексемними термінами [79]. Проте найбільш вживаною є назва «термінологічне словосполучення» [32], яку і ми будемо використовувати на позначення багатослівних термінів.

Під час дослідження термінології поштової служби було виявлено 737 термінологічних словосполучень, що становить 92% від загальної кількості термінів, виявлених у джерелах поштової термінології. Серед них 219 термінологічних одиниць – близько 30% від кількості усіх термінологічних словосполучень – є двокомпонентними (бінарними): авіапоштова наклейка, автоповернення посилки, багажна квитанція, поштовий блок, відкритий лист, внутрішня пошта, закрита кореспонденція, кодований шрифт, кодочитальний пристрій, листозбиральна установка, маркований конверт, мішкозашивна машина, напрям сортування, операційне вікно, поштова безпека, поштова логістика, поштовий індекс, сепарація листів, формування постпакета, цифрочитальний пристрій та інші.

Двокомпонентні терміни представлені такими типами структурних моделей:

1) **прикметник + іменник** (*Adj + N*): *авіапоштовий ярлик, автоматизована лінія, акумуляторний візок, багажна квитанція, буферний накопичувач, великовагова посилка, відкритий лист, дрібна посилка, енергетичний цикл, поштовий блок, листосортувальна машина, міжнародна пошта, нестандартна кореспонденція, номенклатурно-адресувальна машина, пам'ятна марка, поштова одиниця, поштовий вагон, поштовий маршрут та інші;*

Модель Adj + N є найпродуктивнішою серед двослівних термінів. Двокомпонентні терміноодиниці цього типу є типовими атрибутивними словосполученнями

2) **іменник + іменник** (*N + N*) (у т.ч. з прийменником і сполучником): *витрати на збут, детектор валют, ділянка механізації, договір передплати, консолідація потоків, номер скриньки, порядок*

адресування, пристрій завантаження, ритм потоку, сепаратор листів, фаза циклу, штемпель оплати.

Типовим для термінів типу N+N є відношення підпорядкування між компонентами;

3) *дієприкметник + іменник (Part+ N): обезпильюча машина, керуючий пристрій.*

Така модель є найменш продуктивною серед двослівних термінологічних словосполучень.

В основному всі структурні моделі двослівних мають безприйменникову і безсполучникову конструкції, проте трапляються й такі, які можуть включати прийменники і сполучники, утворюючи додаткові варіанти моделей. Можливе також видозмінення моделі шляхом включення до терміну складного слова, написаний разом або через дефіс. Таким чином практично кожна структурна модель аналітичних термінів має варіанти.

Однак двочленне найменування поняття досить часто не є самодостатнім для створення повного обсягу поняття. В таких випадках сполучення ускладнюються додатковими компонентами, потрібними для повного й більш точного позначення поняття. Тому цілком закономірним є використання трикомпонентних терміносполук, які виникають через ускладнення двокомпонентних унаслідок подальшої конкретизації, уточнення складного наукового поняття й указівки на його різновид.

Дослідження показало, що саме трислівні термінологічні словосполучення є найчисельнішою групою термінів поштовою служби кількістю в 261 термінологічні одиниці (близько 35% від загальної кількості складених термінів).

Кількість моделей трикомпонентних термінологічних словосполучень збільшується завдяки більшій можливості поєднувати різні частини мови. Такі терміни утворені за такими моделями:

1) **іменник + прикметник + іменник (N + Adj + N) :** *адресування поштових одиниць, бандероль з оголошеною цінністю, бланк поштового переказу, вид поштової одиниці, виробник поштових послуг, знак, поштової оплати, коефіцієнт*

місячної нерівномірності, машина безперервної дії, накопичувач високих листів, номінал поштової марки, оператор поштового зв'язку;

2) **прикметник + іменник + іменник (Adj + N + N):** *автоматизоване оброблення пошти, багатопрограмне сортування пошти, вакуумна камера транспортера, допоміжний підрозділ підприємства, електромагнітний пристрій штемпелювання, контрольний лист приймання, механічний пристрій штемпелювання, оптимальна ємність накопичувачів, стартстопний режим транспортера;*

3) **прикметник + прикметник + іменник (Adj + Adj + N):** *абонентська поштова шафа, безіменний поштовий атрибут, безоплатне поштове пересилання, внутрішньорайонний поштовий маршрут, згрупована поштова одиниця, пересувний стрічковий контейнер, періодичне друковане видання, поштова доставна шафа, радіальний поштовий маршрут, транзитна поштова одиниця;*

4) **іменник + іменник + іменник (N + N + N):** *аналізатор висоти листів, відкликання відправлення з пошти, вікно обміну пошти, ділянка оброблення газет, комплекс формування постпакетів, комутація потоків кореспонденції, мережа обслуговування споживачів, місце формування пакета, напрям перевезення пошти, план сортування пошти, пристрій повороту листів, пункт обмінювання пошти;*

5) **іменник + прикметник + прикметник (N + Adj + Adj):** *конвеєр просторовий сортувальний, контейнер підвісний ланцюговий;*

6) **прислівник + дієприкметник + іменник (Adv + Part + N):** *помилково прийняте відправлення.*

2.3. Чотири- і більше слівні терміни поштової служби: структурні схеми.

Серед термінологічних словосполучень поштової служби є чотирислівні терміни, представлені у порівняно великій кількості – під час дослідження було виявлено 140 термінологічних словосполучень, до складу яких входять чотири компоненти. Вони становлять близько 19% усіх багатослівних терміноодиниць. Чотирислівні терміни утворилися здебільшого розширенням дво- та

трикомпонентних словосполучень та мають різні типи відношень при поєднанні іменників та прикметників. Варто підкреслити, що ця модель часто виникає внаслідок об'єднання двох двослівних термінів-словосполучень в одне смислове та структурне ціле, наприклад: дільниця оброблення дрібних пакетів, доставний об'єкт поштового зв'язку.

Ще одним способом творення таких термінологічних словосполучень є додавання до трислівного терміна прикметників – видових конкретизаторів, кваліфікаторів звужувального типу, наприклад: поштовий штемпель для сертифікації – електронний поштовий штемпель для сертифікації.

Інші структурні моделі чотирислівних словосполучень також творяться ускладненням трислівних термінів прикметниками, іменниками та прислівниками.

Чотирислівні термінологічні словосполучення поштової служби побудовані за такими моделями:

1) **прикметник + іменник + іменник + іменник (Adj + N + N + N):**
вакуумний формувач потоку листів, нормативний строк пересилання пошти, послідовне агрегування машин в лінії, регіонне співтовариство в області зв'язку;

2) **іменник + іменник + іменник + іменник (N + N + N + N):**
конвеєр для вікон обміну пошти, пристрій комутації потоку листів, продовження терміну зберігання пошти;

3) **іменник + іменник + прикметник + іменник (N + N + Adj + N):**
величина партії поштових відправлень, виймання листів з поштових скриньок; відбиток про оплату письмової кореспонденції, група із забезпечення поштової безпеки, дільниця оброблення дрібних пакетів, доступність послуги поштового зв'язку, звільнення від сплати поштових зборів, користувач послуг поштового зв'язку, погашення знаків поштової оплати, порядок упакування поштових відправлень, пристрій уводу листосортувальної машини;

4) **прикметник + прикметник + іменник + іменник (Adj + Adj + N + N):** *електронний поштовий штемпель для сертифікації, міжнародна комерційна кореспонденція з відповіддю;*

5) **прикметник + прикметник + прикметник + іменник (Adj + Adj + Adj + N):** *внутрішня проста поштова картка, стаціонарний телескопічний стрічковий контейнер;*

6) **прикметник + іменник + прикметник + іменник (Adj + N + Adj + N):** *адресний бік поштового відправлення, вантажопідйомний пристрій періодичної дії, висхідне сортування поштових одиниць, гранична маса поштового відправлення, доставний об'єкт поштового зв'язку, ручне сортування поштової кореспонденції;*

7) **іменник + прикметник + іменник + іменник (N + Adj + N + N):** *вручення поштового відправлення під розписку, номер доставного відділення зв'язку, пошта з високим ступенем ризику, схоронність поштових відправлень та коштів;*

8) **іменник + прикметник + прикметник + іменник (N + Adj + Adj + N):** *експедирування періодичних друкованих видань, оброблення вихідної міжнародної пошти, пункт міської службової пошти, тарифікація згрупованих поштових відправлень.*

Складнішою формою структурної організації є терміносполуки, що містять п'ять і більше компонентів. Серед багатослівних термінів поштового зв'язку виявлена 71 п'ятикомпонентна одиниця – це близько 9 % відсотків усіх термінологічних словосполучень. Термінологічні одиниці, що складаються з п'яти слів представлені в терміносистемі такими моделями:

1) **іменник + іменник + прикметник + прикметник + іменник (N + N + Adj + Adj + N):** *дільниця оброблення міжнародної письмової кореспонденції, дільниця оброблення страхових поштових одиниць;*

2) **прикметник + іменник + іменник + іменник + іменник (Adj + N + N + N + N):** *електричний пристрій виявлення ознак лицювання,*

3) **прикметник + іменник + іменник + прикметник + іменник (Adj + N + N + Adj + N):** базова мережа об'єктів поштового зв'язку, загальний об'єм сортування поштових одиниць, зональний вузол оброблення поштових відправлень, операційний зал об'єкта поштового зв'язку, пластинчаста установка сортування важкої пошти, послідовний спосіб виконання технологічних операцій, цифрочитальний пристрій розпізнавання рукописних цифр;

4) **іменник + іменник + іменник + прикметник + іменник (N + N + N + Adj + N):** зона обслуговування об'єкта поштового зв'язку, показник якості послуги поштового зв'язку, правила надання послуг поштового зв'язку;

5) **прикметник + прикметник + іменник + прикметник + іменник (Adj + Adj + N + Adj + N):** міжнародне поштове відправлення з оголошеною цінністю;

6) **іменник + прикметник + іменник + прикметник + іменник (N + Adj + N + Adj + N):** пристрій автоматичного розвантаження листосортувальної машини, символ національного оператора поштового зв'язку.

Шестикомпонентні термінологічні словосполучення представлені у досліджуваній термінології відносно невеликою кількістю термінів – 27 терміноодиниць, що становить близько 4 % поштової терміносистеми. Прикладами шестикомпонентних термінів є одииниці: адресна система експедирування періодичних друкованих видань, багатопоточна автоматизована лінія оброблення письмової кореспонденції, єдиний державний реєстр операторів поштового зв'язку, міжнародний поштовий переказ з відміткою "Доставка посильним", міжнародні згруповані поштові відправлення з позначкою "Консигнація", обробка поштового відправлення з використанням технічних засобів, стрічковий конвеєр гравітаційного формувача потоку листів, радіус зони обслуговування об'єкта поштового зв'язку, планова собівартість універсальних послуг поштового зв'язку, норматив часу виймання листів з поштових скриньок та інші.

Ще менше в термінологічній системі семикомпонентних одиниць – їх лише 20, що у відсотковому співвідношенні до усіх термінологічних словосполучень становить близько 3%. До таких терміноодиниць належать: автоматизована лінія оброблення письмової кореспонденції з гнучким зв'язком, барабан гравітаційного формувача потоку листів з каліброваними щілинами, дільниця оброблення міжнародних посилок та відправлень з оголошеною цінністю, збиральний стрічковий транспортер гравітаційного формувача потоку листів, міжнародне рекомендоване поштове відправлення з позначкою "Вручити особисто", одиниця калькулювання собівартості універсальної послуги поштового зв'язку, пересилання міжнародних згрупованих поштових відправлень з позначкою "Консигнація" та інші.

Як бачимо, метою багатослівних термінологічних конструкцій є точна характеристика певного процесу чи об'єкту. Розширення синтаксичної структури призводить до поглиблення семантичного наповнення терміна, уточнення його лексичного значення. О. В. Чуєшкова стверджує, що, на відміну від однослівних термінів, терміносполучення виявляють більшу здатність до конкретизації значень завдяки залежним словам; вони майже не зазнають шкідливого впливу омонімії, помітно менше синонімізуються; їм властива можливість гнучкішої класифікації та систематизації за певними моделями [122; 32]. Крім того, їм притаманна максимальна точність – одна з основних ознак терміна.

Однак щоскладнішою стає синтаксична структура терміна, то менш продуктивним він стає. Це пов'язано з тим, що за таких умов зменшується кількість носіїв ознак, позначених відповідними морфемами.

В. П. Даниленко у своїй праці зазначає, що терміни-словосполучення з великою кількістю складників не можна розцінювати як нормальне явище, як типові терміни, адже досить часто їх межі настільки розширюються, що до них відносять цілі вислови [24; 133]. Такої ж думки науковець А. Письмиченко: терміни-словосполучення різних типів, що включають різні частини мови, а тому нерідко бувають доволі довгими, часто майже не відрізняються від дефініцій понять, звичайно, не можна вважати оптимальними [83; 33].

У свою чергу науковець В. М. Лейчик вважає, що довжина терміна повинна відповідати його завданню позначати поняття і виділяти його з ряду подібних, тобто бути оптимальною і забезпечувати легкість його запам'ятовування та широкого застосування [57; 67].

Ми вважаємо, що можливість і доцільність існування подібних поширених терміноконструкцій у фахових термінологіях є обґрунтованою, якщо такі терміни не виходять за межі номінації, непередикативного сполучення слів. У випадку, коли сполучення стає передикативним, воно перестає виконувати номінативну функцію і не може вважатися терміном.

Переважаю в термінологічних словосполученнях семантичною базою є іменник, який містить ту сему, яка формує зміст терміносполуки. Особливістю ТС є слово-домінанта, яке, як ядро, обростає додатковими уточнювальними означеннями, тим самим складніший термін набуває певної смислової цілісності, точності визначення того чи іншого поняття [30, 206].

Висновок до Розділу 2

У сучасному мовознавстві існують різні підходи до структурної класифікації термінів. Проаналізувавши наукові напрацювання з теми, ми виокремили такі групи термінів поштової служби:

- 1) Однослівні терміни – 60 одиниць (7,5 % терміносистеми):
 - а) прості терміни – 39 одиниць (4,8 % терміносистеми),
 - б) складні терміни – 21 одиниця (2,6 % терміносистеми).
- 2) Багатослівні терміни – 737 одиниць (92,4% терміносистеми):
 - а) двослівні – 219 одиниць (27,4% терміносистеми),
 - б) трислівні – 261 одиниця (32,7% терміносистеми),
 - в) чотирислівні – 140 (17,5% терміносистеми),
 - г) п'ятислівні – 71 (8,9% терміносистеми),
 - г) шестислівні – 26 (3,2% терміносистеми),
 - д) семислівні – 20 (2,5% терміносистеми).

Можна зробити висновок, що основну частину термінологічного масиву поштової служби становлять багатослівні терміни, що є типовим для української термінології.

РОЗДІЛ 3. ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ТА ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ПАРАМЕТРИ ТЕРМІНІВ ПОШТОВОЇ СЛУЖБИ

3.1. Синонімічні відношення у терміносистемі поштової служби

Будучи частиною лексичної системи в цілому, для термінології характерні ті самі лексико-семантичні процеси, що властиві для лексики загалом: полісемія, омонімія, синонімія, антонімія, паронімія. Варто зауважити, що існування таких явищ в термінології трактується неоднозначно, і звичайно, їх вияв у термінологічних системах відрізняється від вияву у загальнонавчальній лексиці. Кожна конкретна галузь знань має певні особливості вияву синонімічних відношень, що пов'язано із своєрідністю формування та структурою її категорійно-поняттєвого апарату.

При характеристиці термінологічної синонімії українські та зарубіжні термінологи оперують різними номінаціями на позначення цього явища та синонімічних термінологічних одиниць: “синонімія”, “дублети”, “абсолютні синоніми”, “термінологічна варіантність”, “синонімічні терміни” й рідко “синонімічні відношення”. Назва “термінологічна варіантність”, на нашу думку, доцільна при називанні власне варіантів терміна, тобто “... тотожних за значенням спільнокореневих термінологічних одиниць, що розрізняються деякими розбіжностями знакової форми в межах того самого номінанта: місцем наголосу, фонемами, афіксами або їхнім поєднанням” [88; 79-80]. Такі одиниці не кваліфікуються як синоніми.

Натомість найдоцільніше використовувати на позначення термінологічних одиниць, що вступають у синонімічні відношення поняття “термінісиноніми”, “термінологічні синоніми” й “синонімічні терміни”.

Функція синонімії полягає в уточненні і деталізації думки спеціаліста. Підхід до проблеми синонімії у термінології залишається неоднозначним. На думку О. В. Суперанської, «явище синонімії в термінології тимчасове й свідчить або про зміни термінологічних норм, або про подальше, поглиблене вивчення тих явищ, які за певних причин могли якийсь час іменуватися різними словами» [104; 89].

Серед науковців, які вважають, що явище синонімії здійснює негативний вплив на термінологію є Кочан І.М. [43; 19], яка наголошує на тому, що у межах наукового стилю мови – синоніми небажані, навіть шкідливі, бо руйнують термін як дефінітивну одиницю системи. Реформаторський А.А. у своїй роботі підкреслює, що оскільки термін лежить поза експресією, модальністю, естетичних характеристик, у термінології синоніми, варіанти, повинні бути вилучені [89; 52]. До науковців, які підтримують цю думку, належить і Д'яков А.

Однак існують і протилежні погляди – Пілецький В.І. вважає, що синоніми у термінології є доречними, оскільки вони необхідні для:

- 1) наукового означення поняття і тлумачення терміна (особливо чужомовного походження);
- 2) найточнішого висловлення думки, особливо коли межа між поняттями нечітко окреслена;
- 3) уникання повторів того самого слова чи словосполучення [85; 116].

Як ми вже зазначали раніше, синонімія у термінології має риси, які відрізняють її від синонімії у загальновживаній лексиці. Насамперед це те, що кожен складник синонімічного ряду є окремим повноцінним терміном.

Синоніми у термінології – це терміни, що належать до одного і того ж денотата, але мають деякі відмінності у функційному (поняттєвому) плані, а також можуть відрізнятися семантикою словотвірних елементів, ступенем неологічності, тощо [41; 5].

Термінологічні одиниці, які виражають певне поняття, але не характеризують його різнобічно, прийнято вважати дублетами, що ввійшли в терміносистему внаслідок мовних контактів і різноспрямованих тенденцій в процесі її формування. [48; 90]. У багатьох учених дублети одержали різні найменування: "паралельні терміни" [72]; "лексичні дублети" [3; 139]; "термінологічні дублети" [69; 69]; "дублетні найменування" [36; 105], "тотожні синоніми", "повні синоніми" [4]; "синонімічні дублети" [59]; "логічні синоніми" та інші.

Деякі дослідники вважають, що синонімія є більш характерною для загальнолітературної мови, а дублетність – для термінологічної. Проте, деякі автори наголошують на тому, що у термінології паралельно функціонують як синоніми, так і дублети [120; 49].

Тож синоніми – це терміни, потенційні значення яких виявляють тотожний або близький предметно-логічний зміст. Під потенційним значенням терміна розуміємо значення, зумовлені двоїстою природою терміна: з одного боку, термін може мати одне значення (однозначність), а з іншого – термін може мати декілька смислів (багатозначність) [2; 117].

Синонімія у термінології зумовлена такими чинниками:

- 1) неуніфікованістю термінології;
- 2) розвитком наук, що супроводжується появою нових понять та бажанням дати кожному поняттю найточнішу номінацію;
- 3) наявністю застарілих назв, які функціонують паралельно з новими;
ввдалих термінів, які з певних причин не використовували протягом певного часу;
- 4) вживанням запозиченого і автохтонного термінів;
- 5) мовної економії, що породжує синонімію різних структурних рівнів;
- 6) того самого поняття різними науковими школами чи вченими;
- 7) номінації за кількома номінативними типами [31; 247].

Класифікація і характеристика синонімічних термінів є досить різноаспектною, зважаючи на їх структуру, склад та особливості функціонування. Взаємозамінність та варіантність термінів дає змогу виділити два основні типи синонімічних відношень:

- 1) семантичної тотожності (абсолютні синоніми);
- 2) семантичної близькості (відносні синоніми).

Оскільки на сьогодні немає вичерпного тлумачного словника термінів поштової служби, то у визначенні значень термінологічних одиниць

послугуємося тлумаченнями, наведеними в «Чотиримовному словнику термінів та визначень основних понять поштового зв'язку» за редакцією Л.О. Ящука [121], у фахових посібниках та в загальномовних словниках української мови.

Варто зауважити, що синонімія не є характерною для термінів поштової служби – під час дослідження термінологічної системи було виявлено зовсім невелику кількість термінів-синонімів.

Існування абсолютних синонімів, тобто слів, які повністю збігаються за значенням і вживанням, у загальнолітературній мові досить мало, проте у термінологічних системах саме така синонімія зустрічається найчастіше.

До складу термінології поштової служби входить невелика, але в співвідношенні найбільша кількість термінів, які позначають те саме поняття, не вказуючи на його відтінки, і можуть замінити один одного в будь-якому контексті без порушення його логічного змісту, наприклад: *адресант – відправник, адресат – отримувач, поштар – листоноша*.

Частину абсолютних термінів-синонімів складають варіанти – абсолютні синоніми отримані варіацією форми терміна без порушення тотожності значення: *план направлення пошти – план прямування пошти*.

Ще менше в складі поштової термінології відносних синонімічних термінів, серед яких: *індексування – індексація, поіменна перевірка пошти – поіменне перевіряння пошти, упаковка поштової одиниці – упакування поштової одиниці*.

3.2. Репрезентація антонімії у досліджуваній терміносистемі

Одним з взаємозв'язків, які існують в межах термінологічних систем є відношення протилежності. Слова, які пов'язані відношеннями протилежності та виражають її своїм значенням, утворюють у термінології особливу систему антонімічних термінів.

Відомим є те, що в лінгвістичних дослідженнях питання існування антонімічних відношень є дискусійним. Так, на думку, Л. Новикова, термінологічній лексиці не властива здатність до антонімічного протиставлення [75; 85]. У свою чергу Л. Булаховський заперечує існування спільнокореневих антонімів, хоча це твердження і суперечить строгій логічності протилежних понять

[72; 39]. У сучасних термінологічних дослідженнях більшість учених не заперечують існування антонімічної термінології, а деякі навіть стверджують, що антонімічні одиниці не перевантажують терміносистему, а навпаки можуть допомогти з'ясувати і розмежувати значення синонімічних, полісемічних, паронімічних слів. На думку Н. Цимбал, виявлення антонімічних відношень у термінолексичі допомагає систематизувати поняття, точніше визначити їх місце в термінологічній системі, адже навіть пояснення через протилежне є ефективним способом доведення істини [119; 192].

Т.В. Михайлова описує антонімічні відношення у термінологічних одиницях наступним чином: «Семантична структура лексико-семантичних варіантів антонімічних термінів характеризується наявністю семи (сем), яка передає спільну для цієї пари родову ознаку, і диференційних сем, що позначають полярно протиставлені видові ознаки» [67; 278].

Панько Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. вказують, що терміни-антоніми характеризуються визначеними парадигматичними властивостями: фронтальною протилежністю і розширенням за диференційною ознакою, тісно пов'язаною з її основною дефінітивною функцією [80; 186]. Вони не порушують, а підкреслюють виявлення мовної системності, бо ґрунтуються на відмінності всередині одного й того ж явища (якості, властивості, стану, руху тощо), відображають об'єктивно наявні в термінології протиставні явища.

На думку В. Даниленко, явище антонімії в загальнолітературній мові та мові науки не має разючих відмінностей. Науковець стверджує, що антонімія в термінології репрезентована мало не раніше, ніж у загальнолітературній мові [23; 25]. Звичайно, не усі термінологічні одиниці здатні вступати в антонімічні відношення. Петрина О.С. стверджує, що антонімічні пари формують терміни, яким притаманні: однорідні ознаки, несумісні ознаки та дихотомічність спільної родової ознаки [82; 139].

Не можна не врахувати й те, що термінологічні одиниці часто вступають в антонімічні зв'язки в конкретному контексті. Варто звернути увагу на те, що антонімічні відношення в різних лексико-семантичних групах виявляються в різній

кількості. Так, у групі на позначення назв дій та процесів, найбільша кількість антонімічних найменувань, менша кількість антонімів виявляється в групах на позначення поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей.

З опертям на традиційну класифікацію термінів-антонімів [8; 3], у терміносистемі поштової служби можна виділити дві групи антонімічних пар:

- 1) спільнокореневі (словотвірні);
- 2) різнокореневі (лексичні).

У терміносистемі поштової служби кількість антонімічних термінів є зовсім незначною. Відповідно і лексичні терміни-антоніми, на відміну від загальновживаної лексики, у цій терміносистемі нечисленні й указують на якісні, кількісні, часові, просторові значення, протилежно спрямовані дії тощо. Вони можуть виражатися як в однослівних термінах, так і в багатослівних термінах за рахунок протиставлення конкретизуючих атрибутів : відправник – отримувач, автоматизоване оброблення кореспонденції – ручне оброблення кореспонденції, машина періодичної дії – машина безперервної дії, робочий рух – холостий рух, автоматизована лінія оброблення письмової кореспонденції з жорстким зв'язком – автоматизована лінія оброблення письмової кореспонденції з гнучким зв'язком, відкритий лист – закритий лист, поштовий зв'язок загального користування – поштовий зв'язок спеціального користування, виробник поштових послуг – користувач поштових послуг, вхідне поштове навантаження – вихідне поштове навантаження, початок операційного дня – кінець операційного дня та інші.

Однокореневі антонімічні терміни становлять найменшу за кількістю групу, до них входять такі терміни як: пріоритетна пошта – непріоритетна пошта, профільна послуга поштового зв'язку – непрофільна послуга поштового зв'язку та інші.

Тож терміни поштової служби створюють антонімічні пари, але їх кількість є незначною.

3.3. Полісемія у терміносистемі поштової служби.

Полісемія – наявність різних лексичних значень у одного й того самого слова відповідно до різних контекстів [44; 194].

Проаналізувавши термінознавчі праці, можна зробити висновок, що більшість науковців вважають, що семантичне поле терміна повинне бути односпрямованим, тобто мати тільки одне значення.

Проте розвиток полісемантичних відношень у системі будь-якої терміносистеми є явищем неминучим, адже зміст мовного знака розвивається активніше й швидше, ніж його форма. Полісемія розглядається як сукупність семантичних зв'язків, що входять у синхронну смислову структуру терміна. Припускається, що багатозначність терміна – це природний вияв властивості лексичній системі мови тенденції до полісемії. Розвиток поліметодологічності в науці в цілому, а також в окремих її галузях зумовлює розвиток багатозначності в термінології. Різні наукові вчення перебувають у постійному взаємозв'язку, що сприяє запозиченню термінів.

Проблема полісемії термінології поштової служби, як і в будь-якій іншій, є вкрай важливою, тому що пов'язана з точністю описування наукових і технічних понять у галузі.

В термінологічних системах виявляють кілька типів полісемії, а саме:

- 1) внутрішньосистемна полісемія (всередині окремої терміносистеми),
- 2) зовнішня полісемія (між різними терміносистемами)
 - а) позасистемна полісемія (полісемічний термін використовується у різних терміносистемах, маючи практично незмінне семантичне ядро, але інший набір периферійних сем)
 - б) міжсистемна полісемія (полісемічний термін використовується у різних терміносистемах, маючи у своїх семемах єдину спільну ознаку).

Семантичною основою першого типу полісемії є диференціація наукових понять і розхитування семантики однозначного терміна [92; 4]. На відміну від зовнішньої полісемії, внутрішньосистемну полісемію, трактують як негативне явище, що ускладнює комунікацію.

Позасистемними полісемантичними термінами вважаємо терміноодиниці, що мають від двох і більше значень та використовуються в межах декількох

технічних галузей. Таких номінацій науковці радять уникати, більш ретельно відстежуючи значення слів і ступінь використання слова в суміжних терміносистемах. Д. С. Лотте зауважує, що «у разі створення нового терміна потрібно враховувати можливості використання певного слова як терміна або терміноелемента в цій термінології, у загальнотехнічній або спорідненій галузевій, а також детально проаналізувати вкладене в слово значення» [63; 21].

Міжсистемні полісемантичні терміни вживаються у двох терміносистемах, маючи у своїх семемах спільну ознаку. Часто цей вид полісемії виникає ретермінологізацією — утворенням терміна іншої терміносистеми на основі значення вже існуючої терміноодиниці іншої галузі.

За характером розвитку значень полісемантів О.О. Тараненко [108; 466] виділяє такі типи полісемії:

- 1) ланцюжковий (кожне наступне значення виникає на основі найближчого попереднього);
- 2) радіальний (всі похідні значення виводяться від одного твірного);
- 3) ланцюжково-радіальний (поєднує в собі два названих вище типи, тобто паралельну підпорядкованість і послідовну залежність лексико-семантичних варіантів багатозначного слова).

Кажучи про термінологію поштової служби варто зауважити, що для неї не є характерною полісемія, адже більшість термінів в зв'язку з особливостями досліджуваної фахової мови, є достатньо конкретизованими та виражають специфічні галузеві поняття. У досліджуваних терміноодиницях не було виявлено полісемантичних термінів. Проте під час комплексного дослідження полісемії поштових термінів, яке можливо буде здійснити лише за наявності вичерпного тлумачного словника терміноодиниць поштової служби, можуть бути виявлені багатозначні терміни.

Слід зазначити, що поштова терміносистема ще не є унормованою і активно розвивається, тому існує можливість появи нових значень термінів на основі попередніх, завдяки застосуванню метонімічних, метафоричних, функційних

переносів та інших видів семантичної зміни; або ж включення до терміносистеми одиниць, що належать до термінологічних систем інших галузей знань.

3.4. Лексико-семантична класифікація термінів поштової служби.

3.4.1. Тематичні групи

Важливим і необхідним етапом дослідження й пізнання системної організації термінологічної лексики є аналіз та опис її зв'язків в окремих тематичних та лексико-семантичних групах (ЛСГ).

У сучасному мовознавстві поняття “тематична група” та “лексико-семантична група” часто ототожнюють, проте дослідники по-різному дефінують ці поняття.

О. С. Ахманова до тематичної групи відносить слова, близькі за своїм стрижневим семантичним змістом, тобто входять до одного і того самого семантичного поля [3; 112-113].

Ф. П. Філін лексико-семантичними групами називає сукупності слів, що мають близькі (в тому числі і протиставлювальні – антоніми) й ідентичні значення з різними відтінками і диференційними ознаками (синоніми) [117; 225].

Д. І. Ганич, І. С. Олійник у своєму словнику оперують поняттям «семантичне поле», дефінуючи його як «сукупність слів і виразів мови, що становлять тематичний ряд, який охоплює певне коло значень; лексичну мікросистему» [16; 204-205].

С.Я. Єрмоленко описує лексичне поле як «сукупність мовних одиниць, об'єднаних спільністю змісту, одним поняттям, функційною подібністю позначуваних явищ» і також наголошує на тому, що термін часто вживається недиференційовано поряд із термінами «лексико-семантична група», «тематична група слів». [29; 131]

Ми вважаємо, що наявна доцільність диференціювати тематичні групи й лексико-семантичні групи. У тематичних групах – стратифікувати рівні лексико-семантичних груп і підгруп, що можна спостерігати в дослідженні термінології поштової служби.

Отже, тематичною групою термінів можна вважати сукупність одиниць, об'єднаних однією темою, а лексико-семантичною групою – сукупність термінів, об'єднаних загальною семантичною ознакою в межах тематичної групи.

Беручи до уваги теоретичні напрацювання дослідників, пропонуємо поділ термінів поштової служби на 11 основних тематичних груп:

1) назви дій та процесів: *автоматизоване оброблення пошти, адресування поштової одиниці, виймання листів з поштових скриньок, звірення поштових одиниць, лицювання листів, експедирування періодичних друкованих видань, штемпелювання, детальне сортування пошти, гасіння поштової марки, комбіноване сортування пошти, обмінювання пошти, оброблення пошти, перевезення пошти, пересилання пошти, попереднє оброблення листів, розбирання письмової кореспонденції, синхронізація оброблення і перевезення пошти, загальне сортування пошти, моторизоване доставляння пошти тощо;*

2) назви інструментів та приладів, їх частин та іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку: *адресна система експедирування періодичних друкованих видань, електронний поштовий штемпель для сертифікації, мішкозашивна машина, маркувальна машина, штриховий кодовий ідентифікатор, формувач потоку листів, радіочастотний кодовий ідентифікатор, сортувальна машина, цифрочитальний пристрій розпізнавання рукописних цифр, сортувальна шафа, накопичувач сортувальної машини, поштова доставна скринька, поштова скринька, поштова доставна шафа, радіочастотний кодовий ідентифікатор та ін.;*

3) назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги: *оператор поштового зв'язку, відправник, видавець, одержувач, поштар, оператор відеокодування, супровідник, споживач послуг поштового зв'язку і под.;*

4) назви поштових відправлень та їх сукупностей: *бандероль, депеша, згрупована поштова одиниця, лист, посилка, пакет, мішок "М", рекомендована поштова одиниця, регіональна поштова одиниця, проста поштова одиниця, страхова поштова одиниця, поштова одиниця з післяплатою тощо;*

5) **назви видів поштового зв'язку:** авіапошта, наземна пошта, поштовий зв'язок спеціального призначення, фельд'єгерський поштовий зв'язок, поштовий зв'язок загального призначення та ін;

6) **назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком:** розряд поштової одиниці, тип поштової одиниці, категорія поштової одиниці, якість послуги поштового зв'язку, нормативний строк пересилання пошти, поштове навантаження і т. ін;

7) **назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку:** показник якості послуги поштового зв'язку, радіус зони обслуговування об'єкта поштового зв'язку, тариф послуги поштового зв'язку, норматив часу виймання листів з поштових скриньок, норматив часу відправлення пошти з об'єкта поштового зв'язку, вхідний сухопутний тариф, строки зберігання поштових відправлень в об'єктах поштового зв'язку, планова собівартість універсальних послуг поштового зв'язку, ритм потоку, режим потоку, магістральний потік поштових відправлень, коефіцієнт місячної нерівномірності, загальна протяжність поштових маршрутів, вільний квотовий тоннаж, норматив часу надходження пошти до об'єкта поштового зв'язку тощо;

8) **назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку:** міська поштова служба, пункт обмінювання пошти, пункт поштового зв'язку, установа обмінювання міжнародної пошти, центр поштового зв'язку, вузол поштового зв'язку, доставна діляниця, зона обслуговування об'єкта поштового зв'язку, керівництво з приймання міжнародних поштових відправлень, міжрегіональні сортувальні центри, рада поштових операторів, сезонне відділення поштового зв'язку, міський поштовий маршрут, діляниця оброблення страхових поштових одиниць і под.;

9) **назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги:** адресний ярлик, авіапоштовий ярлик, відбитки франкувальних машин, поштова марка художня, поштова марка тематична, поштова марка стандартна, штриховий код, символ (товарний знак) національного оператора поштового зв'язку, штемпель оплати і т. ін.;

10) **назви нормативно-правових актів, нормативних документів та умовних розрахункових одиниць, пов'язаних з процесами поштової обслуги:** *бланк супровідної адреси, договір передплати, документ з приймання міжнародних поштових відправлень, здавальний список, касова довідка, контрольний лист приймання, план сортування пошти, порядок упакування поштових відправлень, форма первинного обліку № 2а, регламент поштового зв'язку, сортувальна таблиця, Статут Всесвітнього поштового союзу, схема поштового зв'язку, поштові правила, форма первинного обліку № 2-EMS тощо;*

11) **назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг:** *паралельно-послідовний спосіб поєднання операцій, послідовний спосіб поєднання операцій, метод виділення напрямів сортування, метод групування напрямів сортування, комбінований метод сортування, правило першого сортування, правило повторного сортування, правило зумовленого сортування, правило направлення несортованої письмової кореспонденції, функційно-територіальний принцип побудови мереж поштового зв'язку, адміністративно-територіальний принцип побудови мереж поштового зв'язку та ін.*

Кажучи про кількісне та відсоткове співвідношення термінологічних сполучень та слів у складі тематичних груп, варто зауважити, що найбільшою за кількістю терміноодиниць є тематична група «назви дій та процесів» обсягом у 171 термін, що становить близько 21,5% загальної кількості терміноодиниць поштової служби. Трохи меншою є група «назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку» – до її складу входить 156 термів, що становить 19,6% усіх поштових термінів. Найменшою ж є група «назви видів поштового зв'язку», що включає лише 5 термінів (див. табл. 3.1).

Таблиця 3.1. – Тематична класифікація термінів поштової служби

Тематична група	Кількість термінологічних одиниць	% від загальної кількості поштових термінів
<i>Назви дій та процесів</i>	171	21,5%

<i>Назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку</i>	156	19,6%
<i>Назви осіб, пов'язаних з процесами поштової обслуги</i>	18	2,3%
<i>Назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей</i>	134	16,8%
<i>Назви видів поштового зв'язку</i>	5	0,6%
<i>Назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком</i>	42	5,3%
<i>Назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку</i>	57	7,1%
<i>Назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку</i>	126	15,8%
<i>Назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги</i>	24	3%
<i>Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги</i>	48	6%
<i>Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг</i>	16	2%
Усього	797	100%

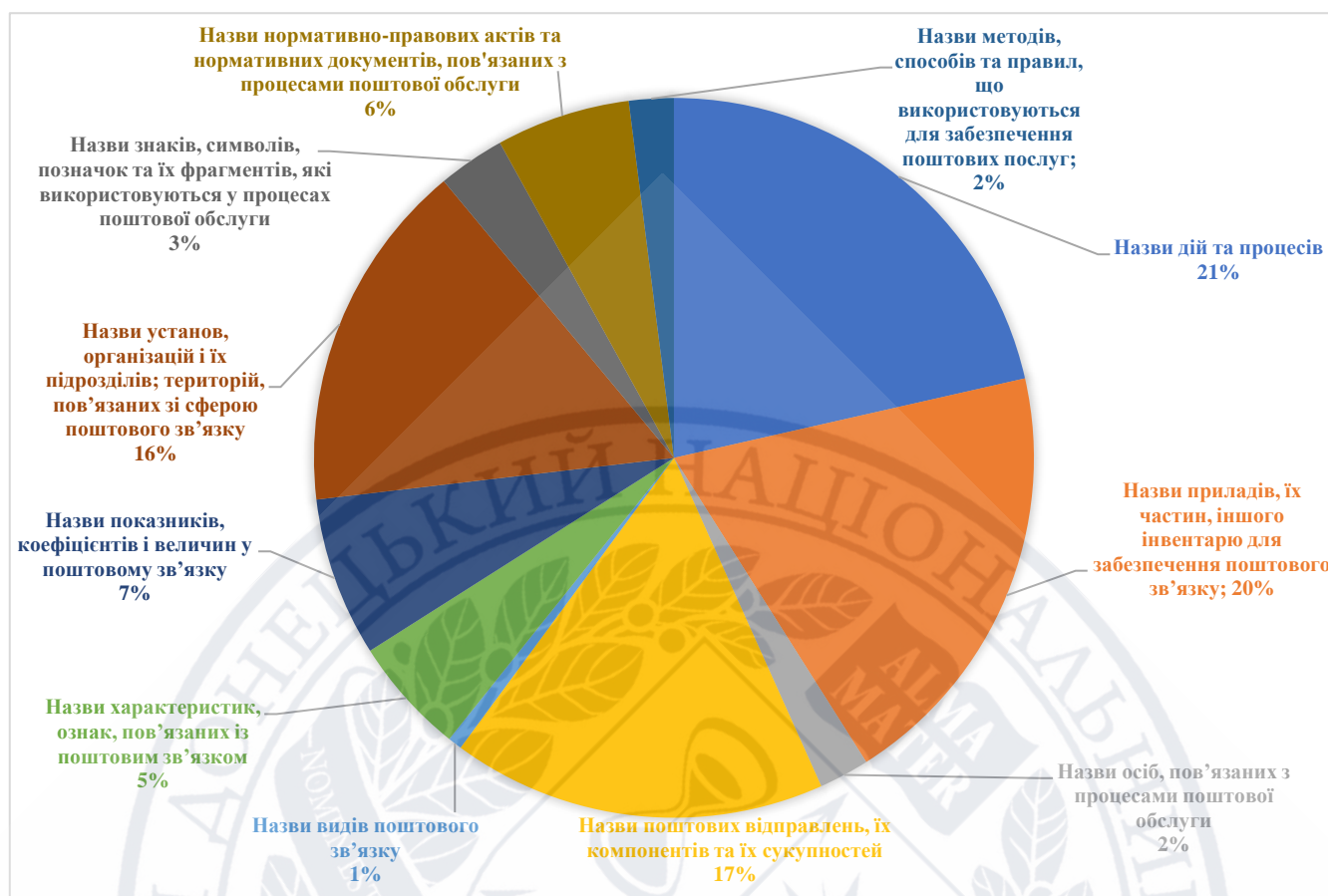

Рис. 3.1. Тематична класифікація термінів поштової служби

3.4.2. Лексико-семантичні групи

Як ми зазначали раніше, в межах деяких тематичних груп термінів можна виокремити лексико-семантичні групи. Наприклад, найбільшу тематичну групу «Назви дій та процесів» можна поділити на такі лексико-семантичні групи:

1) **назви дій та процесів, пов'язаних з функціонуванням установ поштового зв'язку та їх підрозділів:** *гасіння поштової марки, детальне сортування пошти, лицювання листа, обмін закритою кореспонденцією з військовими підрозділами, розповсюдження періодичних друкованих видань, упаковка поштового відправлення, ручне оброблення кореспонденції, обмінювання поштових одиниць між поштовим маршрутом тощо;*

2) **назви дій та процесів, виконуваних споживачем поштових послуг:** *адресування поштових відправлень, адресування поштових переказів, ануляція передплати, відкликання відправлень з пошти і т. ін.;*

3) **назви дій та процесів, пов'язаних з контролем якості поштових послуг:** *нормування часу виймання листів із поштових скриньок, нормування*

часу відправлення пошти з об'єкту зв'язку, нормування часу здавання пошти в об'єкті поштового зв'язку, поетапний контроль за якістю пересилання письмової кореспонденції, стандартизація засобів поштового зв'язку, синхронізація оброблення і перевезення пошти та ін.;

4) назви дій та процесів, пов'язаних з обслуговуванням об'єктів поштової служби: страхування відправлень письмової кореспонденції та посилок, ліцензування, митне оформлення, анулювання ліцензії, виплата дивідендів, митний огляд тощо.

У свою чергу лексико-семантичну групу **«назви дій та процесів, пов'язаних із функціонуванням установ поштового зв'язку та їх підрозділів»** також можна поділити на групи нижчого порядку:

1) операції оброблення пошти: детальне сортування пошти, загальне сортування пошти, комбіноване сортування пошти, оброблення вихідної міжнародної пошти, оцінка вартості вкладення, реєстрація для вихідних пріоритетних та авіаційних відправлень письмової кореспонденції, штемпелювання поштових відправлень, зважування поштового відправлення, розпізнавання поштового індекса, перевірка правильності адресування, маркування поштового відправлення і т. інше;

2) операції пакування: пакування поштового відправлення, упакування кореспонденції до Відділень зв'язку, упакування кореспонденції до Зональних вузлів, упакування кореспонденції до Доставних дільниць тощо;

3) операції внутрішнього переміщення: виймання листів з поштових скриньок, обмінювання поштових одиниць між поштовим маршрутом, обмінювання контейнерів у ПОК та ін.;

4) операції зберігання: зберігання поштових відправлень, продовження терміну зберігання поштового відправлення і т. ін.;

5) операції, пов'язані з транспортуванням: доставка відправлень письмової кореспонденції під розписку, моторизоване доставляння пошти, обмін закритою кореспонденцією з військовими підрозділами, вручення

поштового відправлення, поштового переказу під розписку, завантаження поштових відправлень, вивантаження поштових відправлень і т. ін.

В межах тематичної групи **«назви інструментів та приладів, їх частин та іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку»** можна виокремити лексико-семантичні групи:

1) *назви приладів та обладнання для оброблення пошти: автоматизована лінія оброблення письмової кореспонденції, автоматична листосортувальна машина, пристрій повороту листів та інші;*

2) *назви приладів та обладнання для пакування пошти: мішкозашивна машина, палетопакувальна машина та інші;*

3) *назви приладів та обладнання для транспортування пошти та їх частин: автомобіль поштовий, багажно-поштовий вагон та інші;*

4) *інші прилади: ваги механічні, вантажний ліфт, детектори валют та ін.*

Тематичну групу **«назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги»** доцільно поділяти на такі лексико-семантичні групи:

1) *фахівці поштових підприємств: листоноша, оператор поштового зв'язку, перевізник та інші;*

2) *отримувачі поштових послуг: відправник, отримувач, споживач поштових послуг, видавець, учасник поштового зв'язку та інші.*

Доцільним вважаємо також поділити тематичну групу **«назви поштових відправлень та їх сукупностей»** на кілька груп нижчого порядку:

1) *загальні поштові відправлення: бандероль, депеша, лист, консигнація, дрібна посилка тощо;*

2) *поштові відправлення спеціального призначення: виборче поштове відправлення, військове поштове відправлення, урядова поштова одиниця та інші.*

В межах тематичної групи **«назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку»** можна виокремити наступні лексико-семантичні групи:

1) установи та організації та їх підрозділи: підприємство поштового зв'язку, пункт поштового зв'язку, доставна ділянка, пересувне відділення поштового зв'язку та інші;

2) території: зона обслуговування об'єкта поштового зв'язку, поштова територія тощо;

3) маршрути: внутрішньорайонний поштовий маршрут, магістральний поштовий маршрут та інші.

3.4.3. Лексико-семантичні підгрупи

Деякі лексико-семантичні групи можуть поділятися на вузьчі лексико-семантичні підгрупи. Наприклад, лексико-семантичну групу «загальні поштові відправлення» тематичної групи «назви поштових відправлень та їх сукупностей» можна поділити на наступні лексико-семантичні підгрупи:

- 1) згруповані поштові відправлення: *пакет, поштова тара та інші.*
- 2) окремі поштові відправлення: *лист, секограма та інші.*

Висновок до Розділу 3

Проаналізувавши терміносистему поштової служби можна зробити висновок, що для поштових терміноодиниць синонімія, антонімія та полісемічність є малохарактерними. Разом з тим терміни поштової служби легко піддаються лексико-семантичній класифікації.

Під час дослідження термінів було виокремлено 11 основних тематичних груп:

- 1) назви дій та процесів,
- 2) назви інструментів та приладів, їх частин та іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку,
- 3) назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги,
- 4) назви поштових відправлень та їх сукупностей,
- 5) назви видів поштового зв'язку,
- 6) назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком,
- 7) назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку,

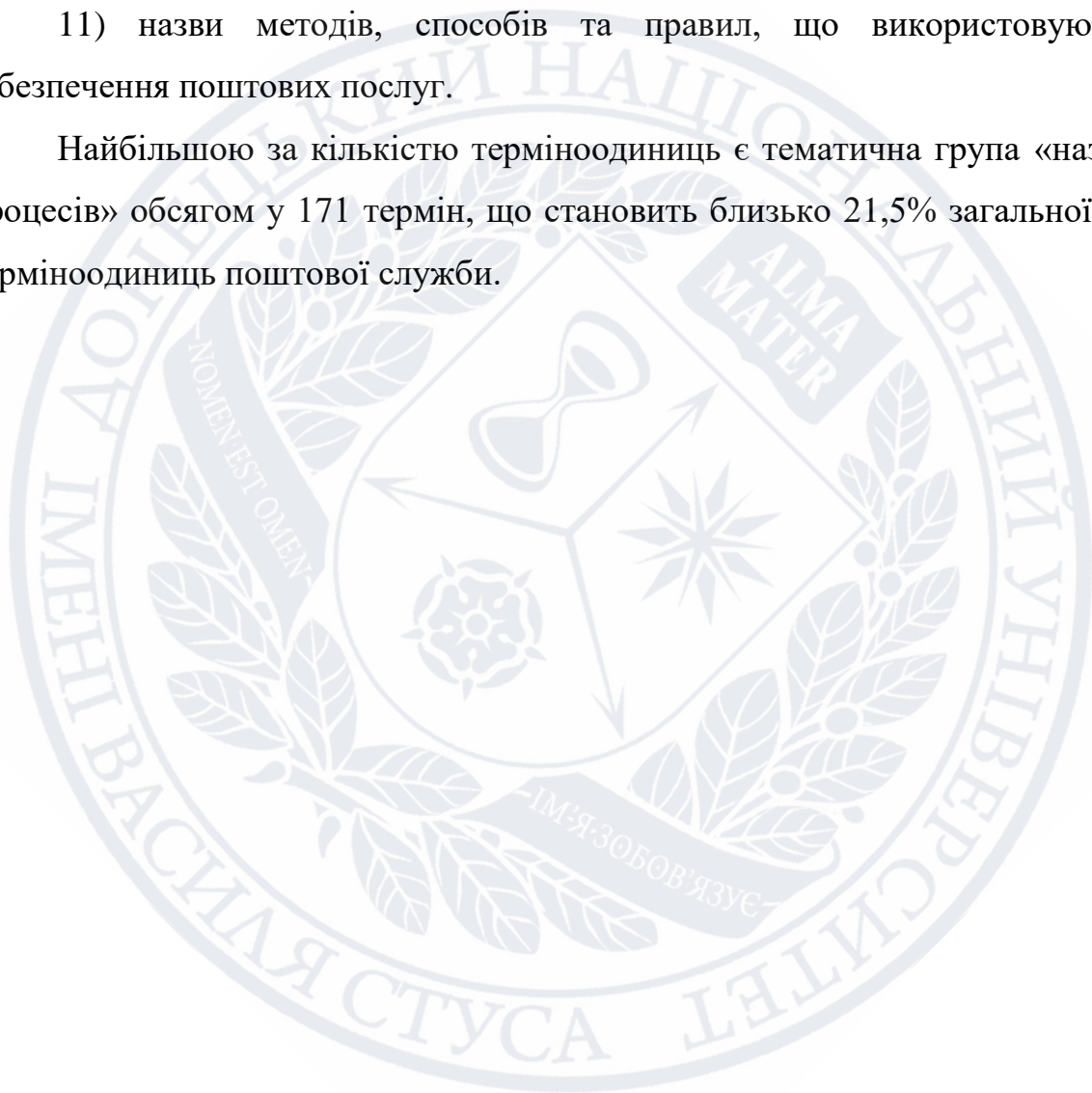
8) назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку,

9) назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги,

10) назви нормативно-правових актів, нормативних документів та умовних розрахункових одиниць, пов'язаних з процесами поштової обслуги,

11) назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг.

Найбільшою за кількістю терміноодиниць є тематична група «назви дій та процесів» обсягом у 171 термін, що становить близько 21,5% загальної кількості терміноодиниць поштової служби.

РОЗДІЛ 4. ТЕРМІНИ СУЧАСНОЇ ПОШТОВОЇ СЛУЖБИ В ІСТОРИКО-ФУНКЦІЙНОМУ ВИМІРІ

4.1. Власне українські термінологічні одиниці сучасної поштової служби

Важливим складником новітнього термінознавства є проблема визначення і характеристики джерел формування сучасних терміносистем української мови.

Питання про те, якою повинна бути термінологія – національною чи міжнаціональною, – досі залишається дискусійним. Основою будь-якої національної терміносистеми є питома термінологія, утворена на власному мовному ґрунті. Але якою багатою не була б мова, вона “не може обійтися своїми власними ресурсами, тому термінологія багатьох галузей знань різних мов послуговується лексичними та словотворчими засобами інших мов” [98; 6].

З погляду на походження усі терміни поштової служби можна поділити на наступні групи:

- 1) власне українські терміни
- 2) терміни іншомовного походження
- 3) гібридні терміни (такі, що поєднують власне український та іншомовний компонент у своєму складі).

До власне українських термінів належать ті, які утворено в мовному шарі протягом різних періодів розвитку літератури й літературознавства і сформовано на базі власне української лексики або за допомогою давніх запозичин з індоевропейської чи спільнослов'янської доби, які нині сприймаємо як питомі українські лексеми. Зазначимо, що серед цих терміноодиниць є такі, що утворено на базі власне українських лексем, але способом вторинної номінації. Тобто – це терміни, які перейшли з однієї царини вживання до іншої.

Основу національних термінологічних систем становлять власне українські терміни, проте в умовах активізації розвитку науки й техніки, а також другої хвилі популяризації поштових послуг у світі, особливого значення для терміносистеми поштової служби набуває інтернаціоналізація термінології.

До власне українських термінів входять досліджуваної терміносистеми входять одиниці: лист, листоноша, посилка, відправлення, видавець, вистій,

виробнича собівартість, відправник, отримувач, візок ручний, договір передплати, доставка, здавальний список, керуючий пристрій, ланцюговий підйомник безперервної дії, листозбиральна установка, лицювання листів, матеріаловіддача, найменування отримувача, накопичувач високих листів, напрям сортування, номер скриньки, оплата послуг, оптимальна ємність накопичувачів, оцінка вартості вкладення, перевізник, періодичне друковане видання, письмова кореспонденція, післяплата, розрахунковий документ, супровідна листівка, таємниця листування, трудомісткість, ходовик та інші.

4.2. Запозичені терміни сучасної поштової служби

Запозичення в термінології розглядаємо як об'єктивний чинник її розвитку. Вони є одним із способів поповнення словникового складу будь-якої мови протягом усієї історії існування. Запозичення іншомовних слів є властивими для української наукової термінології різних галузей знань. Аналіз сучасних галузевих терміносистем дає підстави констатувати, що близько 40% у них становлять слова, запозичені з інших мов [40]. Не винятком є й терміносистема поштової служби.

Процес запозичення термінів суттєво не відрізняється від запозичення слів загальнонавжованої мови, проте певні відмінності існують. Полягають вони саме у використанні переважно писемного способу проникнення нових слів у терміносистему, а також в можливості свідомого впливу на формування термінологічних систем [62; 130].

Проаналізувавши праці науковців, які вивчали питання термінологічних запозичень, можна назвати такі основні причини запозичення слів, зокрема і термінів:

1) слово запозичується разом із поняттям, реалією, раніше відсутньою в мові: *індекс, секограма, сепаратор, термінал, тариф, фактура, штемпель* та інші.

2) інтернаціональний характер деяких іншомовних термінів, пор.: укр. *автоматизована поштова система* – англ. *automated informational system* – фр. *système automatique d'information*; укр. *денеша* – англ. *dispatch* – фр. *dépêche*; укр. *пакет* – англ. *pocket* – фр. *paquet*; укр. *поштові атрибути* –

англ. *postal attributes*– фр. *attribution postale*; укр. *радіочастотний кодовий ідентифікатор* – англ. *radio frequency code identifier* – фр. *identificateur de code des radiofréquences*;

3) схильність терміоодиниць до лаконічності, напр.: *міжнародна згрупована поштова одиниця – депеша*; *реєстрована міжнародна згрупована поштова одиниця – консигнація*.

Варто зауважити, що інтернаціоналізми, тобто лексеми, які відомі хоча б у трьох неспоріднених мовах, активно поповнюють склад терміносистем усіх мов світу, у тому числі й української. Загалом інтернаціональну тенденцію в термінотворенні слід визнати позитивним явищем, тому що вона відбиває глибинні процеси взаємодії мов.

Однак не всі запозичення є виправданими з огляду на їхню доцільність у мові. Більшість науковців вважають, що не варто одночасно використовувати іншомовні термінологічні одиниці, коли існують стилістично та семантично ідентичні українські назви, як, скажімо: скасування передплати – ануляція передплати, одержувач – адресат, місцева мережа – локальна мережа. Такої думки дотримується й український мовознавець Ю. Шевельов, який зазначав: “У випадках однозначності свого слова і чужого загалом перевагу мусить мати своє слово, наприклад, у таких конкурентних парах, як відсоток – процент, поступ – прогрес... Але чуже слово може лишитися як другорядний синонім, збагачуючи цим словник. Згодом воно може набрати особливого значення, вужчого або ширшого, і тоді воно стане особливо корисне” [124; 45].

Науковець Л. А. Булаховський також акцентує увагу на негативних наслідках контактування різних мов, стверджуючи, що “корисність запозичання перетворюється у проблеми чужомовного впливу на українську науково-технічну термінологію, коли через невпинний тиск численних запозичень у носіїв мови, що йому (цьому тискові) підлягають, занепадають власні творчі сили на мовній ділянці та не розвивається (слабшає) контакт з прямими носіями мовної стихії” [72; 270].

Серед мовознавців також існують прихильники радикально пуристичного підходу до термінологічної системи мови. Останнім серед пуристичних тенденцій

у термінознавстві спостерігається не лише прагнення замінити запозичені терміни українськими, а й намагання впровадити терміни, створені за українськими словотвірними моделями. Так, із словотвірних синонімів дешифрування – розшифрування науковці пропонують надавати перевагу терміноодиниці з питомим префіксом роз-, сприяючи таким чином утвердженню в галузевій термінології власне українських лексем [8;1].

У свою чергу Т. Р. Кияк зазначає, що в процесі формування терміносистем важливою є орієнтація на власну лінгвістичну основу, проте наголошує, що «останнє слово залишається за споживачем, за фахівцем,... не останню роль відіграє традиція, орієнтована на повноцінну комунікацію, взаєморозуміння між фахівцями як однієї країни, так і на міжнародному рівні» [38; 16].

Проте, що не можна надмірно заперечувати запозичення пише і О. Іващишин. На думку науковця, це може призвести до ізоляції національної науки та побудувати перешкоди для обміну досвідом між дослідниками, що спілкуються різними мовами [32; 114].

Важливим елементом терміносистеми є також гібридні терміноодиниці. До таких належать терміни, складені одночасно з національних та інтернаціональних морфем або ж багатослівні терміни, що містять як власне українські елементи, так і запозичені компоненти.

В аналізованій термінології функціонує невелика кількість складних слів-гібридів, до яких належать терміни: авіаліст, авіатранспoшта та інші.

Значно більше багатослівних гібридних терміноодиниць, серед яких: *амортизаційні відрахування, виробничий цикл, вільний квотовий тоннаж, вхідний сухопутний тариф, напіваавтоматична листосортувальна машина, експедирування періодичних друкованих видань, гравітаційний формувач потоку листів, касова довідка, консолідація потоків, об'єм перевезень поштових вантажів, сепаратор листів* та інші.

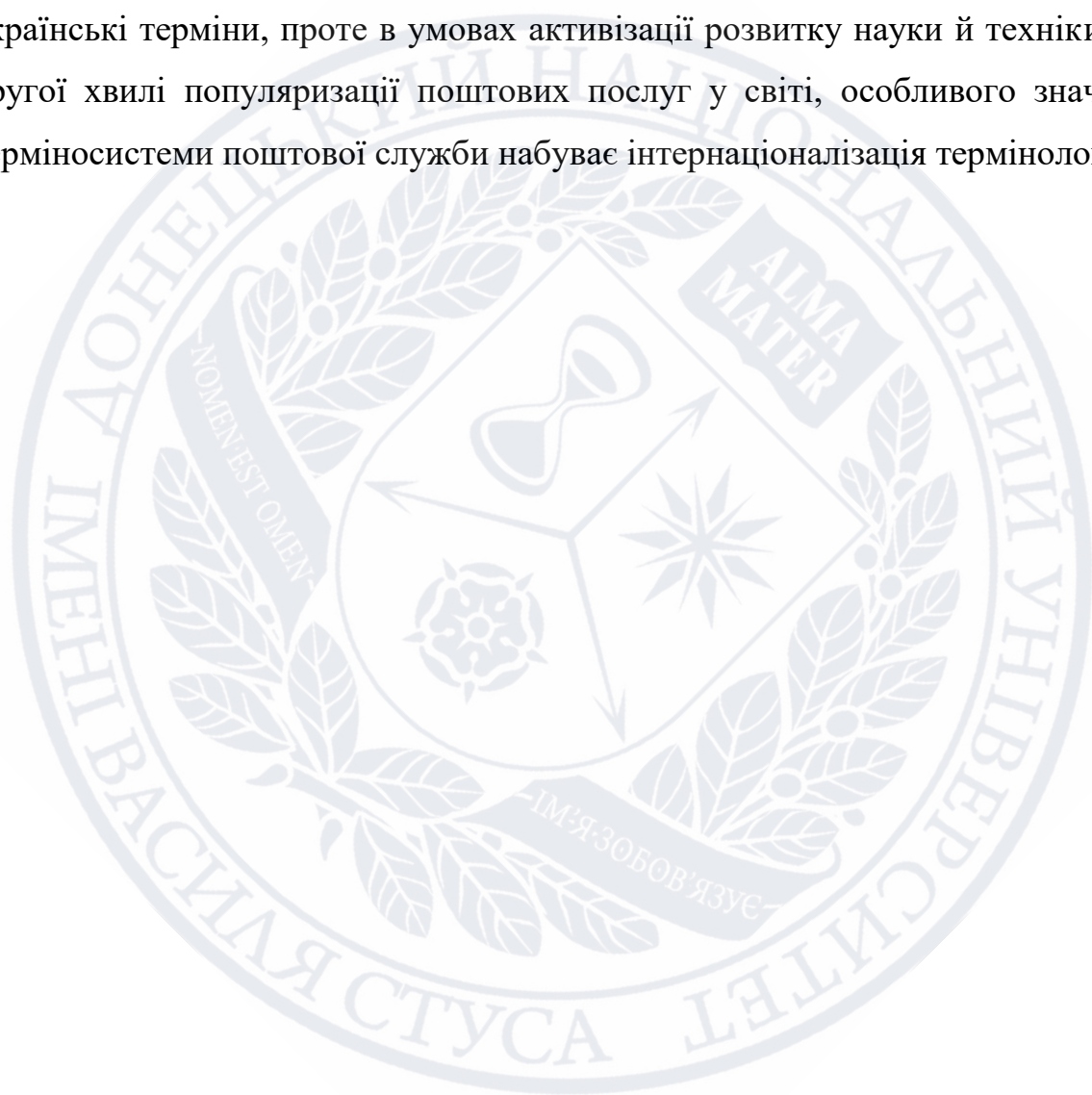
Висновок до Розділу 4

Проаналізувавши терміни поштової служби в історико-функційному вимірі, можемо дійти до висновку, що основу досліджуваної термінології становлять

гібридні терміноодиниці. До таких належать терміни, складені одночасно з національних та інтернаціональних морфем або ж багатослівні терміни, що містять як власне українські елементи, так і запозичені компоненти.

Це пов'язано з загальною тенденцією терміносистеми до великої кількості багатокомпонентних сполук на позначення більш вузьких понять.

Основу національних термінологічних систем зазвичай становлять власне українські терміни, проте в умовах активізації розвитку науки й техніки, а також другої хвилі популяризації поштових послуг у світі, особливого значення для терміносистеми поштової служби набуває інтернаціоналізація термінології.

ВИСНОВОК

Отже, в результаті проведеного дослідження були описані різні підходи при визначенні диференційних ознак терміна та виявлені основні відмінності терміна у порівнянні зі загальноповживаним словом та номенклатурним знаком.

Встановлено зв'язок розвитку термінологічної системи поштової служби з історією розвитку засобів зв'язку.

Проаналізувавши наукові напрацювання з теми, було здійснено структурну класифікацію термінів та виокремлено такі групи термінів поштової служби:

- 1) Однослівні терміни – 60 одиниць (7,5 % терміносистеми):
 - а) прості терміни – 39 одиниць (4,8 % терміносистеми),
 - б) складні терміни – 21 одиниця (2,6 % терміносистеми).
- 2) Багатослівні терміни – 737 одиниць (92,4% терміносистеми):
 - а) двослівні – 219 одиниць (27,4% терміносистеми),
 - б) трислівні – 261 одиниця (32,7% терміносистеми),
 - в) чотирислівні – 140 (17,5% терміносистеми),
 - г) п'ятислівні – 71 (8,9% терміносистеми),
 - г) шестислівні – 26 (3,2% терміносистеми),
 - д) семислівні – 20 (2,5% терміносистеми).

Тож основну частину термінологічного масиву поштової служби становлять багатослівні терміни, що є типовим для української термінології.

Проаналізувавши терміносистему поштової служби можна зробити висновок, що для поштових терміноодиниць синонімія, антонімія та полісемічність є малохарактерними. Разом з тим терміни поштової служби легко піддаються лексико-семантичній класифікації.

Під час дослідження термінів було виокремлено 11 основних тематичних груп:

- 1) назви дій та процесів,
- 2) назви інструментів та приладів, їх частин та іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку,
- 3) назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги,

- 4) назви поштових відправлень та їх сукупностей,
- 5) назви видів поштового зв'язку,
- 6) назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком,
- 7) назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку,
- 8) назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку,
- 9) назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги,
- 10) назви нормативно-правових актів, нормативних документів та умовних розрахункових одиниць, пов'язаних з процесами поштової обслуги,
- 11) назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг.

Найбільшою за кількістю терміноодиниць є тематична група «назви дій та процесів» обсягом у 171 термін, що становить близько 21,5% загальної кількості терміноодиниць поштової служби.

Аналіз термінів поштової служби підтверджує актуальність їх систематизації, первинної класифікації з поглибленим диференціюванням частиномовної належності, семантико-парадигмальних зв'язків та ін.

Через обстеження значного масиву науково-теоретичної, навчально-прикладної літератури були зібрано 797 термінів поштової служби, зроблено їх первинне структурне опрацювання. Актуальними сьогодні залишаються, насамперед, такі теоретичні та практичні питання термінознавства:

1. Створення універсального словника термінів поштової служби із визначенням: а) структури словникової статті; б) встановлення основних компонентів лівобічного маркування терміну (частиномовна належність, ремарки, наявність парадигмального класу, його особливості та ін.); в) напрацювання моделі правобічної частини словникової статті (моделі тлумачення і под.) і т. ін.

2. Створення державних стандартів для поштової термінології.

3. Напрацювання методики диференціації поштових термінів у межах наукової літератури з діагностуванням контекстів – вузького й широкого.

4 . Напрацювання методики перекладу термінів поштової служби.

На сучасному етапі розвитку систем поштового зв'язку постає нагальна потреба у впорядкуванні, стандартизації та уніфікації поштової термінології, оскільки «впорядкована термінологія є однією з ознак динамічного розвитку науки, критерієм оцінки її стану». Водночас усталена термінологія відбиває рівень соціального статусу певного заняття, в цьому разі – поштової служби.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Termlosen : kort innføring i begrepsanalyse og terminologiarbeid. Navn: Suonuuti, Heidi. Utgave: 2. utg. Publisert: Oslo : Språkrådet, 2008. Omfang: 54 s. ill.
2. Алефиренко Л.Ф. Структурно-семантические свойства синонимических и вариантных однокоренных образований. // Структурно-семантические особенности отраслевой терминологии: Межвуз. Сб. науч. Тр. / Под ред. М.Ф. Васильева. – Воронеж: Технолог. Ин-т. – 1982. –117 с.
3. Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. – Москва: «Сов. Энциклопедия», 1966 – 608 с.
4. Бережан, С. Г. К семасиологической интерпретации явления синонимии / Бережан, С. Г. // Лексическая синонимия : сборник статей / отв. ред. С. Г. Бархударов. – М. : Наука, 1967. – С .43–56.
5. Бизина В. Г. Из истории украинской почты (К 225-летию Киевского почтамта). – К.: [Б.в.], 2000. – 91 с.
6. Будагов Р.А. Введение в науку о языке: Учебное пособие. — М.: Добросвет-2000, 2003. — С.11-33.
7. Булаховский Л. А. Введение в языкознание : Учеб. пособие для гос. ун-тов и пед. ин-тов / Л. А. Булаховский. – 2-е изд., испр. – М. : Учпедгиз, 1954. – 173с.
8. Булик-Верхола С. З. Формування і розвиток української музичної термінології: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2003. – 20 с.
9. Бурковська О. Синонімія та варіантність у системі української термінології лісівництва / О. Бурковська // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології» — 2015. — № 817. — С. 47—54
10. Буянова Л. Ю. Термин как единица логоса : монография / Л. Ю. Буянова. – 3-е изд., стереотип. – М. : ФЛИНТА : Наука, 2013. – 224 с.
11. Вакуленко М. О. Методологічні засади вивчення наукової термінології / М. О. Вакуленко. // Термінологічний вісник. – 2013. – №2. – С. 16–21.
12. Васенко Л. А. Фахова українська мова : навч. посібник / Л. А. Васенко, В. В. Дубічинський, О. М. Крimeць ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Київ : Центр учбової літератури, 2008. – 272 с.

13. Винокур Г. О. О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии / Г. О. Винокур // Тр. Моск. института философии и литературы. Филолог. факультет, Моск. гос. ин-т истории, философии и литературы, т. V. – М.:1939. – С. 3 – 54.
14. Гайденок Ю.О. До проблеми визначення слова// Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія – 2014. – Вип.13 – С. 170-173.
15. Гак В.Г. Слово//Лингвистический энциклопедический словарь/ гл. ред. В.Н. Ярцева. – Москва: «Сов. Энциклопедия»,1990 – С. 464-465.
16. Ганич Д.І., Олійник І.С. Словник лінгвістичних термінів.- К., 1985 – 360 с.
17. Глущенко В. А. Лінгвістичний метод і його структура. Мовознавство. 2010. № 6. С. 32–44.
18. Головин Б.Н. Лингвистические основы учения о терминах / Б.Н. Головин, Р.Ю.Кобрин. – М.: «Высшая школа», 1987. – 104 с.
19. Головин Б.Н. Типы терминосистем и основания их различия /Б.Н. Головин// Термин и слово: межвузовский сборник. - Горький: Изд-во Горьк. ун-та, 1981. – С.3-10.
20. Гринев-Гриневиц, С. В. Терминоведение. / С. В. Гринев-Гриневиц. – М.: Издательский центр «Академия», 2008. – 304 с.
21. Гумовська І. Концептуальні теоретичні основи кореляційних процесів у термінознавстві (на прикладі правничої термінології в економічному дискурсі) / І. Гумовська // Наукові записки [Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського]. Серія : Філологія (мовознавство). - 2014. - Вип. 20. - С. 84-90.
22. Д'яков А. С. Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько – К.: Вид. дім «КМ Academia», 2000. – 218 с.
23. Даниленко В. П. Лексико-семантические и грамматические особенности слов-терминов // Исследование по русской терминологии. – М.: Наука, 1971. – С. 7–

24. Даниленко В. П. Русская терминология. Опыт лингвистического описания. — М.: Наука, 1977. — 246 с.
25. Дерба С.М. Українська термінологія в галузі прикладної (комп'ютерної) лінгвістики (логіко-лінгвістичний аналіз) : автореф. дис. ... канд. філол. наук. — Київ, 2007. — 16 с.
26. Деркач В. В. Філологічна термінологія М. П. Драгоманова в системі української наукової термінології кінця XIX — початку XX ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук :10.02.01. Сімферополь, 1999. 16 с.
27. Дискусії щодо терміна "номен" в українському та зарубіжному мовознавстві / Н. Нікуліна // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". - 2010. - № 676. - С. 56-61.
28. Дорош Г.Л. Структурно-семантическая организация многокомпонентных терминологических образований с препозитивным определением в современном английском языке: автореф. дис. ... канд. филол. наук / Г.К. Дорош. — К., 1987ю — 16 с.
29. Єрмоленко С.Я., Бирик С.П., Тодор О.Г. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів — Київ: Либідь, 2001. — С. 131.
30. Завгороднев Ю. А. Способи утворення фінансово-економічних термінів у сучасній англійській мові / Ю. А.Завгороднев, О. І. Дуда // Іноземна філологія. — Львів, 1999. — Вип. 111. — С. 201–207.
31. Задояна Л. Синонімія в сучасній українській термінології цукрового виробництва / Л. Задояна// Проблеми української термінології: Збірник наукових праць. — Львів.: Національний університет «Львівська політехніка», 2008. — С.246-249.
32. Іващишин О. Проблема доцільності використання запозичень та інтернаціоналізмів у науково-технічній термінології / О. Іващишин // Проблеми української науково-технічної термінології: тези I міжнародної наукової конференції. — Львів, 1992. — С. 114—116.
33. Ізмайлова М. А. Семантичні процеси в термінології / М. А. Ізмайлова // Вісник Житомир. держ. ун-ту. — 2005. — Вип. 46. Філологічні науки. — С. 134–136.

34. Історичне джерелознавство: Підручник / [Я. С. Калакура, С. В. Головка, І. Н. Войцехівська та ін.]. – Київ: "Либідь", 2002. – 488 с.
35. Камінська О. І. Проблеми нормалізації та стандартизації української термінологічної лексики дипломатії / О. І. Камінська // Наукові записки. Сер. "Філологічна". – 2013. – Вип. 36. – С. 33–35.
36. Квитко И.С. Термин в научном документе / И.С Квитко. – Львов: Вища школа, 1976. – 128 с.
37. Кияк Т. Р. Лингвистические аспекты терминоведения: Учеб. Пособие / Тарас Романович Кияк. – К.: УМК ВО, 1989. – 104 с.
38. Кияк Т. Ще раз про болючі точки українського термінотворення // Укр. термінологія і сучасність: Зб. наук. пр. – К., 2003. – Вип. V. – С. 16-17.
39. Клименко Н.Ф. Осново- і словоскладання у процесах номінації сучасної української мови // Українська мова. – 2003. – № 3–4. – С.83–105.
40. Комова М.В. Українська документознавча термінологія: шляхи формування та функційні особливості: монографія / М.В. Комова. – Львів, Видавництво НУ «Львівська політехніка», 2011. – С. 315.
41. Королева Е.В. Синонимы и варианты в терминологии // Научно-техническая терминология. – 1986. – №8. – С.5-7.
42. Кочан І. М. Словотвірні норми і термінологія / І. М. Кочан // Термінологічний вісник. - 2013. - Вип. 2(1). - С. 202-209.
43. Кочан І.М. Синонімія у термінології / І.М. Кочан // Мовознавство. – 1992. – №3. – С.70-81.
44. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 2008. – 368 с
45. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. Київ : Академія, 2006. 464 с.
46. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства. Київ: Видавничий центр «Академія», 2006, 423 с.

47. Крижанівська А. В. Як відрізнити термін від нетерміна [Електронний ресурс] / А. В. Крижанівська // Культура мови. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine27-14.pdf>.
48. Крижанівська А.В, Симоненко Л.О., Панько Т.І. та ін.; Склад і структура термінологічної лексики української мови / ред. А.В. Крижанівська. – К.: Наукова думка, 1984. – 196 с.
49. Кріль С.С., Ящук Л.О. Мережі та системи поштового зв'язку / С.С. Кріль, Л.О. Ящук. – Одеса: Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова, 2008. – 227 с.
50. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукового дослідження. Київ : Кондор, 2006. 206 с.
51. Кублицкий Г. И. Куда летит почтовый голубь, или история почты – М.: «Малыш», 2000 – 64 с.
52. Кудинова Т. А. К вопросу о природе многокомпонентного термина (на примере английского подязыка биотехнологий) / Т. А. Кудинова // Вестник Пермского университета. – 2011. – Вып. 2 (14). – С. 58–62.
53. Кузьмин Н. П. Нормативная и ненормативная специальная лексика. Проблемы и методы нормализации лексики / Н. П. Кузьмин // Лингвистические проблемы научно-технической терминологии : материалы совещ., проведен. АН СССР в Ленинграде 30 мая – 2 июня 1967 г. – М. : Наука, 1970. – С. 68 – 81.
54. Лаврищев А. И. Многозначность понятия "термин" и "терминология" / А. И. Лаврищев. // Ученые записки Орловского государственного университета. – 2013. – №2. – С. 302–305.
55. Ланюк Е. Т. До питання про становлення галузевої лексичної системи (на матеріалі німецької торговельно-економічної лексики: Дис. на здоб. ... канд. філолог. наук. – ЛНУ ім. І Франка. – Львів, 1974. – 278 с.
56. Лейчик В. М. Номенклатура – промезуточное звено между терминами и іменами собственными / В. М. Лейчик // Вопросы терминологии и лингвистической статистики.– Воронеж: изд-во Воронеж. ун-та, 1974. – С. 17 – 19.

57. Лейчик В. М. Оптимальная длина и оптимальная структура термина // Вопросы языкознания. – 1981. – № 2. – С. 63–73.
58. Лейчик, В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура. – Изд. 3-е. / В. М. Лейчик. – М.: Издательство ЛКИ, 2007. – 256 с.
59. Лексикология современного немецкого языка = Lexikologie der deutschen gegenwartssprache : учеб. пособие для студ. вузов / М. Д. Степанова, И. И. Чернышова. - 2-е изд., испр. - М. : Академия, 2005.
60. Литвинко О. А. Феномен детермінологізації (на матеріалі сучасної англійської термінологічної підсистеми машинобудування) / О. А. Литвинко // Філологічні трактати. - 2016. - Т. 8, № 1. - С. 32-38.
61. Лопатина Е. В. Особенности терминологических единиц [Электронный ресурс]. URL: http://teoria-practica.ru/rus/files/arhiv_zhurnala/2012/2/filologiya/lopatina.pdf (дата звернення: 13.08.2020).
62. Лотте Д. С. Вопросы заимствования и упорядочения иноязычных терминов и терминологических элементов / Д. С. Лотте – М. : Наука, 1982. – 149 с.
63. Лотте Д. С. Основы построения научно-технической терминологии : Вопросы теории и методики / Д. С. Лотте. – М. : Изд-во Академии наук СССР, 1961. – 160 с.
64. Ляшук Н.А. Лексична та концептуальна багатозначність лінгвістичної термінології в українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2014. 20 с.
65. Медведь О. В. Українська граматична терміносистема (історія та сучасний стан) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Харків, 2001. 17 с.
66. Миронова И.С. История Киевской почты (вторая половина XVII – XIX ст.)// Гілея (науковий вісник) – Київ, 2009. –Вип. 29 – С. 17-27.
67. Михайлова Т. В. Антонімія в українській науково-технічній термінології // Вісник Харківського нац. ун-ту. Серія філологія. – 2000. – № 491. – С. 278–282.

68. Місце термінологічного словосполучення в системі мови / О. М. Іващишин // Іноземна філологія. - 2013. - Вип. 125. - С. 10-15. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/infil_2013_125_4
69. Молодець В.М. Класифікація синонімів російських і німецьких лінгвістичних термінів за мовою-джерелом // Мовознавство. - 1978. - № 3.-96 с.
70. Мороз В.М., Козловська Л.О. Регламент поштового зв'язку/ Т.С. Мартинюк – Київ, 2014 – 264 с.
71. Морозова, Г.О. Формальна структура термінів акушерства та гінекології / Г.О. Морозова // Учёные записки Таврического нац. ун-та им. В.И. Вернадского. — Сер. Филология. Социальные коммуникации. — Т. 24 (63). — 2011. — № 2. — Ч. 2. — С. 443–446.
72. Нариси з загального мовознавства / Л. А. Булаховський. - М. : Радянська школа, 1959. - 308 с.
73. Нікуліна Н. В. Зв'язок терміна і поняття (на матеріалі транспортної термінологічної мегасистеми) / Н. В. Нікуліна // Лінгвістичні дослідження. - 2016. - Вип. 41. - С. 177-181.
74. Нікуліна Н. В. Становлення сучасної української термінологічної системи автомобілебудування та ремонту транспортних засобів : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01 / Нікуліна Неля Василівна. – Х., 2004. – 256 с.;
75. Новиков Л.А. Антонимия в русском языке семантический анализ противоположностей в лексике/ Л.А. Новиков. – М.: Изд-во Московского университета, - 1973. – 290.
76. Овчаренко В. М. Структура і семантика науково-технічного терміна. — Харків,- 1968. — 71 с.
77. Организация почтовой связи: учебник для студ. Учреждений сред. Проф. Образования/ В.В. Шелихов, Н.Н. Шнырева, Г.П. Гавердовская – 2-е изд., стер. – М.: Издательский центр «Академия», 2011 – 192 с.

78. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.
79. Павлова Е. К. Языковая преемственность в процессе эвфемизации политич. реалий США. / Е. К. Павлова // Вест. Моск. Ун-та. — М., 2000. — С. 19.
80. Панько Т.І., Кочан І.М., Мацюк Г.П. Українське термінознавство. — Львів, 1994. — 216 с.
81. Папко М.Л. Структурно-семантические особенности терминологических комплексов в современном французском языке (На материале социально-экономической терминологии) : автореф. дис. ... канд. филол. наук. спец. 10.02.05. / М.Л. Папко. — М., 1978. — 24 с.
82. Петрина О. С. Антонімічні відношення в терміносистемі банківської сфери (на матеріалі англійської та української мов) / О. С. Петрина. // Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія "Філологічні науки". Мовознавство. — 2015. — №4. — С. 138–144.
83. Письмиченко А. М. Сучасна термінологія будівельної індустрії / А. М. Письмиченко // Культура слова. — К., 1982. — Вип. 23. — С. 31–34.
84. Підвойний В. М. Лінгвістична термінологія турецької мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.13. Київ, 2001. 17 с.
85. Пілецький В.І. Деякі лінгвістичні проблеми українського термінознавства / В.І. Пілецький // Український правопис і наукова термінологія: Проблеми та сучасність. — Т.9. — 1997. — С.116-119.
86. Полюга Л. Термін у науковому тексті // Проблеми науково-технічної термінології : тези доповідей 4-ї Міжнар. наук. конф. Львів : Держ. ун-т «Львівська політехніка», 1996. С. 7–8.
87. Про поштовий зв'язок: Закон України від 04.10.2001р. № 2759-III (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — N 6. — Ст. 39.
88. Радченко О.І. Мовна норма і варіантність в українській науковій термінології: Дисертація на здобуття наук, ступеня канд. філол. наук за спец. 10.02.01. - українська мова. - Харків, 2000.

89. Реформаторський А.А. Что такое термины и терминология / А.А. Реформаторский // Вопросы терминологии. – М.: Изд-во АН СССР; 1961. – С.46-54.
90. Реформатский А. Мысли о терминологии / А. Реформатский // Современные проблемы терминологии в науке и технике: Сб. ст. — М. : Наука, 1969. — С. 163-199.
91. Рицар Б. Проблеми української термінології / Б. Рицар // Вісник нац. ун-ту “Львівська політехніка”. – 2002.— № 453. – С. 3-11.
92. Рогач Л.В. Семантична основа лінгвістичних термінів в українській та англійській мовах: Автореф. дис... канд. філол. наук.: 10.02.15 / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К., 2000. - 20 с
93. Родзевич Н. Поняття термін, термінологія, номенклатура в працях радянських і зарубіжних учених / Н. Родзевич // Лексикографічний бюллетень. — К., 1963. — Вип. 9. — 128 с.
94. Розенталь Д.Э., Теленкова М.А. Словарь-справочник лингвистических терминов: Пособие для учителя. – 3-е изд., испр. и док. – М: Просвещение, 1985. -399с.
95. Романова О.О. Спеціальна лексика української мови як об’єкт лінгвістичного дослідження: термін і номен//Термінологічний вісник. – 2011 – Вип.1 – С.55-62.
96. Рузавин Г.И. Методология научного исследования. - М., 1999.
97. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с.
98. Симоненко Л. О. Українська наукова термінологія: стан та перспективи розвитку / Л. О. Симоненко // Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць. – К., 2001. – Вип. IV. – С. 3–8.
99. Симоненко Л. Тлумачно-перекладна термінографія / Л. Симоненко // Українська лексикографія в загальнослов’янському контексті: теорія, практика, типологія : зб. наук. праць. – К. : Ін-т української мови НАН України, 2011. – С. 308–313.
100. Соркин Е. Почта спешит к людям. – М. – «Знание». – 1977. – 128 с.

101. Статут, Додатковий протокол до Статуту, Конвенція Всесвітнього поштового союзу. – Пекін, 1999. – 472 с.
102. Статут, Додатковий протокол до Статуту, Конвенція Всесвітнього поштового союзу. – Бухарест, 2004. – 598 с.
103. Стацюк Р.В. Основні підходи до визначення поняття «термін» у сучасній лінгвістичній науці/Р.В. Стацюк// Науковий вісник ДДПУ імені І.Франка. Серія «Філологічні науки». –2016. – Том 2. – Вип.5. – С.112-116.
104. Суперанская А. В. Литературный язык и терминологическая лексика / А. В. Суперанская // Проблемы работы и упорядочения терминологии в Академии наук союзных республик. — М., 1983. — С. 81–90. 23.
105. Суперанская А.В., Подольская Н.В., Васильева Н. В. Общая терминология: Вопросы теории. Москва : УРСС Эдиториал, 2004. 248 с.
106. Сучасна українська літературна мова : лексика і фразеологія / за заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда. - К. : Наук. думка, 1973. - 439 с.
107. Сучасна українська літературна мова: Підручник/ А.П. Грищенко, Л.І.Мацько, М.Я. Плющ та ін.; За ред. А.П. Грищенка.– 3-тє вид., допов. – К.: Вища шк., 2002. – 439 с.
108. Тараненко О.О. Полісемія / О.О. Тараненко // Українська мова: Енциклопедія / Редкол. В.М. Русанівський, О.О. Тараненко та ін. — К. : Вид-во “Українська енциклопедія” ім. М.П. Бажана, 2000. — С. 466.
109. Термінологічна лексика в сучасній тлумачній лексикографії української літературної мови: [монографія] / Л. М. Томіленко. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2015. – 160 с.
110. Термінологічні проблеми торговельної документації / О. В. Дроздова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. - 2014. - № 2. - С. 23-28.
111. Тимошук Р. П. Лінгвістична термінологія у польській мові: лексикографічний аспект : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.03. Київ, 2012. 19 с.
112. Ткачева Л. Б. Основные закономерности английской терминологии. - Томск: Изд-во Томского университета, 1987. - 198 с.

113. Тур О. М. Українська термінологія землеустрою та кадастру : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Київ, 2008. – 20 с.
114. Туркевич О. В. Еволюція термінологіки методики викладання української мови як іноземної : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Львів, 2012. 19 с.
115. Укладання термінологічних словників: концептуальність реєстрових слів-термінів, дискурс словникової статті та напрямки майбутніх досліджень [Електронний ресурс] / Голубовська І.О., Жалай В.Я, Биховець Н.М. та ін.] // Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/43686/01-Golubovska.pdf?sequence=1>.
116. Українська мова: Енциклопедія / Редкол. Русанівський В.М., Тараненко О.О., Зяблюк М.П. та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Вид-во "Українська енциклопедія" ім. М.П.Бажана, 2004. – 824с.
117. Филин Ф. П. О лексико-семантических группах слов / Ф. П. Филин // Очерки по теории языкознания.– М., 1993. – С. 229–239.
118. Філологічна термінологія Михайла Грушевського : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / О.С. Масликова. – Донецьк, 2004. – 20 с.
119. Цимбал Н.Л. Антонімічні відношення в термінології органічної хімії/ Н.Л. Цимбал. Українська ермінологія і сучасність: збірник наукових праць. – К., 1998. – С.188 – 192.
120. Циткина Ф.А. Терминология и перевод (к основам сопоставительного терминоведения): [монография]/ Ф.А. Циткина. – Львов: Вища школа, 1988. – 156 с.
121. Чотиримовний словник термінів та визначень основних понять поштового зв'язку/ За ред. Л.О. Ящука – Одеса, 2010. – 104 с.
122. Чуєшкова О. В. Аналітичні номінації в економічній терміносистемі (структурно-типологічний аспект) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 / О. В. Чуєшкова. – Х. : Харк. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, 2003.

123. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – 6-те вид., переробл. і допов. – К. : Знання, 2008. – 310 с.
124. Шерех Ю. Нарис сучасної української літературної мови. – Мюнхен: Вид-во “Молоде життя”, 1951. – Ч. 3: Наукове товариство ім. Шевченка. Бібліотека українознавства. – 402 с.
125. Шуневич Б. Сучасні способи відбору термінів та укладання перекладних словників нових терміносистем // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир: Вид-во Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2008. – Вип. 38. – С. 90-93.
126. Шуневич Б.І. Методика виявлення та дослідження термінології з дистанційного навчання // Українська термінологія і сучасність: Збірник наукових праць/ НАН України, Інститут української мови, Комітет наукової термінології; Ред. Кол.: Симоненко (відп. ред.) та ін. – К., 1998. – С. 256–260.
127. Щерба Д. В. Термін та його дефініція як головні онтологічні поняття термінознавства / Д. В. Щерба // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. - 2006. - Вип. 28. - С. 237-239.
128. Якимович-Чапран Д. Б. Лексика на позначення наукових понять з мовознавства у пам'ятках української мови XVI–XVII ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Львів, 2009. – 19 с.
129. Яремко Я. П. Характер терміна у когнітивно-дискурсному вимірі / Я.П.Яремко // Актуальні проблеми філології та перекладознавства. - 2016. - Вип. 10(3). - С. 265-271.
130. Ярошевич І. А. Українська морфологічна термінологія XX – початку XXI ст. : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2008. 20 с.
131. Яценко Н. Українське стилістичне термінознавство XX – початку XXI століть // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта. Сер. : Філологічна. Київ, 2016. – Вип. 13. – С. 273–280.

ДОДАТОК 1

Словник термінів поштової служби

Термінологічна одиниця	Тематична група
X-звіт	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Z-звіт	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
абонентська поштова шафа	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
абонентська поштова скринька	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Авіаліст	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Авіапошта	назви видів поштового зв'язку
Авіапоштова наклейка	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Авіапоштовий лист	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Авіапоштовий ярлик	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Автоматизована (автоматична) лінія	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автоматизована інформаційна система поштового зв'язку	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автоматизована лінія оброблення письмової кореспонденції	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автоматизована лінія оброблення письмової кореспонденції з гнучким зв'язком	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автоматизована лінія оброблення письмової кореспонденції з жорстким зв'язком	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автоматизована лінія оброблення письмової кореспонденції з напівгнучким зв'язком	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автоматизована система реєстрації та контролю (АСРК)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автоматизоване (механізоване) оброблення пошти	назви дій та процесів
Автоматизоване робоче місце відділення зв'язку (АРМ ВЗ)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автоматична листосортувальна машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автоматична лицювальна-штемпелювальна машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автоматична машина для розбирання листів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автомобіль поштовий	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Автоповернення посилки	назви дій та процесів

Термінологічна одиниця	Тематична група
Автотранспоршта	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Адаптивна система	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Адміністративні витрати	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Адміністративно-територіальний принцип побудови мереж поштового зв'язку	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Адресат (одержувач)	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Адресна система експедирування періодичних друкованих видань	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Адресний бік поштового відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Адресний ярлик	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Адресування поштових відправлень	назви дій та процесів
Адресування поштових переказів	назви дій та процесів
Аерограма	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Акумуляторний візок	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Амортизаційні відрахування	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Аналізатор висоти листів (аналізатор-селектор)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Аналізатор жорсткості листів (ана сел)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Аналізатор товщини листів (аналізатор селектор)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Аналізатор-селектор (фвт. Маш розб. Листів)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Анулювання ліцензії	назви дій та процесів
Ануляція передплати	назви дій та процесів
Багажна квитанція	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Багажно-поштовий вагон	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Багатопоточна автоматизована лінія оброблення письмової кореспонденції	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Багатопрограмне сортування пошти	назви дій та процесів
Багаторівнева мережа з кількома об'єктами поштового зв'язку вищого рівня ієрархії ієрархії	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Багаторівнева мережа з одним об'єктом поштового зв'язку вищого рівня ієрархії	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Базова мережа об'єктів поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Бандероль	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей

Термінологічна одиниця	Тематична група
Бандероль з оголошеною цінністю	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Барабан гравітаційного формувача потоку листів з каліброваними щілинами	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Безіменний поштовий атрибут	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Безоплатне поштове відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Безоплатне поштове пересилання	назви дій та процесів
Безперервний контроль за якістю пересилання письмової кореспонденції	назви дій та процесів
Безрейковий транспорт	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Бланк поштового переказу	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Бланк супровідної адреси	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Блок поштовий	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Буферний накопичувач (нак)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Бюджетні видатки	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Ваги електронні	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Ваги механічні	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Вакуумна камера транспортера	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Вакуумний сепаратор листів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Ванатажно-розвантажувальна операція	назви дій та процесів
Вантажний ліфт	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Вантажопідйомний пристрій періодичної дії	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Вауумний формувач потоку листів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Великовагова посилка	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Великогабаритний лист	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Величина партії поштових відправлень	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Велична зміщення альфа	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Виборче поштове відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей

Термінологічна одиниця	Тематична група
Вид поштової одиниці	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Видавець	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Виймання листів з поштових скриньок	назви дій та процесів
Виймання письмової кореспонденції	назви дій та процесів
Виконавча рада	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Виконуючий механізм	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Виплата дивідендів	назви дій та процесів
Виробник поштових послуг	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Виробнича документація	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Виробнича операція	назви дій та процесів
Виробнича собівартість	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Виробничий процес поштового зв'язку	назви дій та процесів
Виробничий цикл	назви дій та процесів
Виробничий цикл операції	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Вистій (пауза)	назви дій та процесів
Вихідне сортування поштових одиниць	назви дій та процесів
Витрати на збут	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Вихідна поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Вихідне поштове навантаження (вихідний поштовий обмін, вихідний поштовий потік)	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Вихідний потік поштових відправлень	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Вібраційний формувач потоку листів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Відбитки друкарських станків	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Відбитки франкувальних машин	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Відбиток про оплату письмової кореспонденції	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Відділ інформаційних технологій	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Відділення поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Відкликання відправлень з пошти	назви дій та процесів
Відкрита поштова тара	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Відкритий лист	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей

Термінологічна одиниця	Тематична група
Відправлення "EMS"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Відправлення без стягування зборів і тарифів для відправлень письмової кореспонденції та посилок	назви дій та процесів
Відправлення електронної пошти	назви дій та процесів
Відправлення міжнародної прискореної пошти "EMS"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Відправлення МККВ	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Відправлення поштових фінансових служб	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Відправлення, що підлягають митному контролю	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Відправник	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Візкова установка сортування важкої пошти	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Візок ручний	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Військове поштове відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Вікно обміну пошти	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Вільний квотовий тоннаж	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
внутрішнє поштове відправлення з позначкою "Експрес"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Внутрішнє поштове відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Внутрішня пошта	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Внутрішня проста поштова картка	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Внутрішньообласний (кущовий) поштовий маршрут	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Внутрішньообласний потік поштових відправлень	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Внутрішньорайонний потік поштових відправлень	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Внутрішньорайонний поштовий маршрут	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Восьмий додатковий протокол до Статуту Всесвітнього поштового союзу	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Вручення поштового відправлення, поштового переказу	назви дій та процесів
Вручення поштового відправлення, поштового переказу під розписку	назви дій та процесів
Всесвітній поштовий союз (ВПС)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Всесвітня поштова конвенція	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Вузол поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Вхідна поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Вхідне поштове навантаження (вхідний поштовий обмін, вхідний поштовий потік)	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Вхідний потік поштових відправлень	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Вхідний сухопутний тариф	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Газетний вузол	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Газетно-журнальна експедиція (ГЖЕ)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Гарантовані квоти поштового завантаження	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Гасіння поштової марки	назви дій та процесів
Гібридна пошта	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Гравітаційний контейнер	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Гравітаційний спуск	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Гравітаційний формувач потоку листів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Гранична маса поштового відправлення	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Громіздка посылка	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Група із забезпечення поштової безпеки	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Група матеріально-технічного забезпечення	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Дебіторська заборгованість	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Депеша	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Детальне сортування пошти	назви дій та процесів
Детектори валют	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Дефектна поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Дільниця обміну пошти	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Дільниця оброблення газет	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Дільниця оброблення дрібних пакетів (Pi-3)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Дільниця оброблення журналів	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Дільниця оброблення міжнародних посилок та відправлень з оголошеною цінністю (Pi-7)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Дільниця оброблення міжнародної письмової кореспонденції (експорт) (Pi-2)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Дільниця оброблення міжнародної письмової кореспонденції (імпорт) (Pi-1)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Дільниця оброблення посилок	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Дільниця оброблення простої письмової кореспонденції	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Дільниця оброблення рекомендованої письмової кореспонденції	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Дільниця оброблення страхових поштових одиниць	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Дільниця(група) механізації	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Дільниця(група) ремонтно-технічного забезпечення	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Довільний поштовий індекс	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Договір передплати	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Документ з приймання міжнародних поштових відправлень	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Допоміжний підрозділ підприємства	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Досилання поштового відправлення	назви дій та процесів
Досилання поштового переказу	назви дій та процесів
Доставка відправлень письмової кореспонденції під розписку	назви дій та процесів
Доставка особисто адресату рекомендованих відправлень письмової кореспонденції, відправлень письмової кореспонденції з оголошеною цінністю або відправлень письмової кореспонденції під розписку	назви дій та процесів
Доставка періодичних друкованих видань	назви дій та процесів
Доставка поштового переказу	назви дій та процесів
Доставка/вручення поштового відправлення	назви дій та процесів
Доставляння поштових одиниць	назви дій та процесів
Доставна дільниця	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Доставна картка-доручення	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Доставне підприємство	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Доставний об'єкт поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Доступ до внутрішньої служби	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Доступ користувачів до інформації	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Доступність послуги поштового зв'язку	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Дохід з податку на прибуток	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Доходи	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Дрібна посилка	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Дрібний пакет	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Екологоефективність	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Економічна ефективність	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Економічне зростання	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Експедирування періодичних друкованих видань	назви дій та процесів
Експедиція	назви дій та процесів
Електричні пристрої виявлення ознак лицювання	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Електромагнітний пристрій штемплювання	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Електронавантажувач	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Електронний поштовий переказ	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Електронний поштовий штемпель для сертифікації	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Електроштабелер	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Енергетичний цикл	назви дій та процесів
Ефективність виробництва	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Єдина поштова територія	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Єдиний державний реєстр операторів поштового зв'язку	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Завантаження(вивантаження) поштових відправлень	назви дій та процесів
Загальна кількість поштових маршрутів у пересиланні одного листа	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Загальна накладна	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Загальна протяжність поштових маршрутів	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Загальне сортування пошти	назви дій та процесів
Загальний (основний) виробничий процес	назви дій та процесів
Загальний контрольний термін	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Загальний об'єм сортування поштових одиниць	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Закрита кореспонденція	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Закрита поштова річ	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Закрита поштова тара	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Закритий лист	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Засилання поштової одиниці, картки поштового переказу	назви дій та процесів
Заслані відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Засоби малої механізації	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Затримання поштових відправлень	назви дій та процесів
Зберігання поштових відправлень	назви дій та процесів
Збиральний стрічковий транспортер гравітаційного формувача потоку листів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Збирання поштової кореспонденції	назви дій та процесів
Збиток	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Зважування поштового відправлення	назви дій та процесів
Звичайний поштовий переказ	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Звільнення від сплати поштових зборів	назви дій та процесів
Звірення поштових одиниць, карток поштових переказів	назви дій та процесів
Зв'язок	назви дій та процесів
Згрупована поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Згруповані поштові відправлення з позначкою "Консигнація"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Здавальний список	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Змішаний поштовий індекс	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Знак поштової оплати	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Знак поштової передоплати	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Зона обслуговування об'єкта поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Зональний вузол оброблення поштових відправлень	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Іменна абонементна скринька	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Іменні поштові атрибути	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Інвестиційні кошти	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Іногороднє поштове відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Календарний штемпель	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Капіталомісткість	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Капітальні вкладення	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Картка поштового переказу	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Касова довідка	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Касова операція	назви дій та процесів
Касовий звіт	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Касовий чек	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Категорія поштової одиниці	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Квитанції на послуги підприємств поштового зв'язку	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Керівництво з приймання міжнародних поштових відправлень	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Керуючий пристрій	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Кількість напрямів сортування	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Кінематичний цикл	назви дій та процесів
Кінцеві витрати	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Класифікація поштових одиниць	назви дій та процесів
Книга пропозицій, заяв і скарг	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Кодований шрифт	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Кодочитальний пристрій Кодочитальний пристрій	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Коефіцієнт добової нерівномірності	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Коефіцієнт концентрації години найбільшого навантаження	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Коефіцієнт місячної нерівномірності	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Комбіноване застосування читальних пристроїв	назви дій та процесів
Комбіноване сортування пошти	назви дій та процесів
Комбіновані поштові вироби	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Комітет зі зв'язків із основними філателістичними організаціями	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Комплекс для попереднього оброблення письмової кореспонденції	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Комплекс механізмів МВП для завантаження поштових вагонів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Комплекс формування постпакетів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Комплексна логістика	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Комутація потоків кореспонденції	назви дій та процесів
Конвеєр для вікон обміну пошти	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Конвеєр просторовий сортувальний	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Консигнаційна доставка колективних відправлень від одного відправника, які надсилаються за кордон	назви дій та процесів
Консигнація	назви дій та процесів
Консолідація потоків	назви дій та процесів
Контейнер підвісний ланцюговий	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Контейнер стрічковий стаціонарний	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Контейнерні перевезення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Контрольний лист приймання	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Контрольний термін підрозділу	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Кореспонденція "До запитання"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Користувач послуг поштового зв'язку (користувач)	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Країни кінцевої системи	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Країни перехідної системи	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Кругова циклограма	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Ланцюговий підйомник безперервної дії	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Лист	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Лист з оголошеною цінністю	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Листозбиральна установка	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Листоноша	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Листосортувальна машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Лицювальню-штемпелювальна машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Лицювання листів	назви дій та процесів
Лицювання письмової кореспонденції	назви дій та процесів
Лицьовий бік поштового відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Лінійна циклограма	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Література для сліпих	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Ліцензія	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Ліцензування	назви дій та процесів
Логістична операція	назви дій та процесів
Локальна мережа	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Магістральний потік поштових відправлень	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Магістральний поштовий маршрут	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Магнітні пристрої виявлення ознак лицювання.	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Марка оплати	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Маркований конверт, маркована картка	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Маркувальна машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Маршрутна накладна	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Маршрутне сортування до Відділень зв'язку (оп оброб письм кор)	назви дій та процесів
Маршрутне сортування до Доставних дільниць (оп оброб письм кор)	назви дій та процесів
Маршрутне сортування до Зональних вузлів	назви дій та процесів
Маршрутне сортування до Територіальних вузлів	назви дій та процесів
Матеріаловіддача	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком

Термінологічна одиниця	Тематична група
Матеріаломісткість	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Машина безперервної дії (структ робочого циклу)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Машина періодичної дії (структ робочого циклу)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Машини й установки для сортування письмової кореспонденції	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Мережа об'єктів, що здійснюють оброблення поштових відправлень	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Мережа обслуговування споживачів	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Мережа поштових маршрутів	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Мережа поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Метод виділення напрямів (метод сортування)	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Метод групування напрямів	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Механічний пристрій штемпелювання	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Митне оформлення	назви дій та процесів
Митний контроль	назви дій та процесів
Митний огляд	назви дій та процесів
Міжнародна комерційна кореспонденція з відповіддю	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародна письмова кореспонденція з відповіддю	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародна пошта	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародна пошта EMS	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародна тара	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародне бюро	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Міжнародне бюро Всесвітнього поштового союзу.	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Міжнародне поштове відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародне поштове відправлення з оголошеною цінністю	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародне поштове відправлення з післяплатою	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародне поштове відправлення з позначкою "З посильним"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародне рекомендоване поштове відправлення з позначкою "Вручити особисто"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей

Термінологічна одиниця	Тематична група
Міжнародне рекомендоване поштове відправлення з позначкою "З посильним" та "Вручити особисто"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародний купон для відповіді	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародні поштові перекази з відміткою "Доставка посильним" посильним".	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародні згруповані поштові відправлення з позначкою "Консигнація"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міжнародні супровідні документи	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Міжрайонний поштовий маршрут	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Міжрегіональні сортувальні центри (МСЦ)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Місце формування пакета	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Місцева письмова кореспонденція	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Місцева пошта	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Місцеві поштові відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Міська службова пошта (МСП)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Міський потік поштових відправлень	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Міський поштовий маршрут	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Мішкозашивна машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Мішок "М"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Модуль накопичувачів листосортувальної машини	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Морський тариф	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Моторизоване доставляння пошти	назви дій та процесів
Надзвичайні витрати	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Надзвичайні доходи	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Наземна пошта	назви видів поштового зв'язку
Найменування відправника	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Найменування отримувача	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком

Термінологічна одиниця	Тематична група
Накатні пристрої	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Накопичувач високих листів (нак)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Накопичувач жорстких листів (нак)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Накопичувач сортувальної машини (сортувальної шафи)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Накопичувач стандартних листів (нак)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Накопичувач товстих листів (нак)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Накопичувачі для тимчасового зберігання кореспонденції за видами її оброблення Накопичувач тимчасового зберігання кореспонденції за видами її оброблення	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Накопичувачі лицювально-штемпелювальної машини	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Напівавтоматична листосортувальна машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Напівавтоматична машина (напівавтомат)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Напівавтоматична установка сортування бандеролей типу УСБ	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Напівавтоматична установка сортування пошти УСГ-К	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Напря́м перевезення пошти	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Напря́м сортування	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Напря́м сортування пошти	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Національний оператор поштового зв'язку (національний оператор)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Непріоритетна пошта	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Непрофільна послуга поштового зв'язку	назви дій та процесів
Нерівномірність поштових потоків	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Нероздане поштове відправлення (невиплачений поштовий переказ)	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Нерозподілений прибуток	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Несортована сукупність поштових одиниць	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Нестандартна кореспонденція кореспонденція	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Низхідне сортування поштових одиниць	назви дій та процесів

Термінологічна одиниця	Тематична група
Нові країни кінцевої системи	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Номенклатурно-адресувальні машини	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Номер доставного відділення зв'язку	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Номер поштового відправлення	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Номер скриньки	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Номинал поштової марки	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Номинальна вартість поштової марки	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Нормалізований шрифт	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Норматив часу виймання листів з поштових скриньок	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Норматив часу відправлення пошти з об'єкта поштового зв'язку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Норматив часу здавання пошти в об'єкті поштового зв'язку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Норматив часу надходження пошти до об'єкта поштового зв'язку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Норматив чисельності населення	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Норматив чисельності населення, що обслуговується одним відділенням поштового зв'язку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Норматив якості послуги поштового зв'язку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Нормативний строк пересилання пошти	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Нормативний строк пересилання простих листів і поштових карток	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Нормативні строки	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Нормування	назви дій та процесів
Нормування часу виймання листів із поштових скриньок	назви дій та процесів
Нормування часу відправлення пошти з об'єкту зв'язку	назви дій та процесів
Нормування часу здавання пошти в об'єкті поштового зв'язку	назви дій та процесів
Нормування часу надходження пошти до об'єкта поштового зв'язку	назви дій та процесів
Об'єднана поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей

Термінологічна одиниця	Тематична група
Об'єкт соціальної інфраструктури фірми	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Об'єм перевезень поштових вантажів	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Обезпилювальна машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Об'єкт поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Обмін закритою кореспонденцією з військовими підрозділами	назви дій та процесів
Обмін поштовий	назви дій та процесів
Обмінювання контейнерів у ПОК	назви дій та процесів
Обмінювання пошти	назви дій та процесів
Обмінювання поштових одиниць між поштовим маршрутом	назви дій та процесів
Обробка поштових відправлень, поштових переказів	назви дій та процесів
Обробка поштового відправлення з використанням технічних засобів	назви дій та процесів
Оброблення вихідної міжнародної пошти	назви дій та процесів
Оброблення вхідної міжнародної пошти	назви дій та процесів
Оброблення пошти	назви дій та процесів
Обслуговуючий підрозділ підприємства	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Одержувач	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Одиниця калькулювання собівартості універсальної послуги поштового зв'язку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Однопоточна автоматизована лінія оброблення письмової кореспонденції	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Однорівнева мережа поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Окрема поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Оператор відеокодування	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Оператор поштового зв'язку	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Операційне вікно	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Операційний день	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Операційний зал об'єкта поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Операція технологічна	назви дій та процесів
Оплата послуг	назви дій та процесів
Оптимальна ємність накопичувачів	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Оптимальна кількість накопичувачів	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Орган ліцензування	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Організація вищого рівня	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Основний підрозділ підприємства	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Основні тарифи	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Оформлення поштового відправлення, поштового переказу	назви дій та процесів
Оцінка вартості вкладення	назви дій та процесів
Пакет	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Палетопакувальна машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пам'ятна марка	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуговування
Паралельно-послідовне агрегування (з'єднання) машин в лінії	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Паралельно-послідовний спосіб поєднання операцій	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Парна стрічка (лиць-штемп)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пачков'язальна машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Переадресування	назви дій та процесів
Перевезення пошти	назви дій та процесів
Перевізник	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуговування
Перевірка правильності адресування	назви дій та процесів
Передоплата	назви дій та процесів
Переміщення товарів через митний кордон України у міжнародних поштових відправленнях	назви дій та процесів
Пересилання міжнародних згрупованих поштових відправлень з позначкою "Консигнація"	назви дій та процесів
Пересилання поштових відправлень і поштових переказів(крім простих листів та поштових карток)	назви дій та процесів
Пересилання простих листів та поштових карток	назви дій та процесів
Пересувне відділення поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Пересувний стрічковий контейнер	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Періодичне друковане видання	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Перфорована стрічка вакуумного транспортера	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Письмова кореспонденція	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей

Термінологічна одиниця	Тематична група
Письмові повідомлення, що мають характер ділового і особистого листування,	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Під'їзний поштовий маршрут	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Підприємство поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Післяплата	назви дій та процесів
План прямування пошти	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
План сортування пошти	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Планова собівартість універсальних послуг поштового зв'язку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Пластинчаста установка сортування важкої пошти	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Платне поштове відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Пломбінатор	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Повідомлення про внесення інформації до єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Повідомлення про вручення поштового відправлення, поштового переказу	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Повідомлення про вручення реєстрованої поштової одиниці	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Повідомлення про доставку для вихідних відправлень	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Повідомлення про доставку для вхідних відправлень	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Повідомлення про надходження реєстрованої поштової одиниці,	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Погашення знаків поштової оплати	назви дій та процесів
Подавець реклаमाції	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Податок на прибуток	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Подорожній лист	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поетапний контроль за якістю пересилання письмової кореспонденції	назви дій та процесів
Позначка поштової одиниці	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Поіменна перевірка пошти	назви дій та процесів
Поїзд поштово-багажний	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Показник якості послуги поштового зв'язку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Помилково надіслана кореспонденція	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей

Термінологічна одиниця	Тематична група
Помилково прийняте відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Попереднє оброблення листів	назви дій та процесів
Поповнення статутного капіталу	назви дій та процесів
Порядок адресування	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Порядок упакування поштових відправлень	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Посилка	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Посилка без оголошеної цінності	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Посилка економ-класу (наземна)	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Посилка з крихким вкладенням	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Посилка з оголошеною цінністю	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Посилковий комплект (посил) періодичних друкованих видань	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Послідовне агрегування (з'єднання) машин в лінії	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Послідовний спосіб виконання технологічних операцій	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Послідовно-паралельний спосіб виконання технологічних операцій	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Постпакет	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Постпакет з відміткою "Службовий"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Похідний поштовий індекс	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Початок операційного дня	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Пошта	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Пошта SAL	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Пошта з високим ступенем ризику	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштамт	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Поштар	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Поштова абонентна скринька	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Поштова абонентна шафа	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Поштова адміністрація	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Поштова адреса	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Поштова безпека	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Поштова доставна скринька	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Поштова доставна шафа	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Поштова картка	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштова логістика	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Поштова марка	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Поштова марка пам'ятна	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Поштова марка стандартна	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Поштова марка тематична	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Поштова марка художня	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштова одиниця без оголошеної цінності	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштова одиниця електронної гібридної пошти	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштова одиниця з оголошеною цінністю	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштова одиниця з післяплатою	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштова оплата	назви дій та процесів
Поштова скринька	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Поштова тара	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштова територія	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Поштова упаковка	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Поштова шафа опорного пункту	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Поштове відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштове відправлення з оголошеною цінністю	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштове відправлення з післяплатою	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей

Термінологічна одиниця	Тематична група
Поштове навантаження	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Поштове обладнання	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Поштове оброблення відправлення	назви дій та процесів
Поштове повідомлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштовий вагон	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Поштовий зв'язок	назви дій та процесів
Поштовий зв'язок загального користування	назви видів поштового зв'язку
Поштовий зв'язок спеціального призначення	назви видів поштового зв'язку
Поштовий ідентифікатор	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Поштовий індекс	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Поштовий конверт	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Поштовий контейнер	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштовий маршрут	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Поштовий обіг	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Поштовий обмін	назви дій та процесів
Поштовий переказ	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Поштовий потік	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Поштові атрибути	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Поштові збори	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Поштові послуги	назви дій та процесів
Правила надання послуг поштового зв'язку	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Правило зумовленого сортування	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Правило направлення несортованої письмової кореспонденції	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Правило першого сортування	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Правило повторного сортування	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Предмети, заборонені для пересилання у поштових відправленнях	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Приймання поштового відправлення, поштового переказу	назви дій та процесів

Термінологічна одиниця	Тематична група
Приналежність поштових відправлень	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Приписування поштових одиниць, карток поштових переказів	назви дій та процесів
Пристій уводу листосортувальної машини	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пристрій (механізм) штемпелювання лицювально-штемпелювальної машини	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пристрій автоматичного розвантаження листосортувальної машини	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пристрій аналізу лицювально-штемпелювальної машини	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пристрій завантаження (формував потоку листів)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пристрій комутації потоку листів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пристрій повороту листів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пристрій уведення	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пристрій уведення лицювально-штемпелювальної машини	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пристрої комутації лицювально-штемпелювальної машини	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пристрої повороту лицювально-штемпелювальної машини	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Пріоритетна пошта	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Продовження терміну зберігання пошти переказу.	назви дій та процесів
Продукція поштового зв'язку	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Проміжний пункт поштового маршруту	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Пропускна здатність поточної лінії	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Проста поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Просторова установка сортування важкої пошти	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Проходження поштарем поштового маршруту	назви дій та процесів
Прямий контейнер (мішок)	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Прямий поштовий контейнер під пломбою (печаткою) відправника (прямий контейнер)	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Прямі контейнери без оголошеної цінності	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Прямі контейнери з оголошеною цінністю.	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей

Термінологічна одиниця	Тематична група
Прямокутна циклограма	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової послуги
Пункт абонентського користування	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Пункт міської службової пошти	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Пункт обмінювання пошти	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Пункт поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Рада поштових операторів	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Рада поштової експлуатації	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Радіальний поштовий маршрут	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Радіочастотний кодовий ідентифікатор	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Радіус зони обслуговування об'єкта поштового зв'язку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Регіональна поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Регіонне співтовариство в області зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Регламент поштового зв'язку	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової послуги
Реєстратор розрахункових операцій (РРО)	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової послуги
Реєстрація для вихідних неперіоритетних і наземних відправлень письмової кореспонденції,що надсилаються в пункти призначення,у яких немає пріоритетних чи авіаційних послуг	назви дій та процесів
Реєстрація для вихідних пріоритетних та авіаційних відправлень письмової кореспонденції	назви дій та процесів
Реєстрація для всіх вхідних відправлень письмової кореспонденції	назви дій та процесів
Реєстрована поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Режим потоку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Рейсова накладна	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової послуги
Реквізити поштової одиниці, картки поштового переказу	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Рекомендована поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Рекомендований лист з позначкою "Судова повістка"	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей

Термінологічна одиниця	Тематична група
Рентабельність від звичайної діяльності	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Рентабельність підприємства	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Рефлекторна система	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Ритм потоку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Ритмічність (ритм) технологічного процесу	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Рівень якості послуги поштового зв'язку	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Робоча шафа оператора	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Робочий рух	назви дій та процесів
Робочий цикл	назви дій та процесів
Розбирання письмової кореспонденції	назви дій та процесів
Розміри поштового відправлення	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Розпакування упаковок до Відділень зв'язку	назви дій та процесів
Розпакування упаковок до Доставних дільниць	назви дій та процесів
Розпакування упаковок до Зональних вузлів	назви дій та процесів
Розпакування упаковок до Територіальних вузлів	назви дій та процесів
Розписка-зобов'язання	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Розпізнавання поштового індексів	назви дій та процесів
Розповсюдження періодичних друкованих видань	назви дій та процесів
Розповсюджувач	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Розрахунковий документ	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Розробка плану направлення пошти	назви дій та процесів
Розробка сортувальної таблиці	назви дій та процесів
Розряд поштової одиниці	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Ролики (лиц-штемп)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Рольганг	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Ручне оброблення кореспонденції	назви дій та процесів
Ручне сортування поштової кореспонденції	назви дій та процесів
Рушійний механізм	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Свобода транзиту	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Сезонне відділення поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Секограма	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Сельбищна територія	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Сепаратор листів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Сепаратор узгодження (ана сел)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Сепарація листів	назви дій та процесів
Середня кількість сортувань поштових одиниць	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Сертифікація засобів поштового зв'язку	назви дій та процесів
Символ (товарний знак) національного оператора поштового зв'язку	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Синхронізація оброблення і перевезення пошти	назви дій та процесів
Синхронізація поточного виробництва	назви дій та процесів
Система аналітичного обліку	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Система діагностичного контролю (QTS)	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Система індексації поштового зв'язку	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Система постійних або тимчасових правил для поштового зв'язку	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Система поштових сполучень	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Система поштової індексації України	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Система розподілу відеозображень AI між ОВК	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Сканер	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Сканування	назви дій та процесів
Скорочення тривалості виробничого циклу	назви дій та процесів
Служба міжнародних купонів для відповіді	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Служба міжнародної комерційної кореспонденції з відповіддю	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Служба поштової безпеки та контролю	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Службова поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Собівартість продукції	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Сортувальна машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Сортувальна таблиця	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги

Термінологічна одиниця	Тематична група
Сортувальна шафа	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Сортувальний поштовий об'єкт	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Сортувальні групи другого етапу сортування	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Сортувальні групи першого етапу сортування	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Сортувальні групи третього етапу сортування	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Сортування кореспонденції до Відділень зв'язку	назви дій та процесів
Сортування кореспонденції до Доставних дільниць	назви дій та процесів
Сортування кореспонденції до Зональних вузлів	назви дій та процесів
Сортування кореспонденції до Територіальних вузлів	назви дій та процесів
Сортування пошти	назви дій та процесів
Соціальна ефективність	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Спекулятивна марка	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової послуги
Спеціальне право запозичення (СПЗ)	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової послуги
Споживач послуг поштового зв'язку	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової послуги
Стандартизація засобів поштового зв'язку	назви дій та процесів
Стандартна кореспонденція	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Стартстопний режим транспортера (конвейєра)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Статут Всесвітнього поштового союзу	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової послуги
Стаціонарне відділення поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Стаціонарний телескопічний стрічковий контейнер	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Створення резервного фонду поштової служби	назви дій та процесів
Стилізований шрифт	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової послуги
Страхова поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Страхування відправлень письмової кореспонденції та посилок	назви дій та процесів
Стрічкова установка сортування важкої пошти	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Стрічковий конвейєр гравітаційного формувача потоку листів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Строк надання абонементної скриньки у користування	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Строки зберігання поштових відправлень, поштових переказів в об'єктах поштового зв'язку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Структурний підрозділ поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Супровідна документація на поштову одиницю, картку поштового переказу	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Супровідник	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Схема поштового зв'язку	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Схоронність поштових відправлень та коштів	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Таємниця інформації у сфері надання послуг поштового зв'язку	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Тариф за надання до митниці	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Тариф на послуги поштового зв'язку	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Тарифікація згрупованих поштових відправлень	назви дій та процесів
Тарифні ставки	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Термінал	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Термінова доставка відправлень письмової кореспонденції та посилок	назви дій та процесів
Технічний регламент	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Технологічна підготовка	назви дій та процесів
Технологічний процес	назви дій та процесів
Технологічний цикл	назви дій та процесів
Тип поштової одиниці	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Точка присутності	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Транзитна поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Транзитне поштове навантаження (транзитний поштовий обмін, транзитний поштовий потік)	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Транзитний потік поштових відправлень	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Транзитний поштовий обмін	назви дій та процесів
Транзитний сухопутний тариф	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Транзитні витрати	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Транзитні збори	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Транзитні поштові відправлення	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей

Термінологічна одиниця	Тематична група
Транспортер-формуваць (формуваць потоку листів)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Транспортно-розподільна система (авт маш розб лист)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Трансферний вантаж та пошта	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Трирівнева мережа поштового зв'язку МПЗ ФТ2	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Трирівневий мережа поштового зв'язку МПЗ ФТ1	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Трудомісткість	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Угода про поштові платіжні послуги	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Угода про поштові посилки	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Укрупнена поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Універсальна поштова служба	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Універсальні послуги поштового зв'язку	назви дій та процесів
Упаковка поштової одиниці	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Урядова поштова одиниця	назви поштових відправлень, їх компонентів та їх сукупностей
Установа обмінювання міжнародної пошти	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Установка для сортування бандеролей (постпакетів) сортування бандеролей (постпакетів)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Установка для сортування важкої пошти	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Установка для сортування постпакетів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Учасник поштового зв'язку	назви осіб, що пов'язані з процесами поштової обслуги
Фаза циклу	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком
Фактура	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Фельд'єгерський поштовий зв'язок	назви видів поштового зв'язку
Флагманське відділення пошти	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Фонд розвитку підприємства	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Фонд якості служби	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Фонди економічного стимулювання	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Фонди спеціального призначення	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Фондовіддача	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Фондомісткість	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку
Форми первинного обліку № 2а	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Форми первинного обліку № 2-EMS	Назви нормативно-правових актів та нормативних документів, пов'язаних з процесами поштової обслуги
Формування постпакета (мішка)	назви дій та процесів
Формувач потоку листів (авт маш роб лист)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Фотоелектричні пристрої виявлення ознак лицювання.	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Фрикційно-вакуумний сепаратор листів	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Функційно-територіальний принцип побудови мереж поштового зв'язку	Назви методів, способів та правил, що використовуються для забезпечення поштових послуг
Ходовик	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Центр інформаційних технологій (ЦІТ)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Центр оброблення переказів та міжнародних рахунків(ЦОПМР)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Центр оброблення пошти(ЦОП)	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Центр поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Центральне відділення поштового зв'язку	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Цех обміну поштовими одиницями	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Цех оброблення друкованих періодичних видань	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Цех оброблення міжнародної пошти	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Цех оброблення письмової кореспонденції	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Цех оброблення посилочної пошти	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Циклічна автоматична машина	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Цифрочитальний пристрій	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Цифрочитальний пристрій розпізнавання рукописних цифр	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Час приймання поштового відправлення	назви показників, коефіцієнтів і величин у поштовому зв'язку

Термінологічна одиниця	Тематична група
Чотирирівнева мережа поштового зв'язку МПЗ АТ1	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Чотирирівневий мережа поштового зв'язку МПЗ АТ2	назви установ, організацій і їх підрозділів; територій, пов'язаних зі сферою поштового зв'язку
Штампувальний поштовий пристрій	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Штемпелювання	назви дій та процесів
Штемпель	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Штемпель оплати	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Штриховий код	назви знаків, символів, позначок та їх фрагментів, які використовуються у процесах поштової обслуги
Штриховий кодовий ідентифікатор (ШКІ)	назви приладів, їх частин, іншого інвентарю для забезпечення поштового зв'язку
Якість послуги поштового зв'язку	назви характеристик, ознак, пов'язаних із поштовим зв'язком